

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
august 2014 (Anul VI) Nr. 66 (8 / 2014)

BOEM@

Live Literature

august 2014 (Anul VI) Nr. 8 (66) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

8 / 2014

COLEGIUL DE REDACȚIE

DIN CUPRINS

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

Poezie: Gheorghe Stroia (p.4), Marian Hotca (p.12), Elena Mlădinoiu (p.14), Marin Moscu (p.15), Evghenii Evtuşenco (p.16), Angela Ribinciuc (p.17), Ignatie Grecu (p.23), Irina Lucia Mihalca (p.25), Mihai Vintilă (p.26), Nicolae Dragoș (p.28), Rodica Moruțan (p.30), Stanislav Popescu (p.34)

Proză: Ioan Gheorghită: Zbor neliniștit la marginea cuibului de ciori (p.13), Petre Rău: Laboratoarele morții - Ranfluarea (p.18), Denisa Lepădatu: La început de drum (p.24), Dorian Marcoci: Prietenii Biancăi / Surpriza / Cuptorul / Alinare / Intrușii (p.35)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Unduirea timpului, de Maria Cogălniceanu (p.6) / Confesiunile unui ratat, de Vasi Irimia (p.8)/Moșia, de Ioan Toderiță (p.9)/ Regine efemere, de Georgeta Muscă Oană (p.10), Mihaela Cernățeanu: Impresii la romanul "Umbrele din Valea Rece" a scriitoarei Elena Netcu (p.31)

Eseu: Dan Verejanu: Expresionismul - pădurea în care Lucian Blaga se plimbă printre rădăcini (p.21)

Note de lectură: Constantin Lupeanu: Parola care deschide calea vieții este Iubirea (p.27), Năstase Marin: Dincolo de poezie (p.38)

Comentarii: Daniel Corbu: Mihail Gălățanu - între feeriile burlești, limitele deriziunii și altarele de pornocult (p.3)

Consemnări: Gheorghe Gorincu: Școala românească gândită și organizată de cel mai ilustru ministru al învățământului românesc, Spiru Haret (partea a V-a) (p.29)

Haiku: Clelia Ifrim: Despre Yohaku (p.37)

Anunț: Redacția: Festivalul Național de Literatură "Agatha Grigorescu Bacovia" - Ediția a VIII-a (p.33)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.41)

Grafică:

Coperta I: Jim Warren - Finding Peace

Coperta a IV-a: Edvard Munch - Cupid & psyche

Interior: Constanța Abălășei-Donoșă (grafică în peniță)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225,**

0336 800313

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

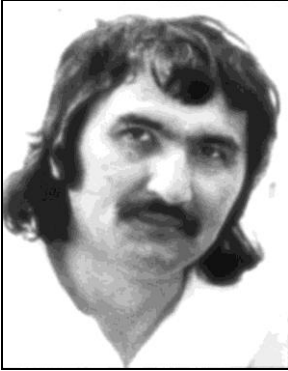
În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

www.boema.inforapart.ro

Daniel CORBU

Mihail GĂLĂȚANU ÎNTE FEERIILE BURLEȘTI, LIMITELE DERIZIUNII ȘI ALTARELE DE PORNOCULT

Făcând parte din al doilea val al generației optzeciste (a debutat în 1987, cu placheta de versuri **Știri despre mine**), Mihail Gălățanu este poetul înzestrat cu o imensă disponibilitate pentru parodie și blasfemie, pentru jocurile derizivității.

Considerat acum douăzeci de ani de către Alex Ștefănescu „noul Labiș”, poetul părăsește hipostaza de prim start, aceea de poet talentat și cuminte și, deși mai publică între timp două cărți (**Scrâșnind din pumni cu grație** - 1993 și **Evanghelia lui Barabas** - 1996, aceasta din urmă o încercare postmodernă de rescriere a **Psalmilor** și a **Cântării Cântărilor**), începe cu **Mireasa tuturor** (Ed. Panteon, 1996) seria feeriilor burlești, un fel de biblii ale amorului, în care infuzează adânc, așa cum ar spune Dan-Silviu Boerescu, codul erotic de cartier. Oralitatea e la ea acasă, povestea e slobodă și de multe ori poemul devine o telenovelă: „*Toate iubitele noastre au ajuns la casa de nebuni. De acolo, ele ne scriu: - Noi v-am iubit, labagiilor, descreieraților, nesătuilor și uite unde-am ajuns (...). E frumos, e frumos aici la noi. Să stai s-ascuți cum ne bate inima pentru tine sub cămașa de forță. Cum la encefalogramă, melcul diavolesc al dragostei își scoate cornițele și scrie pe ecran (...): - Te iubim. Să moară mama dacă nu te iubim, dacă nu ne taie pișu' după tine! (...). Când citim poemele tale, suntem în limbă după tine, ne leșină fermoarul dă la blugi în jos, ne abdică pantalonii după tine (...)* // *Să ne cadă țâțele mai jos cu-o palmă, să ne atârne până la pământ. Să ne interzică doctoru' definitiv injecțiile cu silicon dacă o să ne treacă nouă pân cap să ne întoarcem în lumea reală*”.

Să mai cităm un text în același stil, accesat cu un fel de retorică a revoltei, din al cărui limbaj de „bube, mucegaiuri și noroi”, autorul încearcă, obstinant, să stoarcă poezie: „*Ești o pierdere care mi-a intrat în casă, un blestem / care-mi numără banii, o năpastă, o piază-rea. / Ești mașina de care se folosește omu' când îi vine să / se certe și n-are cu cine și nu se mai poate certa cu el. / Ihâm, o, da, asta ești: mașina de certat nițel. / Mașina de certat cu ură. / Mașina de spus cuvinte urâte. Cu ură. / Mașina de hulit împotriva Duhului Sfânt, / mașina de luat Numele Domnului în deșert. / Mașina de băgat în pizda mă-tii. / Mașina de lepădat de Biblie / mașina de scuipat printre dinți la țintă cu dragoste. / Mașina la care-i spui: împuțito, troglodito, căcănaro, / pacoste. / Băi gură pocită, băi, labagioaico, papaciocaro, / ciuruc, giurumea căcat cu ochi, iubita mea. // Lindină, găoază bleagă,*

gargaragițo / sifilitico, imposibilo, nesuferito / meteahnă vorbitoare, cur cu pedale / spălător de vase, cârpițoare de tururi / veceu de rahat, hazna de înjurături. // O să te iubim noi îndeajuns ca să-ți umflăm un ochi / O să te adorăm ca p-o icoană ca să te decorăm cu scuipat / O să-ți aruncăm în nas balegă de la caii verzi pe pereți. / O să-ți turnăm o găleată cu lături în cap și doi băieți / O să te punem noi la punct: o să te luăm de nevastă, / ca să-ți iasă fumurile dăn cap, ca să te-nveți minte” (Mașina de luat numele Domnului în deșert).

Cu volumele **Memorialul plăcerii** (2000), **Româna cu prostii** (2001) și **O noapte cu patria** (2001), Mihail Gălățanu ne apare în strai de haiduc optzecist, derutant prin argou și familiarități, impresionant prin imaginerile și patosul defulatoriu. Părăsind pudibonderia, Gălățanu duce ideile până la capăt, fără autocenzură și cu un cinism cu hotărâre asumat. Iată ce vrea poetul: „*Un mormânt din țâțe aș vrea să-mi dea Dumnezeu / un mormânt din țâțe roz / ca ale tale. // Un mormânt din craci aș vrea să-mi dea Dumnezeu / un mormânt din craci lungi / ca ai tăi. // Și în câte bucăți aș putea fi rupt, Doamne?” (Triptic cu Anca).*

Considerat de critica literară un „Onan descătușat de toate complexele culturale și critice”¹, „un Anton Pann se adeverează Gălățanu Nepereche”², deopotrivă mistic și erotoman, iar de polițistii care l-au pus în urmărire (știam de la E. Lovinescu că în artă singura imoralitate este lipsa de talent!) pentru poema considerată imorală „O noapte cu patria”, un „Dracula al sexului” și „un poet de gang care a dezvirginat limba română”, Mihail Gălățanu ne prezintă, dezinhibat, pe piața liberă a literaturii, obolul său liric. Cât de luat în seamă va fi, cât de popular, se va vedea. Oricum, pe ce-a scontat, a realizat: o terapie de șoc, o tiffă pudibonderiei, „un afront la oprobiul public”, cum singur spune în **Româna cu prostii**: „*Așa ceva nu se poate, așa ceva / aduce atingere siguranței naționale, e-un afront la oprobiul public / o jignire la un atentat la pudoare. Și slavă domnului, / câtă pudoare e-n țara asta, dac-ar fi început comuniștii cu ea / colectivizarea... / Și pentru că toate porcăriile trebuiau să poarte un nume, / să li se aplice o etichetă scârboasă de tot, / li s-a spus simplu: Gălățanu. // Oamenii or să se uite la opera lui ca pe gura cheii în baie / și-n curând Parlamentu' va scrie pe ea «interzis». / Vor spune: cine-i nenorocitu' ăsta care ne aduce tot ce-i mai rău, / mai urât în noi la suprafață?”*

¹ Dan-Silviu Boerescu – prezentare pe coperta cărții **Româna cu prostii**, Ed. Vinei, 2001.

² Luca Pițu – **Temele deocheate ale timpului nostru**, Ed. Paralela 45, Pitești, 2002.

Gheorghe A. STROIA
SECVENȚIAL/ SEQUENTIAL*

**traducere în limba Engleză GEORGE-NICOLAE STROIA, elev clasa a VII-a, Adjud*

(din volumul bilingv în curs de apariție (C)RUG)

PLOUĂ...

*Calc peste
 umbrele de rouă,
 ce mă ard ca un jar...
 Din când, în când,
 m-aplec să culeg cenușa
 gândurilor arse,
 stinse în iarba plânsă...
 Copaci mi se nasc
 din tălpi.
 Au trunchiurile arse
 din dor de rouă...
 Calc
 peste umbrele
 ce mă îngroapă.
 A început, deja,
 să... plouă.*

PĂDURE...

*Calc peste
 ruguri,
 îmbrăcate în lumină.
 Din când în când,
 îmi ard în vene
 foșnete
 de vlăstare.
 Țărâna mea udă
 zămislește mlădițe
 în cânt suav.
 Calc peste cetinile
 vuind, din pădurea
 ascunsă în palme...*

ARIPI...

*Calc peste
 ceața deasă
 învăluind orizontul.
 Din când în când,
 respir în
 bătaile aripilor
 de fluturi.*

RAIN...

*I'm stepping over
 the dew shadows,
 which are burning me like an ember...
 From time to time,
 I lean to pick up the burnt
 ashes' thoughts,
 extinguished in the weeping grass...
 The trees are born
 from my feet.
 They have the trunks burnt
 by thirst of dew...
 I'm stepping
 over the shadows
 which are burying me.
 It's, already, started
 to... rain.*

FOREST...

*I'm stepping over
 branches,
 covered of light.
 From time to time,
 in my veins burns
 sprouts'
 whirs.
 My wet dust
 gives birth to offsprings
 in sweet song harmonies.
 I'm stepping over the rumbling
 savins, from the forest
 hidden in my palms...*

WINGS...

*I'm stepping over
 the thick fog
 covering the horizon.
 From time to time,
 I breathe in
 the butterflies'
 wing waves.*

*Din povara umerilor
cresc mugurii
durerii vii,
tot mai vii.
Calc peste zborul
croșetat în foșnet
de aripi
sângerii...*

DIMINEȚI...

*Calc peste
siluetele
dese ale norilor.
Din când în când,
gânduri
roiesc
în așternuturile
cu miros de stele.
Visul
despletește
lungi trombe de jar
peste cerul însângerat.
Calc peste arome
rubinii
în pașii culorilor
dimineții.*

CORALE...

*Calc peste
țipetele
îmbrăcate
în borangic.
Din când în când,
căușul palmelor
ascunde
glasuri acute.
Auzul
desparte
mările nesomnului
în acorduri de liră
vibrânde.
Calc peste sonuri
albastre de vânt,
clipocind
în corale...*

*From my shoulders' heaviness
are growing
the living
pain's buds,
alive, much more alive.
I'm stepping over the flight
tatted in bleeding
wings' whir...*

MORNINGS...

*I'm stepping over
thick
clouds' shadows.
From time to time,
thoughts
are pervading
in the silks
with stars' scent.
The dream
unplaits
long ember twirls
over the bleeding sky.
I'm stepping over ruby
flavours
in the morning
colours' steps.*

HARMONIES...

*I'm stepping over
The screams
covered
in gossamer.
From time to time,
the palms' cup
hides
high voices.
The hearing
separates
insomnia's seas
in the lira's
trembling notes.
I'm stepping over blue
wind tones,
flowing
in harmonies...*

Dumitru ANGHEL

UNDUIREA TIMPULUI
de Maria COGĂLNICEANU

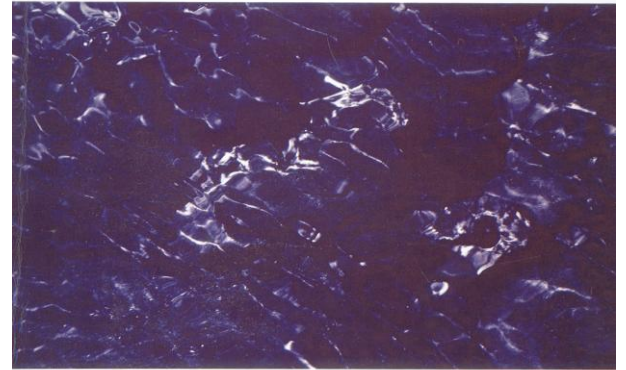
Volumul de versuri „*Unduirea timpului*”, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007, 138 de pagini, este o carte de poezie ca un *contrapunct* melodic al unei *toccate* de J.S. Bach, pe structura *polifonică* a preocupărilor, a deschiderilor elevate, arborescente ori a derivărilor adiacente, de-o diversitate și-o anvergură derutante ale scriitoarei Maria Cogălniceanu: exeget al operei și al personalității lui Panait Istrati, „*haiducul*” literaturii de la mal de Dunăre, din Baldovinești și Comorofca, într-o perioadă de interdicție și „*tabuuri*” suspecte ale unei ideologii compromise; cu călătorii până la Paris pentru a milita apoi întru recunoașterea talentului și a geniului creator al acestuia și cu speranța de a-i asigura un binemeritat loc în Istoria Literaturii Române și în manualele școlare; cu preocupări incitante de filosofie, materializate într-un dialog epistolar inedit cu marele și inegalabilul Constantin Noica.

Doamna Maria Cogălniceanu este și un cercetător al fenomenului cultural, în general, și literar, mai ales, cum se poate vedea din volumul „*Reîntoarceri. Semnături celebre pe documente de arhivă*”, Editura Zeit, Brăila, 2010, o excelentă carte de *arhivă culturală*, cea de-a opta carte a sa, după debutul editorial cu volumul „*Panait Istrati. Maxime*”, Editura Porto-Franco, Galați, 1995, urmat apoi de alte cărți publicate la prestigioasa Editură Limes din Cluj-Napoca, orașul studenției sale: „*Întâlniri irepetabile*”, 2004; „*Constantin Noica. Scrisori inedite*”, 2005; „*Istrati după Istrati. Documente inedite*”, ediție bilingvă, româno-franceză, 2006; „*Unduirea timpului*”, poeme, 2007; „*Panait Istrati. Sentințe și fraze memorabile*”, tot ediție bilingvă, 2009.

Cartea de lirică „*Unduirea timpului*” are o structură tematică disciplinată, cu *nouă* capitole, însumând 116 poeme, și încă *două*, de sine stătătoare, ca o introducere lămuritoare, ca o *uvertură* ritualică reprezentând, probabil, tot atâtea opțiuni vocaționale, intelectuale, lumea miraculoasă a culturii literare, fascinația pentru universul acaparator al cărții: „*Fantastic alunec / spre cărțile / care mă așteaptă*” („*Cărțile*”, pag. 7), și impactul sentimental, ca un existențialism magic, alternativ: „*dragostea, moartea și viața / Totul*” („*Totul*”, pag. 8).

Primul capitol „*Candori*” este de-o... *candoare* angelică, pe un portativ suav, imagini frumoase și lirism cristalizat, o senzualitate dominată de impresii casnice, prima zi de școală pentru „*bobocul meu / cu ghiozdanul mai greu ca apa grea, / care are pe umeri muguri de aripi / în zbor. / E prima zi a zborului / ziua lui ABC*” („*Început*”, pag.9).

Poezia doamnei profesoare de literatura română, mamă cu apetențe de educator-profesionist, se identifică, simbol al muzei Euterpe, cu matricea unei vocații și a unui ideal artistic pe

MARIA COGĂLNICEANU
**UNDUIREA
TIMPULUI**

LIMES

strunele unei *Stradivarius*: „*Iar tu, băiețel cu obrazul prea palid / plimbi năzdrăvanul arcuș / pe inima mea*” („*Degetele tale*”, pag. 10). Un univers *ludic*, cercul-metaforă, „...după care alergam în copilărie /.../ hora de fluturi neprinși”, ca o joacă ancestrală a unei genetici a evoluției ființei umane, după *regulile roșii*, genială invenție, care a propulsat civilizația și a produs ieșirea din... *peșterile* „*copilăriei*” omului: „*Cercul se rostogolește / peste rădăcini / mereu ca-n copilăria omenirii / Cu suflarea neoprită / alergăm după cercuri*” („*Cerc*”, pag. 10-11).

Un orizont ludic în sensul primar al ierarhiei familiale, o copilărie ocrotită de bunica, femeia aflată la a doua maternitate, ușor mai potolită biologic dar motivată sentimental, cu acute și bemoli mai febrili, ca o nevoie disperată de supraviețuire, anxioasă, cu o notă abia stăpânită de tensiune lăuntrică: „*Când stele-mi lunec-aproape, / Joc nebunesc pe sub pleoape / prinde-a zbura / Dar unde-s bunica, / prescura și descântecul meu?*” („*Bunica*”, pag. 14).

Capitolul II, „*Eros și Agapé*”, cel mai cuprinzător, 40 de poeme, dar și mai vulnerabil în planul definirii poeziei doamnei Maria Cogălniceanu; o încrâncenată și spectaculoasă ipostază lirică, în gamă majoră, cu un *largetto* discontinuu, în prag de... infarct emoțional, deoarece poeta, de altfel un tip echilibrat, sobru, disciplinat și... „*cu capul în nori*” doar până la limita „*semnalului de alarmă*” (!), trece prin tot felul de *încercări sufletești*, care-i marchează, îi definesc personalitatea artistică. Și, pentru ca să nu mai existe niciun dubiu asupra profilului ideatic al acestui capitol, concret, precis, lapidar, un *poem-Dialog* (pag. 23), de două versuri, de-o banalitate... imperială: „- *lubito, tu vei mai iubi / - Niciodată cât pe tine-ntr-o zi*”, iar

(continuare în pag. 7)

punctul de vedere al poetei modernă, lucidă, neiertătoare este tranșant: “Cântecul meu se credea etern; / zbură pe sub tei, scânteia-n ochii tăi / se-mbrăca în mătăsuri și catifele...”, dar și ironică, persiflantă, ușor ostilă: “Într-o zi / se îmbolnăvi și / nu i-am găsit nici un leac”...; ca o brambureală de toată frumusețea, ca în toate poveștile de iubire din toate timpurile și de pe toate coclaurile: “E ca în dragoste mare: desființare, desființatoare, / neființare” (“Părelnic”, pag. 25).

Există în poezia erotică din volumul “Unduirea timpului”, cam în afara... “regulilor jocului”, un încrâncenat dezacord, o impardonabilă lipsă de comunicare, de parcă tocmai intensitatea, spontaneitatea și surplusul de vitalitate anulează dialogul și apropierea dintre îndrăgostiți: “Între noi doi, / septentrionul și fierbintele vânt din Sahara / între noi doi, o mare de timp / prelinsă încet, unduind, spre tăcere / și-o corabie goală-n derivă” (“Cum-pănă”, pag. 29). Dar modifică “registru” declarației de dragoste, când sentimentul este mistuitor, patetic și capricios până la limita... umilinței din prea multă iubire: “Anii cu tine sunt ani cu noroc / bogați în arome, în fine răgazuri / iubire în ceasuri astrale; / sunt muzică, joc, / ca marea-n nebune talazuri” (“Ca marea”, pag. 31), și-și pliază intensețea sentimentului pe clapele acordate cantabil la “*clavecinul*” regretelor, ca un reproș fără țintă, cu detașarea emoțională a amintirii: “Dezbrac, din privire, câmpia / de unduirile ei verzi / în care numai tu te pierzi / ca o nălucă-n amintire” (“Gavotă”, pag. 36).

Există în poezia doamnei Maria Cogălniceanu un permanent refugiu în universul sunetelor celeste, pe portative de *Ave Maria*, ca un adagio sentimental și nostalgii din vremuri fericite: “E noapte. Cad din ceruri stele / și e frig / peste cantata dragostei de Grieg” (“Muzică”, pag. 51); și mai există până la urmă o împăcare cu sine, o împăcare cu lumea, un început de dialog cu eternitatea și cu toată, neconținută noastră viață, și moarte, și nemurire...: “ai răsărit tu, / iubirea mea, Îngerul meu. / Ai venit de sus, cerească presimțire / ca raza răsturnată-n candelă” (“Scriere în trup”, pag. 57).

Capitolul III, “*Ritmuri vechi*”, cuprinde doar cinci poeme, inegale ca formulă poetică și sub aspectul structurii prozodice, dar de-o tulburătoare neaderență la un click sentimental (ca o pasageră incursiune într-o altă formulă literară, între baladesc, mioritic, doinire), spectacol al iubirii rănite: “Iarba moale, iarba rea / învelindu-mă râdea / și în brațe mă strângea / ca iubirea de-undeva” (“Iarba vicleană”, pag. 64), cu pondere și zăboviri pe un remember tradițional de balade și legende, cu dangăt de clopot și trimiteri spre mitologia filosofică a mentorului spiritual al poetei, Constantin Noica.

Ca să treacă abrupt, imprevizibil și cu o încrâncenată nonadeziune la un concept estetic, poetic pe alocuri, mai mult de paradă decât subiectiv, în capitolul IV, “*Ars Poetica*”, de doar patru poeme, încât parcă mai degrabă s-ar juca de-a teoria “frumosului artistic”, adjuccându-și un

punct de vedere: “Port într-un rucsac /.../ cuvintele uitate / abandonate / îmbrâncite, / zvârlite / înjurate ca-n bâlci” (“Înger suind”, pag. 72); și l-ar direcționa, diplomatic, spre un har divin, de care nu este nici străină și nici prea încântată: “Gândul bun / vine de Sus / neliniștit, strigat / tăcut, șoptit” (“*Ars poetica*”, pag. 74).

Își face și un orgolios, patetic, romantic autoportret liric, de-o nevinovăție angelică, cu cea mai frumoasă, elegantă și naivă părere despre sine: “Sunt o pană de înger / smulsă / și sânger când scriu / despre mine / despre tine, despre noi” (“Foc sacru”, pag. 75).

Capitolul V, “*Pasteluri*”, lung și acesta, de douăsprezece poeme, cu un titlu în două ipostaze semantice; *pastelul*, specie a genului liric cult, care exprimă... “idei și sentimente despre natură...”, ca la școală, la ora de teorie literară și poezie de formă fixă; ori își adaptează cromatica lirică la peisagistica vegetală, cu “Bobocii albi și roz de trandafir” (“Pastel interogativ”, pag. 76) și “Gingașa campanilă” (“Strop albastru-violet”, pag. 77), cu care poeta de secol XXI “*își colorează*” existența, conștiința, stările sufletești pasagere, pe acest lait-motiv poetic-cromatic, de la beatitudine fără limite la constrângeri de amvon: “În anotimpul cu potop cromatic, / la Nifon, la Rătești și la Văratec”, pe fondul unei patologii sentimentale: “Mi-e ochiul beat, pândit de suferințe / în tragicul convoi al neputinței”, pentru ca să anuleze tot disconfortul sufletească în impas: “de mâna toamnei ce-a venit spre mine / benefică, impudică” (“Sentiment”, pag. 78). În ciuda unei preferințe insistente și contradictorii pe *alb* în poemele “Început de iarnă” (pag. 79), “Iluzii de iarnă” (pag. 80), sau “Duh alb” (pag. 81) când “Azi noapte-a dat zăpada peste tot / iar peste frunze – pere coapte / începe să se facă noapte”.

Capitolul VI, “*Evlavii*”, de douăsprezece poeme, este compartimentul liric vulnerabil al poetei Maria Cogălniceanu, salvat de o originală și inteligentă atitudine de compromis între bigotismul penibil și manifest al “spectacolului” praznicelor și al adorării moaștelor “sfinte”, urmat de bătaia pentru sarmale și fasole cu ciolan, și o spirituală vocație a dumnezeirii din sferele înalte ale culturii religioase, ca un *Crez* și o *rugăciune* spusă cu patosul, ingenuitatea și curățenia sufletească a unui copil înainte de culcare: “Albă mânăstire rezemată-n ceruri / vin spre tine iară: câmp încins de soare / mugur de lumină și de dezmierdări” (“Clopot la Văratec”, pag. 96).

O poezie ca o spovedanie și ca un... *acatist* pentru *promisiuni* celeste și garanția unui duhovnic: “Îngere, / toarnă-mi pace și somn în ureche, / alungă haitele de câini lătrătoare; / învăluie hipnotic trupul meu / și dă-i liniște verde” (“Pavăză”, pag. 97), sau ca o “*Ave Maria*”, în implorările baritonale ale unui cântăreț ilustru de la “Scala” din Milano: “Tu nu ești de-

(continuare în pag. 8)

aici / Ești lumină din ceruri / pogorâtă prin lunci / de fior și misteruri” (“Imn Fecioarei Maria”, veșnică frumusețe”, pag. 98), și un poem ca o *predică* de Duminica Floriilor, cu o simbolistică a cuvântului *Cuvânt*: “Cuvintele vin din Cuvânt / numai cuvintele bune / cele semănate de Duhul Sfânt” (“Cuvintele tale”, pag. 107), ca un foc mistuitor al imaginației religioase și un lirism grav și extatic.

Capitolul VII, “*Timp*”, cu nouă poeme, sugerează o obsesie a timpului în variantă astronomică, neutră, astrală, de la Big Bang încoace, pe care poeta și-l adjudecă într-un perimetru geografic, intim, biografic, “Dunărea gri poartă ghețuri - / insule albe sub care / undele lunecă greu / spre Ghecet și spre mare”, dar și pe coordonate romantice și de nostalgii onirice: “- Unde ești, pierdută primăvară / adormită-n ghețuri și clești / de languste, / prin pogoane de nuferi? / Unde ești? / Unde-nnoptezi, primăvara mea?” (“Lângă malul pustiu”, pag. 108).

Timpul, neutru, nedrept și rece, impersonal și în afara oricăror reguli, are propriul ceasornic, într-o “Înșelătoare și puțină frumusețe” (“Frumusețe puțină”, pag. 110), ca un sindrom al unei disperate nonsincronizări a timpului care curge impasibil, în afara oricăror perturbări, dar cu consecințe imprevizibile pentru *secunda* biologică a omului pe pământ: “Noapte și zi treier nisipul clepsidrei”, dar “Un înger în veșminte negre / trage clopotul nopții vestind / sfârșitul poveștii” (“Insomnie”, pag. 112). Cu o poezie și o... *cernită* dedicație și un *doliu* sufletesc dintr-un univers familial cu impact emoțional: “Voalul negru al tristeții / mă sugrumă, / mă împarte / și desparte; / mă adună / între viață / și-ntre moarte...” (“Adio”, pag. 114).

Dar și un *Timp* în afara oricărei teorii, dincolo de biografii seculare, un timp al eternității, fără hotare și fără început și sfârșit, în care concretul peren al vârstei Omului este depășit de nepieritoarea, eterna artă “din pictura lui Chagall / și caii din vis, / infocații fără zăbale / alergând printre castele din Transilvania” (“Timpul înlănțuit”, pag. 119), ca o eretică răzvrătire împotriva nedreptei viețuirii pe planeta Pământ a neajuratei ființe, omul, creată de Dumnezeu după chipul și asemănarea sa.

Capitolul VIII, “*Caleidoscopice*”, cu șapte poeme mici, foarte mici, ca un “*pizzicato*” sentimental, paradoxale arpegii, pe un contrapunct anxios, în “*catedrala*” izbăvirii și a speranței, în acordurile grave ale “Clavecinului bine temperat”: Mă vindec de o moarte, cu Bach; / mă vindec de-așteptări și de plecări / și chiar de-o amintire. / ... / Mă vindec de o moarte, cu Bach / și cresc înspre iubire / și trec întru iubire” (“Muzică celestă”, pag. 125), ca apoi... să plângă, să suspine, în tonuri de gri și de neoana-creontic târziu: “Văluriri de lună, voaluri de abis / - Pasăre nebună, anii unde mi-s?” (“Mic poem”, pag. 126).

Capitolul IX, cu nouă poeme, ușor pedant, cu învăluri elegante de lecturi izvorâte din benefice zăboviri în bibliotecă, cu acorduri de muzică preclasică; acest ultim capitol, “*Livrești*”, din volumul “*Unduirea timpului*” adaugă o aură de intelectualism

și de... “poezie” a lecturii, dintr-un univers livresc, o reverberație a deliciilor cititului și a admirației pentru *modele*, fie din zona personajelor celebre, fie din arealul scriitoricesc, pe un reper cultural, surprinzător și convingător, cu o tandră risipire admirativă, într-o devălmășie onomastică: humuleșteanul Ion Creangă, teluricul Taras Bulba, romanticul Serghei Esenin, poetul nepereche Eminescu, brăilenii Mihail Sebastian, Panait Istrati, Chira Chiralina, Mater Dolorosa, Corot, Michelangelo, Bach, Notre Dame d’Avignon, Dunărea, Someșul, Dâmbovița și Marea cea mare de la Pontul Euxin, cu cea mai lungă frază de argument critic, pe care mi-o permit: “Capul lui Creangă pe un pat / de nori alburii, / o Venus planturoasă /.../ O mustață à la Taras Bulba /.../ și, deodată «Începutul lumii» de Corot” (“Norii la Calvin”, pag. 127); când “Țipă-n sobă mestecenii poetului Esenin” (“Mestecenii sub fierăstrău”, pag. 120); pe un “Trup tatuat de sărutări / al Chirei fata nefecioară” (“Retroviziune”, pag. 130) etc. etc.

“*Unduirea timpului*”, un volum de poeme pe *canonul* unui remember sentimental, idilic pe alocuri, patetic și dramatic, uneori, într-un “*joc de-a viața și de-a trecerea timpului*”, cu pulsații lirice adunate în vers și “*poezie*”, ca o soluție a echilibrului și a împăcării, dintr-o perspectivă multiplă și inteligentă.

CONFESIUNILE UNUI RATAT de Vasî IRIMIA

Cartea prozatorului Vasî Irimia este orchestrată pe un laitmotiv al ÎNCEPUTULUI, între neliniști ale derutei, ale incertitudinii și al drumului găsit, al căii spre ACASĂ, un loc al percepției filosofice native, ca și al spiritualității ca șansă de echilibru. Și, în ciuda unei severe ironii autopersiflante chiar din titlu, CONFESIUNILE UNUI RATAT - opere complete - Editura Zeit, Brăila, 2011, 184 de pagini, se constituie epic ca o intenție abia voalată a autorului de a-și proteja sensibilitatea și sufletul în derivă, în căutarea absolutului. Sunt *confesiuni* absolut atipice, construite pe un aparent *jurnal intim*, deși toți știu că memoriile sunt scrise cu dorința nemărturisită de a fi făcute publice, iar Vasî Irimia gustă și el arogant și naiv de sincer din preaplinul unei posibile alternative convenabile. Mimând detașarea de toate cele povestite, autorul confesiunilor își asigură un *alter ego* complice, dar involuntar găsește formula elegantă prin care convinge să-i fie citite frustrările, rătăcirile, încercările de a afla răspuns la întrebările, dilemele existențiale, împlinirile, tristețile, bucuriile, șansele, ratate sau valorificate, și o face nonșalant, evitând orice ripostă posibilă...

(continuare în pag. 9)

Simetria și rigoarea domină structura cărții, construită pe o constantă semantic-lexicală, *Înainte de început*, pentru *Introducere*, cu alte subcapitole: *Un nou început*, *Cel mai bun început*, *Acel dulce început*, *Un început cu dubii*, *Un început ratat*, *Începutul căutării*, *Un început cel puțin curios*, *Un început nebun*, *Un început halucinant*, *Un început bizar*, *Un început dificil*, *Un început promițător*, *Începutul unei prea frumoase prietenii* și *Un alt nou început*, final de carte, ca o speranță, ca o concluzie, care justifică semnificația spirituală a *Dedicației* de pe prima pagină a volumului: *Aceluia care, nu știu cum, dar, până la urmă, mă va duce ACASĂ*.

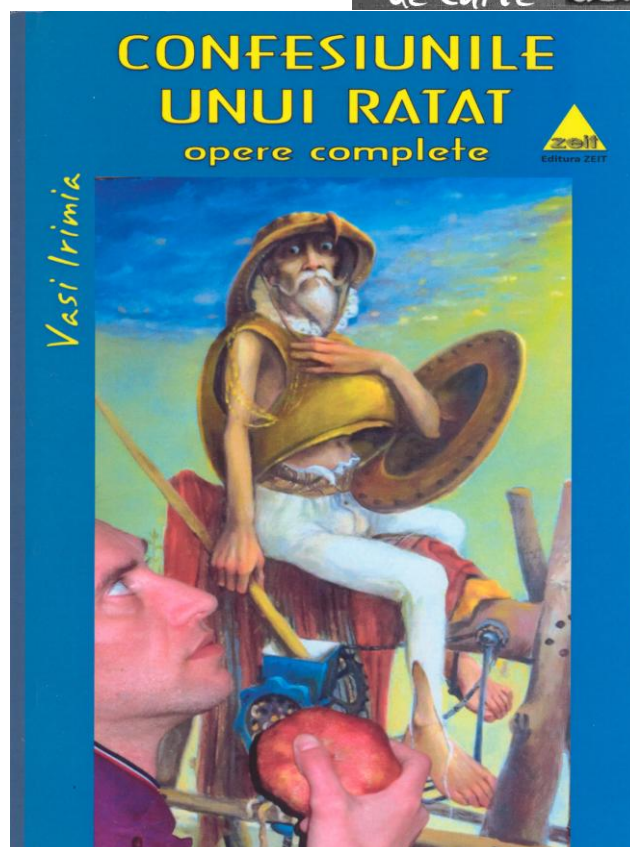
Câte un *moto*, ca un verset, ca un *memento* spiritual, uneori ca o *litanie*, când descurajantă, când ceremonioasă și gravă, asemenea unei *sarabande* preclasice sau a unui *Coral* de Bach, este pus la *Introducere: Fascinat, priveam prin ochii lui*, și la *Capitolul narativ: Stai nemișcat și vei ști că eu sunt Dumnezeu*.

Tehnica literară a prozatorului Vasi Irimia este derutantă, atipică, spuneam mai sus, pentru că... plonjează din sfere înalte, atrăgătoare și incitante, într-un comun de-o actualitate frustră, de pagină de ziar. Pretextul epic, fluxul narativ, dialogurile cu tentă de gen dramatic, deși incitante și actuale, rămâne un mozaic compozițional, pentru că se constituie într-un veritabil demers spiritual, pe care autorul îl convertește în etic și artistic, sugerând doar aleatoriu încadrarea într-o *religie* a spiritului, fără ritualica incomodă, altfel!? Registrul narativ se află într-un permanent crescendo afectiv, iar formula literară este una de dedublare a evenimentelor povestite printr-un transfer temporal și o mutație geografică biografice, deși întâmplările sunt de o acută, strictă actualitate: criza economică, cauzele acestei recesiuni prelungite, cu direcționare spre inovații virtuali, consecințele, victimele, ori soarta unui popor, a unei țări aflată sub o tiranie prelungită, apoi a unei democrații *originale* și prost înțeleasă și a unei tranziții nesfârșite spre ceva ideal, aproape de utopic.

Există în cartea lui Vasi Irimia o tectonică a întâmplărilor și, mai ales, a atitudinii sale față de evenimente, față de oameni și faptele lor, ca și un mod cu totul halucinant de a-și explica acele cauze și reacțiile față de ele, totul învăluit într-o spiritualitate mai degrabă incomodă decât posibil explicită.

De pildă, *amintirile din copilărie* încep din stadiu de placentă, iar contactul cu lumea, la naștere, pare doar un fragment de acceptare de destin controlat, programat, fără posibilitate de revoltă..., deși ceremonialul botezului, după practicile *neortodoxe*, primitive și neigienice ale scufundării în apa rece a cristelniței sau cu risc crescut de sufocare a pruncului din nepricepere duhovnicească, sunt cu totul repudiate. Se pare apoi că doar *copilăria unică*, inconștientă și lipsită de griji, reprezintă momentul pur, celest, nevinovat: *Cred sincer orice li se spune, fără a se complica, în a căuta să înțeleagă*, un univers unic, irepetabil, incomparabil...

Apoi, *adolescența*, tumultuoasă, imprevizibilă, definitivă, mai ales când... Te îndrăgostești de o femeie: *Din acel moment, dacă îți zâmbește, totul se luminează în viața ta*, care anunță *tinerețea*, un risc asumat dar inconștient prin consecințe, în alternative posibile: credință și tăgădă, adevăr și minciună, fapt de viață și atitudinea față de el, blând sau brutal etc. Și, cea mai importantă rămâne *maturitatea*, surprinzătoare, avântată, dilematică, mai ales

dilematică, între realitate biologică, universală, și banalul cotidian, chiar cu note de vulgaritate și în afara oricărei spiritualități, a oricărei religii, nu una bigotă, ci una rațională, atât cât e posibil, între mister divin și acceptare inconștientă, între reflecții de acces spre absolut și nimicul rece, comun.

Chiar structura cărții prozatorului Vasi Irimia se află în afara oricăror formule epice consacrate, conferindu-i o benefică originalitate, deoarece se recompune canonic pe o fundamentală spirituală, din care irump contraste de fapte obișnuite, cu implicații de roman polițist, și exorcism spiritual atingând sublimul; ori fapte de istorie de ieri și de azi alternând cu un tip de habotnicie simplă, populară, naivă, ca epitafurile de pe crucile din Cimitirul Vesel de la Săpânța: - *E foarte simplu. Nu trebuie decât să-l alegi pe Domnul Iisus ca Mântuitor personal*.

În ciuda titlului ireverențios, volumul de proză *Confesiunile unui ratat* se constituie într-un succes real, pe care Vasi Irimia sigur nu-l ratează...

MOȘIA de Ioan TODERIȚĂ

Romanul MOȘIA, Editura Axis Libri, Galați, 2012, 286 de pagini, poate fi considerat volumul al II-lea al celui alt roman al scriitorului Ioan Toderiță, *Războiul lui Puf*, apărut la Editura Axis Libri, Galați, 2010, deoarece preia și dezvoltă faptele, întâmplările, locurile și oameni dintr-o *epopee* anticomunistă, începută într-o comunitate rurală la sfârșitul Războiului Mondial și continuată după algoritmul

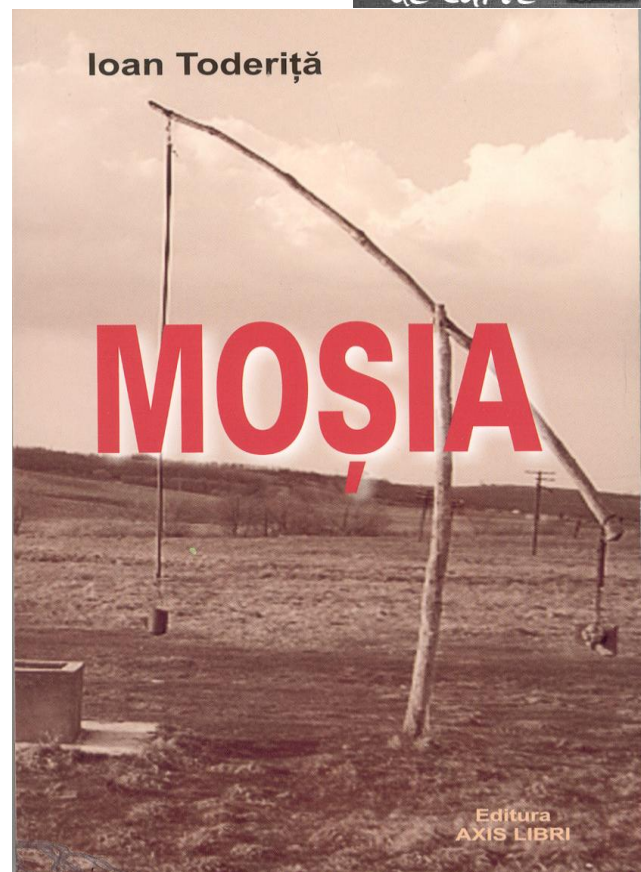
(continuare în pag. 10)

politicii de... *ocupație și dictat* al Conferinței de la Potsdam, când Truman, Churchill și Stalin au desenat, pe hartă, granițele Europei de Est și au dat *undă verde Războiului Rece*, cea mai anacronică și dezastruoasă formă de dialog ideologic internațional.

Noul roman, „*Moșia*”, o idilică și patriotică metaforă, riscă o formulă optimistă, într-un final trist și consolant de... învingător: „Au venit americanii / acei americani așteptați cam fără speranțe prin anii '50 ai secolului trecut - și tare mă tem că *moșia lui Ciucă, moșia lui Decebal*, va fi jucată la bursă, *up and down*, pe *balansoarul* altor istorii încrâncenate” (pag. 274, ultima filă a romanului), pe cartea de joc, ca o *cacealma* sinistră a Istoriei contemporane, pe care prozatorul Ioan Toderiță nu se sfiește s-o sfideze cu o poveste magică, un fel de *basn* modern, cu un Făt-Frumos, altul decât modelul standard, într-o dublă ipostază aleatorie, cu elemente de biografie dintr-un *jurnal intim*, care păstrează datele unui *curriculum vitae* romanțat, cu personajul principal *Ion*, fiul lui Andone și al Elisabetei din Tuluțeștii domnitorului Petru Rareș.

Un roman atipic, pe o narațiune cu nostalgii controlate de o *istorie* nu prea îndepărtată, aparent justițiară, cu haiduci anacronici într-o vreme dominată de alt fel de samavolnicii și de arbitrajul brutal impus ca politică de stat, și cu un personaj, atipic și el, într-o dedublare de identitate, un EU subiectiv, și un EL, obiectiv, detașat de intimitatea biografică. Din aceste motive, ca și din altele, care țin de personalitatea intim-sentimentală a scriitorului Ioan Toderiță, romanul „*Moșia*”, ca și celelalte cărți de proză ale poetului Ioan Toderiță, are toate datele stilistice ale *prozei-lirice*, fără rigoarea topicii propoziției și a frazei, dar cu parfumul unei *ode* sau al unui *pastel*. Sonoritățile verbului prozatorului trimit spre sincopel și prăbușirile dodecafonice ale muzicii lui Schönberg, deși a început cu ispita molcomă a unui basm, dar s-a ales cu realitatea unui scenariu amplu, arborescent, de teatru liric, în care dominant nu este epicul justițiar al luptei dintre bine și rău, ci emoționantul recul al sentimentelor în derivă, influențate de o *Istorie strâmbă și intempestivă*.

Pentru echilibrul narativ, prozatorul are întotdeauna *intermezzo*-uri cu povești calde ca inițierea în iubire a adolescentului, un fel de „botez al focului” pentru intrarea în lumea bărbaților, din cap. I, ca o *uvertură* atacată de orchestră înainte de spectacol. În romanul „*Moșia*”, narațiunea este convertită în descriere, epicul este tradus în emoție, fluxul verbal devine discurs literar, într-un *tutti* stilistic și compozițional pe fondul unor experiențe de viață trăite de un copil, cu ochii măriți de uimiri și dileme, într-o lume bântuită de război, de tot felul de războaie, de neajunsuri și secetă; experiențe dureroase, experiențe miracol, fascinante și surprinzătoare, de adolescent care dă piept cu viața; povești trăite când la persoana I singular, când transferate spre obiectivitatea și generalitatea persoanei a III-a singular, pe structura epico-lirică a unui basm răstălmăcit de copilul-erou într-o lume reală, într-un univers intim, cu reacții pe măsură, cu o filozofie juvenilă de-o detașare nefirească. Amintirile sunt învăluite în aura fascinantă și ușor fabuloasă a copilăriei dintr-un sat „legendar”, din preajma pădurii Gârboavele, un ținut idilic, cu haiduci, ca Ion Brânză, personaj ivit încă din „*Războiul lui Puf*”, cu hoți de cai, ca-n poveștile lui Fănuș Neagu, dar și cu forme de revoltă, de împotrivire a țaranului deposedat de pământ, printr-o ideologie de împrumut, samavolnică și

brutală: „Cotropitori, mă oameni buni, sunt cei care ne fură datu' ce ne-a fost dat de stră-stră-bunici...” (pag. 113-114). Dar și un univers rural autentic, care mai păstra un aer ușor patriarhal, cu rituri și ritualuri peste care Istoria a trecut ca un tăvălug nimitor, din care abia se mai zăresc ulițele satului, carul cu boi, bostana și liniștea molcomă a tindei și a odăii de la drum, cu lada de zestre, cu ștergare la ferestre și cu macatele de pe pereți.

Regine efemere de Georgeta MUSCĂ OANĂ

Volumul de versuri „*Regine efemere*”, Editura „Neliniști Metafizice”, Constanța, 2013, 136 de pagini, se remarcă printr-o stabilitate stilistică și un interesant echilibru de tehnică literară.

Într-o vreme de... „*liberă practică*” poetică, dominată de o singulară și... *drastică* regulă - „*Fără nicio regulă!*” - care evoluează spre un penibil dezmaț liric, scriitoarea Georgeta Muscă-Oană scrie versuri în *dolce stil* clasic după criteriile cuminți ale prozodiei cu *ritm* iambic sau trohaic, cu *rimă* împerecheată, încrucișată sau îmbrățișată, sau strofe cu versuri de cinci-șase silabe, ca-n *doine* și *balade*, ori cu vers *alexandrin* de 15-16 silabe.

Cochetează pedant cu *poezia de formă fixă* - sonet, rondel, pastel - pentru că nu abdică de la simetrie și echilibru, deși are toate datele

(continuare în pag. 11)

artistului gata să zburde pe... herghelii de *metafore*, *epitete* surprinzătoare și *comparații*... pe muchie de cuțit liric, ascuțit și gata de atac la încremenirea în tipare.

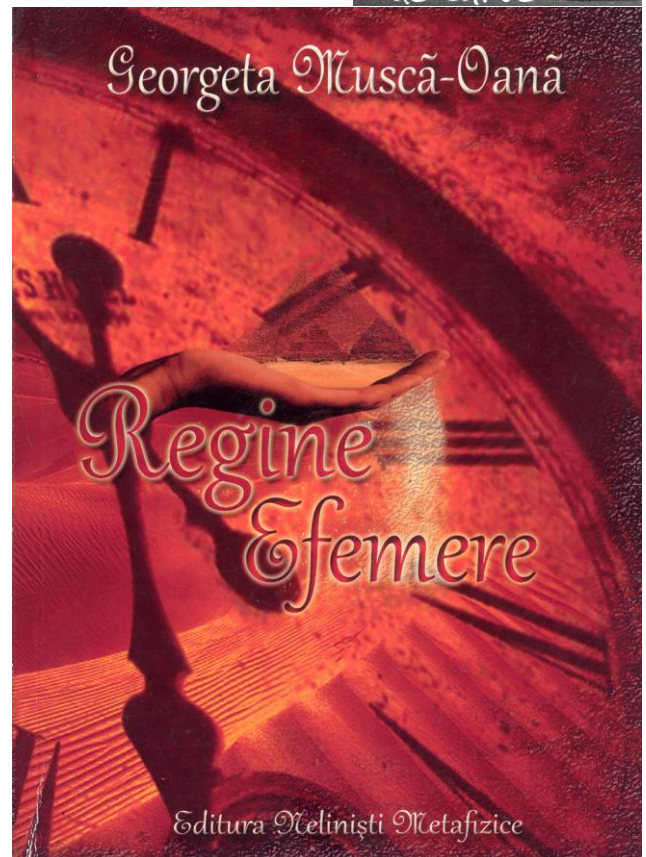
Și în noua sa carte, a patra, pe aceleași coordonate de tehnică literară, „*Regine efemere*”, cu un titlu care-i precizează opțiunea sentimental-lirică, doamna Georgeta Muscă-Oană este atât de decentă în materie de *ars poetică*, încât *nu... joacă decât pe cartea* lucrului bine făcut, chiar într-un segment al literaturii lirice, în care jocul de-a sentimentele a luat-o razna și nu mai există interdicții de niciun fel, nici măcar în planul personal al gradului de cultură și al unei minime educații.

Relevant și meritoriu pentru *erotica* și mai ales pentru *lirica de factură religioasă* din volumele „*Regine efemere*” și „*Vibrând pe clape de lumină*” (Editura Anamarol, București, 2012) este că Georgeta Muscă-Oană a avut luciditatea și echilibrul să nu cadă în capcana așa-zisei poezii moderne de azi, care a înlocuit treptat dar tenace poezia suavă, uneori în registrul semi-oniric, dar greșită pe o emoție sinceră, cu forme „lirice” (!?) impudice, cu acute între pitoresc folcloric și manierism artificios, voit voalat, cu o semantică spre derizoriu. Scriitoarea a avut puterea să-și păstreze verticalitatea artistică și să nu se înroleze în armata de pseudoavangardiști, care consideră mare și modernă literatură lirică o indecentă siluire a limbii române.

Poeți și *poetese*, mai ales, promovează o poezie decrepită, cu accente de misoginism patologic, cu descrieri sordide dintr-un univers biologic sexual, în degradare fizică, o anatomie terfelită pervers cu pretenții de artă; o tevdură erotică de poezie destrăbălată, grobiană, fetidă, naturalist-indecentă, rezultată din preferința pentru un vocabular dur, licențios în cel mai nevinovat sens, o semantică de mahala cu accente pe cuvinte porcoase; o poezie (!?) izvorâtă din *urâtul* ca element de estetică și din imbolduri primare biologice, necontrolate de educație și rigori civice. Adică, un tip de „*masturbare*” erotică, prin care sunt exhibate aprehensiunile unei bărbății în impas și, ca o *viagra* de inspirație, se apelează la șoc verbal provocat de cuvinte triviale, obscene, necuviincioase, din zona indecenței și a vulgarității agresive.

Poezia doamnei Georgeta Muscă-Oană se detașează deliberat de toate aceste... impurități scriitoricești și rămâne una de atitudine intim-confesională, ca un *modus vivendi* liric, al său în exclusivitate, fără să-l declare *model* de urmat, dar prin care se expune sufletește, scuzându-și neliniștile, frământările, incertitudinile și dilemele existențiale.

O face însă cu discreția, decența și rezervele manierate ale omului încercat de prea multe alternative, ca-n oricare dintre cele 108 poeme care alcătuiesc volumul „*Regine efemere*”: „Eu îmi desfac iar aripi spre iubire / Și din mărgeanul zborurilor sorb; / Îmi spui acum, la ceas de regăsire, / Cât m-ai iubit, dar fost-am așa orb” („Eu”, pag. 11), ca-n „povești” de dragoste, cu iubiri rânite, iubiri trădate, iubiri uitate; ori: „O, voi, regine efemere, / striviți al inimii tumult! /

Striviți destinul care cere / O clipă doar, nimic mai mult” („*Regine efemere*”, pag. 19), cu repere existențiale și destin în derivă, cu regulile învățate de la clasicii Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Mihai Eminescu...

Are și... „*erezii*” prozodice poeta de secol XXI Georgeta Muscă-Oană în poemul „*Recunoștință târzie*”, pentru că tehnica sa, versul său, sunt și moderne, pe coordonatele prozodice de ultimă generație; și muzicalitatea este alta, și punerea în pagină se aliază la... *moda* de ultimă oră, ba chiar *plusează* în plan ideatic pe un... „*as din mâneca*” surprizei lirice: „De mii de ori am îmbrățișat orizontul / cu privirea-mi vorace. M-ai răsfățat și la răsărit, / și la amurg, dar nu ți-am mulțumit nicicând” (Op. cit., pag. 35), ca o aliniere la Ștefan Augustin Doinaș, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Nichita Stănescu...

Poezia doamnei Georgeta Muscă-Oană, clasică sau modernă, este una de impact sentimental, o învălmășeală emoționantă și frumoasă de simțiri sufletești, de la iubirea de țară, de locurile natale, de părinți și de copii, de Dumnezeu și de băiatul sau fata cu ochi frumoși și zâmbet divin.

În poezia poetei Georgeta Muscă-Oană se poate citi în stele, în gânduri, în speranțe, în muzică de pian și în acorduri grave de orgă, de la Mozart la Bach, de la Beethoven la Enescu, de la Tom Jones la Madonna...

Marian HOTCA

Poemul vieții

viața este o oglindă circulară
în care se spulberă
amintiri

privirea e hoața sublimă
ce sculptează realități ambigue
în vise dizolvate

auzul e calea pavată cu lungi
cântece mucegăite
de privighetoare

iar noi suntem stâlpi rezemați
de viață ce respiră în aer
murirea

Vise

Mi-am înșirat visele
pe sârma de haine,
le-am lăsat să se usuze
de roua gândului sângeriu
la soarele unei veri pierdute
în cutia cu nisip.

Le-am scuturat o zi și-o noapte
până ce-au devenit realitate.
Acum realitatea îngustă
caută-n mădularele timpului
ultimele semințe de vis
să le ude cu lacrimi clocite
sub pleoapa frăgezită a dimineții.

Le îngroapă în pământul
ce zace în noi,
le apasă cu ploaia
unor idei golănești
ca să rodească mai încolo
o corolă fragrantă de vise.

Ceai

Mă pierd în ceașca cu ceai,
plutesc cu gândul
pe o coajă elocventă de lămâie
și dimineața disipativă
se topește ca zahărul în mine.

Văd că ochelarii mei
nu mai percep realitatea,
dar ajung istovit
la malul concav al ceștii
și iau cu lingura
o înghițitură de ceai.

Beau licoarea hieratică
și simt cum întreaga dumnezeire
își face cuib de spini
în gâtul meu circumflex
ce fumează vorbe de duh.

Liniște nocturnă

Ascultă liniștea nopții
cum toarce fuioare de întuneric
și stelele dorm învelite
sub pături de rouă.

În noaptea aceasta interminabilă
sufletul cerului va naște în mine
o rază frântă din lună
învăluită de tânguirea
unui vis de jar.

Ochii mei - doi muguri de lumină
caută în orizont cântecul surd al stelelor
și sămburii stihurilor
mi-i așez ca ofrandă
pe catafalcul zilelor apuse.

Vară apocaliptică

Și iată că vara agonizează
printre frunze zdrobite de secetă,
pe o stradă pașii mei somnambuli
își plimbă mădularele vremii.

O liniște venită din alte vremuri
ca un reflux al timpului concav
încondeiază în zare un gând
închis într-o rază eterică de foc.

Ochii clatină gardurile pline de noduli
cu o privire solară, alungată
dintr-o constelație apusă
într-un țipăt convex și spectral.

Atâția îngeri putrezi de lumină
veghează strada pierdută-n lunga
meditație și aripi de mucegai vibrând
în ceruri așteaptă iarăși Venirea!

Insomnie

Deasupra ochilor mei
luna împarte roze de nemurire,
un țipăt spectral căzut din aripa unui înger
fabrică sentimente ambigue la kilogram
și lumina urnește în mine
toată grația surdă a nopții.

Luna își piaptână
somnul sticlos între dealuri
cufundate-n eter,
iar somnul convex
întoarce cu furca visele pe cealaltă parte.

Prin perdele văd că îngerii
poartă cătușe de lemn
și aripile lipite de temelia ființei
nu mai pot fâlfâi
în timpul cu mădulare scrintite.

Ioan GHEORGHIU

ZBOR NELINIȘTIT LA MARGINEA CUIBULUI DE CIORI

"Aseară pe stradă / Am întâlnit o fată, / Avea părul negru / Și ochii căprui, / Aoleu..."

Ritmurile cântecului răsunau pe strada *Gavrilov Corneliu* de undeva de la etajul al III-lea, ca și când s-ar fi luat la întrecere cu scrâșnetul roților de mașini *BMW* ce treceau în viteză necontrolată, excesivă. Atunci, prin '95 eram prieten cu Sergiu, un ziarist ce promitea foarte mult prin scrierile sale, absolvent de facultate, și colaborator înfocat la *Cercul Umoristic "Haz"* condus de *Moleșag*. Tip boem și aprig susținător al *PNL*, Sergiu ieșea mereu în centrul atenției prin statura lui înaltă, sfidând deseori prin gestică dar și prin retorismul său exacerbant apariția vreunei alte supoziții ce lui nu-i convenea privind activitatea d-lui *Câmpeanu* sau al altui liberal.

Apropiat al lui *C. A.*, acum proaspăt deputat, prieten de pahar cu acesta, de cheolhanuri și beții interminabile pe la Muzeu, se făcuse cunoscut în urbe și prin articolele virulente la adresa pseudodemocrației, a celor ce fuseseră cândva piese importante în angrenajul imperfect al unui sistem politic declarat falimentar, ce puseseră nu demult mâna pe averea statului în scopuri pur personale. Fusesse boxer cu mulți ani în urmă, de aceea avea cunoscuți peste tot pe unde mergea, unii încă își mai aminteau de aparițiile lui în ring și-l urmăreau pe stradă cu privirile lor întrebătoare. Îl antrenase maestrul *Pârlici*, un om pasionat de ceea ce făcea, chiar era mândru, mai ales că dăduse de-a lungul carierei lui o sumedenie de talente la lotul național. De data aceasta l-am întâlnit întâmplător lângă *Piața Nouă*, aproape de minirestaurantul *Boema*. Ne-am salutat prietenește.

-Ciorile dracului, l-am auzit spunând încet printre dinți, mult or să mai "prăfuiască" străzile cu manelele lor mizerabile?... Era supărat, ca dealtfel toată lumea ce trecea pe-acolo, vedeam asta din privirile fiecăruia aruncate ostentativ în direcția zgomotului greu suportabil... apoi fugeau, alergau ca și cum ar fi vrut să scape de ceva duhnind a mort, atitudine ce părea aproape incriminatoare... dar, toți știau că poliția e cu ei, așa că, uneori se mulțumeau să ridice din umeri neputincioși..."Asta-i România, ce mai..." l-am auzit pe un moșulică mormăind... Când era supărat, Sergiu își ducea mâna la barbă prinzând-o cu degetele ca-ntr-un clește, rămânea așa câteva secunde privind în gol, apoi vrând să convingă pe cei din jur că ceea ce gândea el este purul adevăr, începea să-și expună ideile bălbâindu-se, sau repetând anumite cuvinte în mod voit, subliniindu-le aspectele de cele mai multe ori, desigur, negative... Astăzi era puțin schimbat, avusese probabil, o zi grea, obositoare... Ținea un muc de țigară între buzele lipsite de culoare, acoperite pe jumătate de o mustață îngălbenită de la fumul dulce-amărui al aceluiași tip de tutun, *Carpați*, el îi spunea "*namdămitu*", fiindcă mereu rămânea fără... Volumul de

versuri pe care-l scrisese cu câțiva ani în urmă era o pecete a crezului său artistic, revoluționar prin ceea ce urmărea, romantic prin însăși vocația libertină, înnăscută... M-a întrebat ceva, *ce mai faci ?...*

Cu câțiva timp în urmă venisem din *Turcia*, nu credeam că mă voi mai întoarce, dar...Atunci, în autogara din *Istanbul* aveam un sentiment ciudat, pășeam nesigur, aerul era, parcă, irespirabil; *Marin* se uita la mine și, neînțelegându-mi reacția, încerca să mă-ncurajeze privindu-mă culpabil, mai ales că el insistase să venim aici la muncă avându-l pe *Titel*, fratele lui, în acest mare oraș de câțiva ani buni. Plecase din țară din 1990 fără să se mai întoarcă vreodată...nici nu s-a mai întors dealtfel, a murit ca un câine pe străzile mocirloase din *Top Kapı* ...leșisem din clădirile mici, întortocheate, pline de mirosuri extrem de grele, unde nu întâlnisem decât priviri curioase, indivizi soioși, cu părul uleios, negru ca tăciunele, când la un colț de stradă am observat o adunătură de oameni vizibil nervoși...*Marin* m-a tras de mână pentru a vedea ce se-ntâmplă acolo...Cinci cadavre întinse pe asfaltul rece de noiembrie, înfășurate în păături viu colorate; erau români morți într-un accident de muncă și aruncați acolo pentru a fi preluate de autorități în ideea de a fi trimise în țară. Erau scuipate de turcii din preajmă și lovite cu picioarele ...ce sunt, români ? aaa, adică creștini... și loveau ca niște brute... *Zidul Constantinopolului* se întindea pe zeci de kilometri, înalt, cu porțile medievale din lemn masiv, cu meterezele prăbușite; se lucra intens la reconstrucția lui cu bani europeni dar cu forță de muncă din România, ieftină sau fără să se plătescă ceva adică se dădeau "țepi" totul fiind "la negru". Se muncea zi și noapte. Cineva, un român, ne-a trimis pe o stradă, lângă *Moscheea Albastră*, "vedeți, ne-a zis, că are nevoie de câțiva muncitori..." Acolo, un turc oarecum amabil, ne-a primit cu ceai și ne-a spus că are ceva, dar ...să așteptăm până mâine, acum nu poate să spună nimic sigur, evident că vorbea limba română destul de bine...bani sunt puțini, mai ales că această meserie...ce meserie? Am sărit eu...curelar, aha, trebuia să facem curele, înțeleg...nu mai făcusem așa ceva niciodată...

În atelier era liniște, luam materiale viu colorate, albe, galbene, roșii, și le tăiam la o anumită dimensiune, apoi le-ntindeam pe cartoane la dimensiuni adecvate, le puneam cataramele, ștanțam găurile și...gata cureaua. Pleca a doua zi patronul în centru, pe la magazine și le distribuia. Trecuseră trei săptămâni și încă mai trăiam cu banii de acasă, dormeam în atelier, banii erau pe sfârșite...începuse să ningă. -"Marine, ce facem ? mai rămânem aici?"

Marin era ocupat până după miezul nopții cu jocul de *poker* și nu-l interesa situația familiei (avea în țară soție și trei copii minori), bea *raci* și lua mereu bani de la patron pentru joc, fiindcă pierdea mereu; odată m-am dus la *Gigi*, un șmecher din *Călărași*, și l-am rugat să-i înapoieze măcar o mică sumă din banii pierduți fiindcă nu mai avea ce să mănânce... "bine, bine - mi-a zis - dar să nu mai între vreodată în joc...", dar a doua zi pierdea totul din nou... *La locantă*, un turc mustăcios, (vorbea bine românește), mai ales că avea femeie româncă, ne servea mereu aceeași mâncare de cartofi cu zeamă lungă să ne-ajungă trântind în făruria fiecăruia câte-un polonic plin ochi, răzând și prinzând cu

(continuare în pag. 14)

rapiditate lirele turcești ce i se cuveau. Frigul din atelier ne pătrundea în oase, zăpada acoperise deja ferestrele, dormeam îmbrăcați acoperindu-ne cu un material gros ce imita pielea, cred că era *velur*... Boala pusese stăpânire pe mine, tușeam și tremuram din tot corpul, trebuia să merg la un doctor, trebuia să iau medicamente, ceea ce am și făcut de fapt, dând aproape toți banii pe care-i câștigasem în această perioadă de chin, însă rămâneam cu o otită destul de gravă ce-mi afectase timpanul. Trebuia să ne-ntoarcem acasă, viza de o luna se finaliza peste câteva zile; atât aveam dreptul la această "viză de turist". Între timp veneau mereu alți, și alți amărâți de pe continent, în speranța găsirii unui loc de muncă, dar cei mai mulți erau români, femei și bărbați, de cele mai multe ori femeile rămâneau acolo căsătorindu-se cu turcii sau trăind alături de alte soții ale lor (cei care aveau o stare materială bună, puteau ține mai multe neveste). În strada strămtă, cu macadam, în acea dimineață friguroasă își făcuseră apariția, lângă atelierele de curele, mai multe mașini ale poliției. Patronul la care lucra Gigi, gesticula și țipa umflându-i-se venele gâtului... Nu-nțelegeam pe moment ce se-ntâmplă. Apoi am aflat că românul fugise cu 3000 de dolari, bani furăți din casa de bani a turcului. Nu știu de ce, dar am avut un sentiment de ușurare, și i-am urat în gând succes. Țista era Gigi la doar 23 de ani; atunci, după o lună de muncă în Turcia ne întorceam acasă cu 100-150 de dolari, destul de puțin. Drumul spre casă a fost greu, obositor... Marin a băut continuu *raci*...

"Aoleu, / Ce să mă fac Doamne eu, / Se mărită Mona mea, / Nu știu Doamne ce-i cu ea..."

Ca și cum nu l-aș fi auzit pe Sergiu, priveam înspre o placă comemorativă aplicată pe zidul unui bloc, alături de scară: "AICI A LOCUIT SCRITORUL VALENTIN ȘERBU". Era o bucată de marmură albă, lucrată destul de grosolan, pe care erau aplicate aceste litere de culoare neagră, și care, desigur, nu impresionau chiar deloc; oare știa cineva cine a fost acest "locatar" al scării respective? Cu ce s-a ocupat acum câțiva ani în urmă, pentru ce sau pentru cine a scris acest om, sacrificându-și ani din viața lui în ideea de a lăsa celor ce vin după el adevăruri, învățături atât de importante...în fond, asta este menirea unui scriitor autentic...da, acum toți scriitorii mor de foame, li se pune sula-n coaste de către baronii locali, adică primari și prefecți, numindu-i "*ăia de-alde coate-goale*", profesorași de duzină care nu mai au nici o importanță în această societate plină de "*oameni dăștepti*" ce-și petrec concediile la Paris cheltuind sute de mii de euro pe fufe și cadouri scumpe că doar de... sunt aleșii poporului... Sergiu mă privea întrebător, neînțelegând tăcerea mea oarecum prelungită... cred că era timpul să spun ceva... *Îl știi pe Valentin Șerbu?* de fapt nu așteptam niciun răspuns, mă gândeam la zdrențăroșii din fața restaurantului *Boema* care întindeau mâna cerșind un leu-doi la fiecare trecător, apoi se așezau la băut "surcele" ore în șir, o băutură ieftină, dulce și parfumată făcută din prafuri de "lemnișoare", combinată cu tot felul de „ingrediente”... *Cred că ne-ntâlneam pe la Cenaclul literar Panait Cerna...*

„Aoleu, /Ce să mă fac doamne euuuu...”

Elena MLĂDINOIU

Sub borul larg

o floare trecută cu vederea
cu apă de ploaie
crescută
din boabă amară
ușoară esență
pentru-un cocteil
se așează prima la masă
ca bună de cinstă
și mod de prezentare

Suită în gama sol

cu două trepte peste sol
fa-mi te rog
o uvertură la nocturnă
pe scara muzicală
susținută
seară de seară
de aria semilunii
adusă de vânt
și dispărută-n ploaie

Mi-am făcut plinul

achit fără să fi fost plătită
toată viața
dispusă
deși abia deschid gura
scot din sertar
acuze pentru rugăciunile
date în toate direcțiile
de du-te-vino
la dreapta
sau la stânga tatălui
și termin
unde meșterul
șlefuește marmura
la slujbă
se cântă ultima piesă
drum bun
cale bătută

Un nimeni de nimeni botezat

să fiu un el
în loc de ea
statuie
pe-o dună de nisip
să fiu
o salcie pletoasă
fără lacrimi
pe două crengi uscate
să fiu un nimeni
de nimeni botezat pe-o foaie
plutind
la margine de ape

Marin MOSCU

Și m-am dus...

Și m-am dus și nu m-am dus
Ca o umbră peste sat,
Am pus semne pe un fus
Ars de marele păcat.

Am făcut gheme de vise,
Am țesut covoare moi
Dar iubirea mi se stinse
În mocirle și-n noroi.

Am plantat și n-am plantat
O sămânță de iubire
Și cu lacrimi am udat
Urmele de pomenire.

Puncte sunt crucile-n deal,
Se-ndesesc mormintele,
Umbra mea merge pe-un cal
Înflorind cuvintele!

Fierăstrăul

Fierăstrăul cu dinții de zile și nopți
Taie oasele dosite-n vii și morți,
La mine vine cu partea nedințată
Și pe furiș se-ntoarce, și așteaptă.

Clepsidra spartă

Am scăpat clepsidra la ieșirea-n poartă,
Semne au rămas sub crucea-naltă.
Dâra de nisip zboară mereu spre stele
Ducând la Domnul viața din ulcele
Și ca mulțumire spațiul se dilată
Rotindu-ne spirală în clepsidra spartă!

Poarta deschisă

Dealul îngenunchează,
Câmpia urcă saci
În spatele lui
Cu grâu și cu maci.

Azimutul soarelui
În suflet tresare,
Câmpul brodat
Se-nchină,
Eu las poarta deschisă,
Să între lumină.

Flori pictate

Pentru florile pictate de tine
Ai furat câte puțin din mine:
Dreptunghiul, spatele robust,

Albul, visul cel plăcut,
Galbenul, polen și aur
Din limbajul de tezaur,
Vasul, inima mea plină
Cu speranțe și lumină.

N-ai furat însă ceva:
Dragostea scrisă-ntr-o stea,
C-a trecut, vreme trecut
Să te pictez pe-un sărut!

Trecere

În pajiștea albastră
Copacii dezleagă orizontul,
O căprioară trece
Adulmecând.

Ruga lacrimii adapă
Arma împrăștiind calvarul,
Tu pui semne în sân
Înălțând altarul.

Sprijin

Tu stai cu irișii spre Steaua Polară
Sprijinindu-te de copacul înalt,
Inelele lui îți cuprind feminitatea
Sculptată în rădăcini de bazalt.

Strâng la piept coroana, te cuprind
Cu zvâcnirea în gânduri plecată,
Am aripi de înger ce zboară în vis
Pe-o frunză cu sânge-ncărcată.

Zâmbești, nu te văd, dar te simt.
Stelele-nfloresc ramuri de leac,
La izvorul ce curge din trunchi
Se scaldă copiii în roșu de mac.

Îmi lovesc gândul de zâmbetul tău
Prin poza lipită pe-albumele roată,
Te-am lăsat să privești pe furiș
Oceanul din mine ce-n spuze înoată.

Mă adăpostesc în inima copacului
Steaua Polară-l scaldă-n magnolii,
Când vine toamna cercurile-i scutur
În pletele iubirii ce inversează polii.

Silfida

Se întrupează-n farmec și-n visare
Intră-n ochi ca fluturii, în piept,
Noaptea se prelinge după dealuri,
Ruga-mplinirii arzător aștept.

Zarea își desface aripile-n noi,
Clipele sunt necrezut de calme,
Pe-acoperișul lumii umblă o pisică
Scuipând otrava dorului în palme.

Câmpul se zidește iar viori,
Satele se duc pe rând în stele,
Grija nu coboară, ci își coace
Dragostea-n clepsidre infidele!

Evghenii EVTUȘENCO

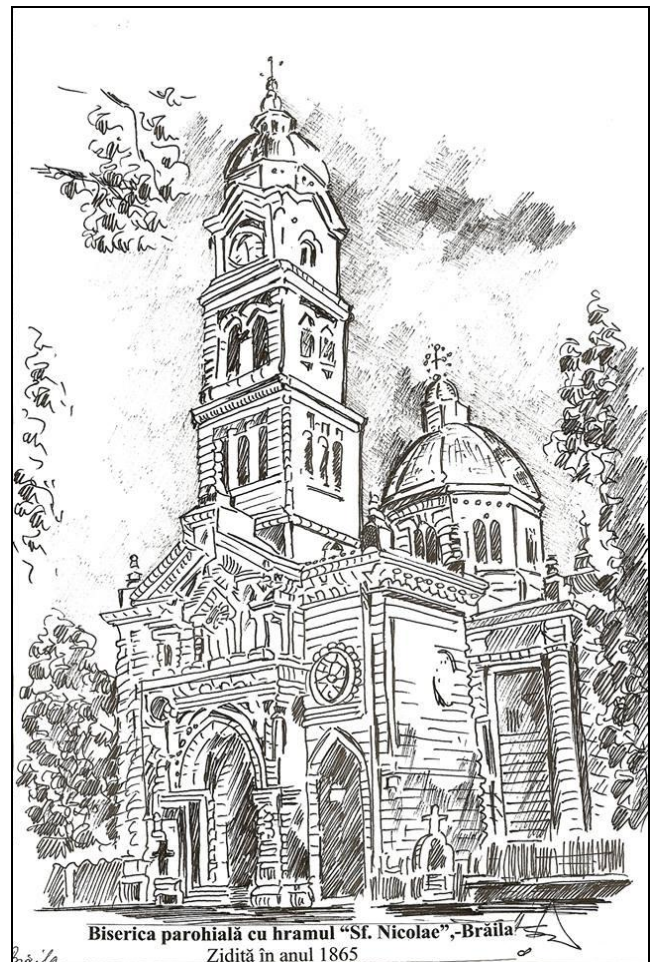
Avionul... deplâns

traducere de Nina Gonța

În destinul avionului malaiezia
 nu-i vinovat cineva separat,
 ci... ceva.
 Acest ceva, anonim, s-a răspândit
 pretutindeni, ca zgura -
 e deznădejdea, sărăcia,
 surghiunul și ura.
 Popoare întregi,
 de parcă mințile-și pierd,
 sunt bânuite de dușmănie.
 Acei ce s-ar părea că sunt prieteni
 acum spun că-i imposibil
 să trăiești
 fără a trage cu urechea...
 În vârtoarea panicii totale
 alții sunt învinuiți
 de către falșii...
 cumiști.
 Sunt jertfe, pierdute vieți omenești!
 Unde-s acei cumiști
 atunci?
 Nu-s!
 Toți suntem vinovați...
 Pușkin, Șevcenko și Whitman,
 cu toții,
 la cinste ne cheamă
 și la frăție.
 Și neiertătoarea umbră a lui Tolstoi,
 și neatotiertătoarea umbră a lui Hristos...
 La fel...
 Căci n-ar fi nici suflet și nici Hristos,
 așa de curat și frumos,
 prin atotiertare.
 Iar în Whietnam bombardatul Budda
 acum la vuetul fiecărui avion
 tresare,
 privește în zare,
 unde din minciună se ițește războiul
 și se târăște...
 spre noi.
 El știe bine ce-nseamnă...
 război.
 Să arătăm cu degetul unul la altul?
 Ajunge!
 Mine în planeta găurită am pus...
 Ele ticăie...
 Nu suntem în Evul Mediu...
 Să punem capăt vărsării de sânge
 e necesar acum.
 Urgent!
 Nu în fierbințele...
 Asupra destinului globului pământesc
 nu stați pe gânduri mult,
 Kremlin, Washington și Prinșton,
 căci el e dureros de unic și...
 comun.

C-atunci a lui „vrăjmășie”
 ne poate lovi și pe noi,
 cum lovit a fost acel avion...
 în zbor!
 Sunteți două sute optzeci și cinci.
 Ați fost...
 De ce să nu mai fiți pe pământ?
 De ce?
 Eu plâng... și plâng,
 al vostru nenumit frate.
 Sunt și eu vinovat!
 Și pe mine iertați-mă,
 pentru toate!

(18-19 iulie, 2014. Talsa, Oclahoma)

Biserica parohială cu hramul „Sf. Nicolae”,-Braila
 Zidită în anul 1865

desen de Constanța Abălașei-Donosă

Angela RIBINCIUC

Cuburi de aer

(fragment din volumul "Viața începe mereu", în curs de apariție)

Față în față

Bucuria regăsirii unui prieten vechi nu se compară cu nimic.

Oameni la care gândul tău a alergat nebun ani întregi vin, neașteptat, să îți confirme că ai continuat să exiști pentru ei în tot acest timp.

Prietenii nu se clădesc peste noapte. Și nici nu se pierd peste noapte.

Gesturi firești dobândesc, peste ani, semnificații nebănuite.

Destinul ne duce pe drumuri diferite, însă are grijă, din când în când, nici prea devreme, dar nici prea târziu, să ne pună din nou față în față.

Atunci vedem cel mai bine cum ne-am schimbat, cât am evoluat, având în față oglinda unui suflet compatibil.

Oameni și locuri

Pierdem câte puțin cu fiecare prieten care ne-a fost aproape

și despre care astăzi nu mai știm nimic.

Ne regăsim cu fiecare întoarcere la oamenii și locurile dragi,

cărora le-am păstrat un loc în sufletul nostru.

Între atâtea pierderi și regăsiri alergăm, obosim, iubim, învățăm, uităm. Trăim.

Dimineți, anotimpuri - felii de viață și de realitate care ne alcătuiesc prezentul.

Suntem ceea ce ne-am dat voie să fim, ceea ce am îndrăznit să visăm și să împlinim.

Ochii interiori

Șirul monoton al zilelor trebuie, din când în când, rupt.

Privirea noastră, ca și ecranul televizorului sau al calculatorului,

trebuie, periodic, să fie ștearsă de praf.

De praful obișnuinței care ne împiedică, de cele mai multe ori,

să mai surprindem amănuntele.

Farmecul vieții vine nu doar din schimbările majore,

pe care, de regulă, le așteptăm atât de mult încât,

atunci când în sfârșit se-ntâmplă,

nu ne mai putem bucura de ele,

ci din lucrurile mărunte care ne iau pe nepregătite.

Ar trebui, din când în când, să ne facem timp pentru noi și să ne ștergem de praf ochii interiori

cu care privim fiecare nouă zi, făcând-o, astfel, să nu mai semene cu celelalte.

Rețeta perfectă

Nici un părinte nu cred că poate ajunge să cunoască rețeta perfectă

pe care să le-o transmită copiilor săi astfel încât să le asigure o viață mai ușoară sau de succes.

Înțelepciunea pe care o dobândesc părinții le este utilă copiilor doar până la un punct. Istoria se repetă, e-adevărat, însă lasă loc unei permanente evoluții.

Personalitatea fiecăruia și dorința de a ne face propria viață după propriile legi ne determină să ratăm, uneori, pe mâna noastră.

Nu-mi voi judeca niciodată părinții pentru greșelile mele

și voi continua să le mulțumesc, chiar și pentru sfaturile care nu m-au ajutat.

Cine-mi garantează că voi putea fi un părinte mai bun?

Urme în suflet

Niciodată să nu spui nu unei provocări.

Nici nu bănuiești ce întâmplare, aparent mărunță, îți va lăsa cele mai adânci urme în suflet.

Când ai impresia că ajuți pe cineva nu ai de unde să știi

dacă nu cumva te ajuți, de fapt, pe tine,

să descoperi lucruri care altfel nu ți-ar fi fost evidente.

Când te aștepti ca o anumită persoană să-ți influențeze evoluția e puțin probabil să se întâmple așa.

În schimb, oameni de la care nu aștepti nimic sunt tocmai cei care-ți dau cele mai frumoase lecții de viață.

Când, aparent, ai spune că nu mai ai nimic, amintește-ți că poți gândi.

Dă voie ideilor tale să prindă aripi.

De cele mai multe ori nici nu știm ce știm,

câte am putea împlini dacă am avea răgazul și curajul

de a privi cu atenție în interiorul nostru.

Decepții de-o clipă

Din timp în timp, ceva trebuie schimbat.

Pe lângă adaptarea continuă, pe care o exersăm, vrând-nevrând,

sunt acele schimbări care ne scot din ritm și ne solicită mai mult.

Pentru ele, niciodată nu suntem pregătiți.

Pentru că nu e nimic de planificat.

E doar un pahar al răbdării care se umple.

Apoi totul o ia de la capăt.

Pe lângă experiența pozitivă și aparenta siguranță

ducem cu noi tristețea fiecăruia eșec

și decepții de-o clipă.

Adunate în timp, ele alcătuiesc trecutul fiecăruia.

E lângă noi.

Petre RĂU

LABORATOARELE MORȚII
Ranfluarea

(Fragment din romanul "Mogoșoia – istoria unei tragedii")

Adevărata operațiune de ranfluare a demarat abia după câteva zile. Hotărârea soluției definitive, pregătirile necesare și operațiunea propriu zisă au durat mai bine de cinci zile. După ce au fost încercate diferite moduri de localizare a epavei în vederea scoaterii ei la suprafață, după ce au fost consultați numeroși specialiști, inclusiv din străinătate, s-a trecut la procedura trainării, adică a agățării navei pe sub apă, apoi a ridicării și împingerii ei către mal cu ajutorul unor macarale plutitoare de mare tonaj și a unor ambarcațiuni de împingere și tractare.

În ziua când epava s-a apropiat de suprafață au fost mobilizate aproape toate șalupele disponibile, vapoarele și vapoarele care nu se aflau într-o altă misiune, bărcile de salvare și bărcile pescarilor din Cotul Pisicii sau din împrejurimi, alte ambarcațiuni de diferite tipuri. Acestea au fost distribuite până aproape de portul sovietic Reni, pentru a preîntâmpina scurgerea în aval, pe Dunăre, a cadavrelor sau a obiectelor de mai mare importanță. Cele mai multe ambarcațiuni au fost grupate pe aproape toată suprafața apei, într-un spațiu cuprins între cei câteva sute de metri mai jos de careul de ranfluare și până aproape de Cotul Pisicii.

Careul de ranfluare era format din nave de cele mai diverse tipuri: macarale plutitoare, împingătoare, ambarcațiuni cu instalațiile scafandrilor, șalupe etc.

Pe cheiul Dunării staționau câteva mașini ale miliției și mișunau câteva persoane oficiale. Pe malul drept, în zare, printre copaci se vedeau grupuri de oameni care priveau neîncrezători la cele ce se petreceau pe mijlocul apei. "Nu-i mai lăsați să caște gura!" avea să intervină de mai multe ori adjunctul de la securitate, punându-l pe contraamiralul Anghelescu, cel care dirija operațiunile, să repete comanda prin portavoce. Oamenii de pe mal nu erau lăsați să treacă în spațiul stabilit de oficialități. Erau rude ale victimelor, cunoștințe, dar și mulți curioși. Majoritatea, însă, aștepta de câteva zile să-și vadă morții la suprafața apei, să-i poată lua acasă și să-i îngroape creștinește.

În careul principal se aflau și câteva echipe de filmare. Unii operatori video aparțineau NAVROM-ului, alții, miliției de transporturi, procuraturii și, desigur, securității. Erau și câțiva fotografi prin apropiere. Așa cum era de așteptat, erau numai persoane autorizate, nimeni nu avea voie să pozeze sau să filmeze fără acceptul autorităților.

Momentul când nava Mogoșoia a apărut la suprafață a fost emoționant. Întâi au răsărit coșul de fum și gruiul bărcii de salvare din pupa. Coșul de fum atârna de două cabluri puternic legate de una din macaralele plutitoare. Mai întâi s-a distins brâul superior, de culoare neagră, apoi corpul alb, pe care se mai aflau încă încrustate literele acelea mari: N.R., părănd atât de vinovate de încheierea tragică a destinului unei nave de pasageri și a peste două sute de destine umane!

Apoi, pe rând, s-au putut vedea parapeții cu plasele lor de sârmă, copertina și o parte din puntea superioară. Un odgon gros și bine întins era tras de către nava "Voinicul". O a doua macara plutitoare, "Vulcan", de același calibru ca și "Atlas", trăgea ușor, în sus, printr-un

cablu separat, partea opusă a epavei.

Aceasta abia își arăta la suprafață primele rămășițe ale părții superioare. După primul metru de coș și cele câteva plase de sârmă ale parapeților de pe puntea superioară, un miros îngrozitor a cuprins, dintr-odată, întreaga zonă. Cei mai sensibili au început să se țină de nas. Lângă ministru, directorul AFDJ-ului și-a scos o batistă și și-a astupat bine nările și gura. Mirosul devenise insuportabil.

Câteva nave din aval au anunțat prin radio că au pescuit primele cadavre. Morții, răscolți de la locurile lor, începeau să se desprindă și să plutească pe Dunăre.

Când copertina s-a dezvăluit în întregime, țândări, iar o parte din promenadă și-a făcut apariția la suprafața apei, s-au putut vedea primele bănci, rupte și zburate de la locurile lor, claie peste grămadă, amestecate cu fiare, scânduri, țevi și odgoane. Pe partea de jos a peretelui alb al cabinei de comandă, lângă un colac de salvare, atârna o cruce mare, neagră, care ieșea doar pe jumătate din apă. Spectacolul oferit era zguduitor. Mirosul acela îngrozitor, care persista prin apropiere, îi încremenea pe toți. Macaralele și toate celelalte utilaje s-au oprit dintr-odată, ca la comandă, din lucru.

Într-un târziu, glasul nepotolit al ministrului, întărit de bateriile difuzorului, reușește să întrerupă momentul de spaimă și emoție amestecat cu durere și pioșenie: "Voinicule, Voinicule, trage ușor, nu mai căsca gura!"

Câteva scânduri și uși începură să plutească la vale. Nimeni însă nu era atent la ele. Toate privirile erau ațintite asupra epavei care începea să prindă contur.

Între timp, câțiva specialiști au cercetat posibilitatea agățării epavei cu cabluri noi, pentru a putea fi menținută la suprafață și tractată. De pe vasele din apropiere s-au aruncat odgoane, s-au legat unele de altele, s-au întins peste suprafața apei, către rămășițele navei. Cineva dă un ordin scurt ca unul dintre marinarii militari să se echipeze pentru a trage și agăța cablurile. Altcineva îi atrage atenția că scafandrii autonomi nu lucrează decât câte doi.

"Un mort, un mort! Îl ia curentul și-l duce la vale, tovarășe ministru!" se aude, la un moment dat, un glas care îngheață până și zgomotul înfundat al motoarelor.

Toți așteptau momentul acesta cu înfrigurare: să vadă primul cadavru. Și iată că a venit. S-a desprins singur, nu se știe de unde, și a luat-o încet, pe apă, la vale. Plutea cu fața în sus. I se vedea capul, negru și umflat, o parte din trupul acoperit cu un pulover căruia îi pocneau nasturii și o mână, cea stângă, îndreptată în sus. Apa îl purta liniștit la vale, cadavrul intră și iese intermitent, câte puțin, la suprafață.

Toți își ațintesc privirile într-acolo. Dinspre aval, o șalupă pornește în viteză să întâmpine cadavrul pe care tocmai l-a zărit. Un individ cu o cange în mână, cocoțat sus pe puntea șalupei, așteaptă cu înfrigurare momentul prielnic să pescuiască leșul.

(continuare în pag. 19)

În careu, cineva revocă un ordin mai vechi și cere mai multor marinari militari să se echipeze imediat. Un alt cadavru apare lângă promenadă, dar rămâne acolo înțepenit, agățat, probabil, într-o sârmă.

Pe Mogoșoaia începe să se distingă, încetul cu încetul, cabina de comandă. Un munte de tablă se desprinde ușor, din apă. Pe ferestrele sparte ale cabinei se întrezăresc aparate de bord, cadrane, manete, butoane. Privirile caută febril cadavrele celor care ar fi trebuit să fie acolo, dar până la fundul cabinei mai e. Apare și aripa de tablă pe care stă scris, cu litere negre, de-o șchioapă, cuvântul acela devenit de câteva zile magic și înfiorător: **MOGOȘOAI**. Nici măcar o literă nu era deranjată din el.

Câteva cadavre se desprind și ies printre bănci și țevi. Doi scafandri și un marinar pornesc înspre ele, cu o barcă. Marinarul vâslește. Alți doi scafandri, îmbrăcați în costume roșii, de cauciuc, sunt deja pe aproape, eliberând la suprafață câteva căi de acces. De pe navele din apropiere, ceilalți urmăresc atent cum este ridicată, câte puțin, epava. Unii scrutează cu binoclul, în depărtare, niște bagaje, obiecte care se scurg pe Dunăre. Alții, tot cu binoclul, încearcă să deslușească obiectele și formele care se disting în cabina de comandă a navei Mogoșoaia.

Scafandrii nu pot trage cadavrele după ei, cu barca. După ce le desprind de pe unde sunt agățate, le dau drumul pe apă, făcându-le vânt să poată ocoli obstacolele din față și să se înscrie pe o traiectorie către navele care așteaptă în aval. Lucrează câte doi. Pășesc atent pe presupusele punți ale epavei, se țin de balustrade, sârme și tot felul de țevi. De unde sunt atâtea țevi? Nimeni nu știe. Nimeni nu a putut gândi vreodată că pe un vapor pot exista atâtea țevi.

Puțin mai jos, la vreo zece metri, se află un cadavru care stă nemișcat, deasupra apei. Pare agățat de ceva, altminteri nu se explică de ce nu se duce la vale. Un scafandru încearcă să se îndrepte către el, dar se oprește. Nu poate ajunge decât înotând și nu pare să aibă chef să renunțe la punctele de sprijin de care beneficiază acum. Face semn unei bărci din apropiere să se ducă într-acolo.

Crucea aceea este complet deasupra apei, dar nimeni nu se mai gândește la ea. Sunt prea multe cadavre. Peisajul este copleșitor. Nu se mai zbiară pe punțile de comandă, comenzile sunt date cu glas mai domol, chiar și difuzorul contraamiralului nu mai țipă ca mai devreme. Deși motoarele macaralelor mai bâzâie înfundat, nimeni nu le mai aude. Sau poate nu le mai ia în seamă.

În vale, navele patrulează de colo-colo. Parcă se desfășoară, în taină, un mare concurs de pescuit.

Puntea superioară nu este scoasă complet din apă. Marinarii și scafandrii acționează mai mult la pupa navei Mogoșoaia. Prova este afundată în apă. Se țin de odgoanele întinse și avansează către obiectiv. Câteva brațe noi de macarale se întind deasupra, gata să agațe și alte componente ale epavei.

Marinarii recunosc: de pe puntea superioară nu mai o jumătate din cabină și coșul de fum care se văd din apă mai arată a Mogoșoaia. În rest, totul este distrus. Niciun salon nu a fost încă ridicat deasupra apei. Nu s-a ajuns nici măcar să se vadă complet vreuna din punți. Măcar cea superioară, care-i mai la îndemână.

Șalupele din josul Dunării trag după ele bărci. Sunt din ce în ce mai îndrăznețe, se apropie încet-încet de

locul acela. Cu mare prudență, dar constant.

De pe remorcherul Galați-3 se văd, pe malul drept al fluviului, grupuri de cetățeni care roiesc de colo-colo, căutând locuri mai bune să poată privi zona operațiilor. Mai în spate, printre copaci, un binoclu este plimbat din mână în mână și folosit de fiecare pentru a scruta locul.

Prin tragere, nava Mogoșoaia se apleacă, dintr-odată, exagerat de mult, spre tribord. Deja se vede un colț din bordul babord. "Nu mai trage, nu mai trage! Lăsați epava spre babord! Lăsați epava spre babord!" se aude din nou glasul din portavoce, de pe puntea de comandă.

Nava este îndreptată, încetul cu încetul. În urma acestei operații se ivesc de sub apă primele ferestre ale salonului de clasa a doua. Se presupune că acolo sunt cei mai mulți înecați. Toți își îndreaptă privirile într-acolo. Prin ferestrele umflate, multe dintre ele cu geamuri lipsă, încep să se vadă cadavre umflate, mâini atârând pe ferestre și uși, capuri sprijinite pe tocure, pe stâlpi...

Scafandrii nu mai prididesc cu cadavrele. Sunt prea multe și nu mai fac față. Le apucă de mâini sau de picioare și le împing în aval. Unele sunt cu fața în sus, altele cu fața în jos. Nimeni nu stă să recunoască pe cineva. Sunt, fără excepție, umflați ca niște butoaie. Capul, burta și pieptul, mâinile și picioarele, toate sunt umflate ca niște mingi care stau gata să explodeze. Unii au mâinile încleștate de stâlpi, alții sunt îmbrățișați. Sunt ciorchini de cadavre încleștate parcă într-o veșnică unire.

Sunt scoși din salon, sunt trași pe ferestre, apoi îndreptați și împinși să urmeze cursul apei. "Hai, hai! Împingeți-i!" se aud îndemnuri de pe puntea de comandă.

Deasupra apei apar multe bagaje: geți, plase, saci, sacoșe, bucăți de haine rupte agățate de țevi. O parte dintre ele se scurg la vale. Obiectele ce pot fi pescuite de marinari sunt aruncate, claie peste grămadă, pe puntea superioară a Mogoșoaiei. Un marinar care se întinde pentru a apuca mâna unui cadavru, găsește în drumul său o poșetă pe care o agață de curea și încearcă să o arunce sus, pe punte. Cei de pe puntea de comandă observă gestul marinarului și-i strigă puternic, prin portavoce: "Leag-o de mână! Leag-o de mână!". La început marinarul nu înțelege comanda. Apoi, auzind îndemnurile repetate, își dă seama că se vorbea despre poșetă și cadavrul descoperit de el. Deși pare vizibil că nu-i face mare plăcere, leagă cum poate poșeta aceea de mâna cadavrului, după care îl trage și pe acesta afară.

Scafandrii roșii duc greul acțiunii. Se strecoară prin ferestrele sparte și trag afară cadavrele pe care le întâlnesc. Apare o bicicletă, așezată chiar în calea lor pe punte. Se află lângă o fereastră prin care se zăresc doi morți încleștați. Scafandru din apropiere înaintează cu dificultate. Labele din picioare îl incomodează. Trage bicicleta într-o parte. Se uită la ea, o studiază atent. Cineva comentează că bicicleta este întregă. Marinarul o ridică, apoi, deasupra capului și o aruncă pe puntea superioară.

Bărcile pisicanilor se apropie din ce în ce mai mult de epavă. Nu au voie, însă nimeni nu-i mai

(continuare în pag. 20)

alungă. Își strâng liniștiți, morții, leagă câte trei-patru, unul de altul și pornesc, într-o liniște deplină, către bac.

Morții nu sunt duși acasă. Dispoziția este să se amenajeze în portul Docuri câteva magazii pentru a depune cadavrele, a le identifica, a le face autopsia, a le elibera certificatele de deces și, abia după toate acestea, să fie predate urmașilor și transportate acasă pentru a fi înmormântate.

Morții sunt înghesuiți, unul lângă altul, pe un bac. Aici sunt acoperiți imediat cu pături sau cearșafuri ude. Totul se face cu mare grabă. Mortul nu trebuie să stea prea mult timp descoperit la aer, pentru că își schimbă culoarea și apare pericolul să nu mai poată fi recunoscut. Cei care îi manipulează se retrag imediat la distanță mare după ce îi așază pe punte. Mirosul este absolut înfiorător. Îi descarcă pe punte și-i așază cu fața în jos pentru a nu li se vedea figurile hidoase. Un mahăr din cabina de comandă le strigă însă să-i întoarcă cu fața în sus. Ei refuză. Mahărul țipă. Îi amenință că le desface contractele de muncă. Aceștia execută până la urmă ordinul, nu înainte de a trage - chiar în fața șefului lor - câte o înghițitură dublă de coniac. Era un coniac albanez, cu gust îndoielnic, dar preferat pe vremea aceea de marinari.

Pe unul din vasele cele mai elegante din apropiere scrie cu litere de-o șchioapă: URGENȚĂ. Aici sunt câteva cadre medicale care asistă neputincioase la transbordarea cadavrelor. Nu pot ajuta cu nimic. Au bandaje, vată, pături și cearșafuri pentru a le distribui acolo unde sunt necesare.

Pe suprafața apei cadavrele încep să se îndeosească. Scafandrii le împing afară din saloane. Se grăbesc, vor să scape odată de coșmarul acela. Ritmul îi sufocă pe cei care le pescuiesc. Prin radiotelefon se dă dispoziție să se încetinească ritmul eliberării cadavrelor din epavă. Apare pericolul ca acestea să nu mai poată fi pescuite la timp din Dunăre.

Morții plutesc încet la vale. Unii pe spate, alții cu fața ascunsă în apă, cu una sau ambele mâini ridicate deasupra capului, cu picioarele crăcănate, umflate peste măsură, plutesc tremurat ca niște vapoare lăsate în voia sorții. Fețele lor sunt în majoritate vinete, desfigurate. Sunt acoperite cu mâl gros de culoare neagră, ca de altfel și încheieturile acolo unde se pot distinge. Bărcile aleargă la deal și la vale și le ațin calea.

Un bătrân pescar, aflat într-o barcă, se apropie de un cadavru. Este al unui copil și se pare că bătrânul l-a recunoscut. Vâslește încet, cu lacrimi în ochi și rămâne câteva secunde livid în fața tabloului descoperit. Apoi își șterge lacrimile cu dosul mâneții, apucă vâslele și o pornește tăcut, cu barca la vale, să-l ațină.

Printr-o jumătate de fereastră, un scafandru trage cu putere un cadavru din salon. E greu. Este prins de ceva și nu reușește să-l desprindă. Își cheamă în ajutor colegul din apropiere și trag amândoi leșul afară. În cale se află un parapet peste care cadavru trebuie trecut. Îl urcă pe jumătate deasupra țevii de metal, dar o mână a mortului rămâne agățată în apă. Scafandrii nu înțeleg ce se petrece, mâna aceea nu vrea să se desprindă. Unul din ei băjbăie cu mâna pe sub apă, încercând să descopere de ce se ține agățată. Celălalt împinge leșul dincolo de parapet. Sub apăsarea greutății din partea opusă, mâna mortului se desprinde dintr-o dată și trece peste parapet.

Însă, nu singură. În pumnul încleștat atâr-na o altă mână. Cei doi scafandri militari rămân înmărmuriți. Mâna aceea, pe care abia au putut-o desprinde ținea strâns, cu putere, o mână ruptă din brațul unui copil.

Autoritățile constată că s-a ajuns, în sfârșit, la momentul mult așteptat: cabina de comandă. După ce o eliberează de cadavre și o mai ridică un pic, în cabină pătrund câteva persoane oficiale, care au sarcina de a inventaria și înregistra toate aparatele de aici, cu starea în care se află. Își fac conștiincios datoria, vorbesc cu glas tare, parcă pentru a demonstra că nu au nimic de ascuns: "Radiotelefonul alimentat!", "Am notat: radiotelefonul alimentat!", "Sonda ultrason alimentată!", "Am trecut-o!", "Axiometrul alimentat, la indicația 18!"

Este descoperită stația radar. Toate butoanele albe sunt pline de mâl. Cadranul este aproape de nerecunoscut. Cineva strigă să nu se atingă nimic, nici măcar un buton. Urmează la rând panoul de bord. Aproape toate aparatele acelea sunt rușești. Se citesc indicatoarele, acele, ceasurile. "Avea 15 grade în babord?" întreabă cineva. Nu este însă timp pentru interpretări. De fapt, rolul acestor specialiști era doar de a constata, nu de a interpreta. Li s-a menționat clar acest lucru, când au fost trimiși acolo.

Între timp, bacul mai face un transport de cadavre pe malul celălalt.

La o zi după aceea, epava navei este prinsă în parâme noi, groase și atârnată de podul dintre cele două corpuri ale unei nave salvator. Nu mai are niciun geam. Ridicată puțin peste linia de plutire, își expune acum, din plin, "rana" care i-a fost provocată de lovitura primită din partea împingătorului bulgar. Acum se distinge clar, în tribord, cam în dreptul cabinei de comandă. E mare și adâncă. Dar nu impresionantă. Este totuși "rana" care a scos nava definitiv din circulația fluvială. Este și "rana" care a provocat moartea a peste două sute de ființe.

Scafandrii grei intră din nou în acțiune. Ei trebuie să elibereze de cadavre și obiecte toate încăperile care au mai rămas și în care nu s-a pătruns încă. Pare a fi mai comod de operat acum, dar mirosul îngrozitor te face să-ți iei câmpii. Peste tot mълuri, cioburi, resturi din diferite obiecte și, mai ales, resturi umane.

Operatorii filmează. Fotografii trag poze. Se filmează și se fotografiază fiecare încăpere, fiecare punte, fiecare detaliu. Dar, cel mai mult, aparatele se opresc pentru a cuprinde în cadru "rana" aceea mortală a vasului românesc de pasageri.

Dan VEREJANU

Expresionismul - pădurea în care Lucian Blaga se plimbă printre rădăcini

De la *tehnica fluxului conștiinței* (termenul este legat de operele lui Franz Kafka sau James Joyce), la o *bizară distorsionare a realului* în operele lui Georg Kaiser, Ernst Toller, Frank Wedekind sau August Strindberg (în teatrul german), caracterizat, de peste un veac, în contextul raportării omului la lume, ca făuritor al culturii și civilizației - expresionismul a dat un avânt substanțial artei moderne europene. Spațiul unde expresionismul cunoaște apogeul (fiind "tributar filosofiei lui Nietzsche și Spengler, psihologiei abisale inițiate de Freud și continuate de C.G. Jung") - e cultura germană, exportatorul și în literatura română a acestui curent artistic - Lucian Blaga fiind unul din cele mai vii ecouri ale expresionismului în literatura României Mari.

Fără a fi tras la indigo, expresionismul l-a susținut pe poetul-filosof să poată decoda puterea *Eului creator, puterea creatoare* care a răsplămădit, răstălmăcit, rezămislit, renăscut orice fenomen, oferindu-ne un chip aparte, blagian. Având o formare intelectuală germană, poetul de la Lančrăm ridică la alt nivel fascinația cosmicului, către un spațiu ilimitat. Expresionismul cere, și Blaga oferă literaturii trăiri năstrușnice, dar purificatoare, și acceptă nevoia de transcendere a fenomenelor, de esențializare, de abstractizare. Doctrina impusă de expresionism e răstălmăcită de Lucian Blaga până la ipoteza de ființă creatoare, Eul creator, filosoful mergând pe calea *hiperevidențierii Eului*, a identificării *puterii creatoare* cu trăinicia pe care o poate impune doar veșnicia timpului.

Lucian Blaga creează acea realitate, acel univers, care îl absoarbe pe cel real și îl ridică la alte înălțimi, oferind posibilitatea ca realul absorbit să se vadă pe sine însuși în oglinda timpului, la diferite niveluri, și să-și recunoască nimicnicia, și să dorească să se schimbe. Lucian Blaga își asumă responsabilitatea devenirii, dar și satisfacția de a fi, un *paracisier* al divinității *puterii Eului*. Pornind de la teza că *"Limita puterii expresive a unei opere de artă e neputința de a reproduce strigătul" („das Geschrei", Arthur Schopenhauer)*, creația lui Lucian Blaga adaugă strigătului disperarea dezmarginirii. "Și iată disperarea urlând de suferință, se înalță din timpul nostru, chiar și arta urlă în întuneric, cheamă în ajutor, invocă spiritul: este expresionismul", și "expresionismul deschide gura omului - acum el vrea ca spiritul omului să răspundă" (Helmuth Bahr). *Referitor la Blaga*, am vrea să credem că este efectul zămislirii propriului destin, supradozat în evenimente din intensa activitate diplomatică, deși poate fi și efectul cunoașterii (recunoașterii) propriei sale valori, propriei sale *puterii creatoare*. Dacă "noul stil" îl inițiază pe poet "într-o

artă pe care el însuși o consideră inițiatoare", atunci analogiile pot fi justificate, așa cum arată Nicolae Balotă, *simbolismul* apare ca o "variantă poetică a impresionismului", ființa fiind un simbol cheie în apropierea lui Lucian Blaga, în dezmarginirea ei, a sa.

Poetul fiind martorul ocular al secolului care "a trezit cele mai mari speranțe concepute vreodată de omenire și a distrust toate iluziile și idealurile" (Yehudi Menuhin), se creează - creează puterea Eului creator, omul culturii (*sunt un om al culturii, zice o altă putere creatoare, acad. Mihai Cimpoi*). Or, "existența umană implică în mod necesar o suprastructură culturală" - de fapt, o adevărată structură complexă care intervine în *metabolismul societății* și mijlocește toate domeniile și formele vieții umane. La acest nivel, *viața umană se diversifică nu în specii biologice*, ci în *culturi specifice*, manifestări ale aceluiași mod ontologic, vorbindu-se despre un *expresionism ontologizat*. Folosind diferite curente artistice pentru a deschide ușa spre veșnicie, expresionismul fiindu-i haina cea mai potrivă dezlănțuirii sale metaforice, Lucian Blaga, *beneficiază* de estetica expresionismului și intră în nemurire prin propria filosofie poetică, prin propria explozie a imaginației genului creativ, pe o traiectorie atât de ontologizată pe care o aruncă peste veacuri, benevol teleportându-se în timp pe sine, *puterea creatoare* care e chiar el, Lucian Blaga sau, înainte de sine, Eminescu sau, după sine, Stănescu... și ușa e deschisă pentru alte generații sau alte veacuri.

Lucian Blaga în ideea să "dezmarginiească" orizontul de existență al omului "*devenit ființă istorică*",... "*permanent istorică*", veșnic își depășește creația, și "*niciodată nu-și depășește condiția de creator*". Expresionismul ontologizat a lui Blaga e predestinat să se "distribuie fără a se împarte", spre a crea "*misterul suprem*" al *puterii creatoare*.

Expresionismul lui Blaga, până în prezent catalogat ca *expresionism îmblânzit, plasticizat*, accentuându-se *estetizarea expresionismului* în lirica și teatrul blagian, atribuindu-i-se un *expresionism „autohtonizat"*, unul aparte chiar, cu efect catalizator prin influența lui Rilke - i-a impus pe unii exegeți să-l treacă pe poet la "teoretician al expresionismului". Cunoscând eseurile sale, constatăm că Lucian Blaga nu mărturisește o aderare necondiționată, or, nu se dorea atât un teoretician, cât mai degrabă un „analist" al expresionismului. Altfel nu avem dovada că pentru Blaga expresionismul ar fi fost un program, poetul l-a întrebuintat mai mult ca pe „o lecție estetică". George Gană, pentru înțelegerea concepției artistice bliagene, constată că Blaga se formează nu sub influența expresionismului, în sens largit al modernismului, ci paralel cu el. Lucian Blaga vine să ne comunice că era prins în crearea nu a unei lumi exterioare, ci a lumii interioare, și biologic, și metafizic: „Metafizica, ce-o doresc, nu are un obiect exterior spre care se îndreaptă, ci numai un impuls lăuntric din care se naște...". Lumea interioară a *puterii creatoare*,

(continuare în pag. 22)

având permanent nostalgia infinitului, a ales să creeze lumina. O lumină nespuse de poetică e întreaga creație blagiană și "liberă este rostirea" poetului, "cu atât mai deschisă și mai pregătită este ea pentru neprevăzut", și "nu poate fi judecată decât prin prisma corectitudinii sau a incorectitudinii sale"¹.

Povestea acestei puteri a luminii la care muncește poetul nu caută un loc „undeva jos sau undeva sus”, pentru a slobozi rădăcini și a fi acea putere pe care autorul și-o dorește puternică, dezmărginită, deoarece temeliala, fundamentul îi este săpat în sufletul și gândul filosofului, care atât de insistent a insuflat necesitatea *colaborării* dintre gând și suflet. Cunoscând că „împărăția lui Dumnezeu este în lăuntru nostru” (Luca 17:21), poetul e în căutarea individuală a divinității, a Adevărului, fără să caute anume o cale tradițională sau spontană. Acest *parteneriat* dintre ființa creatorului și sufletul cosmic, pe care Blaga l-a intuit în clipa când a conștientizat sau a descoperit „corola de minuni a lumii”, știind că e în lumea interioară a ființei. Liricul Blaga ne îndeamnă la o înțelegere a amintirilor atât de dragi sufletului său, ci această înțelegere presupune o cunoaștere vastă, cosmică, specifică. Blaga ajunge la această cunoaștere prin *purificarea impulsurilor și stărilor Eu-lui*, prin dezvoltarea și întărirea lui. Și activitatea diplomatică i-a fost *matricea stilistică* în care s-a simțit bine până a intuit că puterea creatoare e net superioară chiar și frumoasei (la prima vedere) activități diplomatice. Ajungând la momentul recunoașterii *Eu-lui dezmărginit, un Eu blagian foarte sănătos, un Eu aristocratic*, Blaga se vroia la universitate, dorind să disemineze acea *putere creatoare* de care era prea plin. Putem doar să regretăm cât de necesar era *Eu aristocrat* al lui Blaga, *Eul* cu caracterul său, cu voința sa, puternic, în/pentru lumea politrucilor îndată după cel de-al doilea război mondial... Însă Lucian Blaga a fost retras din viața publică. Acumulând o tristețe deplină, poetul-filosof cunoștea că *tristețea metafizică nu deprimă, precum tristețea obișnuită*. Prima te ajută să te detașezi de efemeritatea tuturor lucrurilor lumești, a doua, însă, te leagă de ele. Lucian Blaga și-a cultivat până și *somnul*, și *umbrele* spre a simți o tristețe metafizică, cunoscând că este o binevenită nostalgie după perfecțiune. Asta a și speriat timpul său, rămas în urma Eului blagian, și puterea vremelnică venită după cel de-al doilea război mondial, spre marele regret, și în România. În acest sens, exegeții mileniului trei putem întreba, ca în *Noul Testament*: „Și vorbind au zis către El: Spune-ne și nouă, cu ce putere faci acestea, sau cine este Cel care Ți-a dat această putere?” (Luca, 20,2). Autoritate creatoare incontestabilă a culturii unite prin diversitate, Lucian Blaga va domina acest mileniu provocând tot mai multe întrebări ce își caută un răspuns, care vor provoca la rândul lor alte întrebări, ca noi să conștientizăm că efectul creației bliagiene e mai actual ca niciodată.

Fără să uite că e angajat la recrearea lumii prin cuvânt, nu a oricărei lumi, ci a lumii bliagiene, poetul și ambasadorul României unite, *al lumii puterii creatoare creată însăși de puterea creatoare*, a transmis scrisului său un impuls și un dinamism capabil să intensifice expresia atât de „*ontologizată*”, încât se înscrie clar pe o traiectorie a cărei sfârșit nesesizat e de fapt o continuitate. "Nu există, în literatura română, o poezie atât de intens ontologizată ca cea blagiană. (...) Blaga ontologizează însăși structura intimă a poeziei - afirmă acad. Mihai Cimpoi. - Eul blagian se

situează într-o stare de tensiune progresivă care depășește eul, îl transcede, îl înalță în zona unde relațiile cu lumea se pun sub semnul cosmicului”² Altfel zis, Eul blagian se înalță și ia chipul puterii creatoare.

Aducându-se la nivelul *conștiinței fără început și sfârșit, Eul blagian, creatorul blagian încerca a trăi acea plăcere care era ea însăși responsabilitatea* sa. Făcând față atâtor factori perturbători, în timp ce lumea „se plimba printr-o pădure” de „trunchiuri, ramuri și frunze”, filosoful are meritul de-a se plimba „printr-o pădure de rădăcini”, prin adâncimile ființei umane, prin infinitul cosmosului, mereu în preajma lui Dumnezeu, întru trezirea spirituală a unei națiuni, care pe toată perioada de activitate diplomatică a fost o Românie unită.

Eul aristocrat e de fapt, în concepția bliagiană, *bunul simț al omului*. Conștientizând în mod distinct, Lucian Blaga zămislește rațiunile și efectele tainice ale omului, ale misterului. Puterea creatoare nu va aranja evenimentele favorabil în cazul în care a aranjat ca omul să sufere cu un scop anume. Acel scop anume, *scop blagian*, scopul puterii creatoare, ajuns să se arate generațiilor mileniului trei, a fost recunoașterea *puterii creatoare ca putere absolută*.

Retras în liniștea nemuririi, poetul își aude glasul Său. Doar privilegiat au acces la puterea sa creatoare, Lucian Blaga fiind un privilegiat în fața cosmosului la care nu doar că a avut acces, ci atât de genial l-a descătușat, l-a dezmărginit. Asta s-ar numi predicție împlinită, citire clarvizionară. Și de ce nu, *sensibilitate accentuată* la tot ce ne înconjoară, sau mai direct: expresionism bliagian.

D.V. - doctorand IFAȘM, anul II

Note

1. Lucian Blaga, Opere, volumul I și II, Chișinău, 1995
2. Lucian Blaga, Trilogia culturii, București, 1966
3. Martin Heidegger, *Originea operei de artă*, București, 1982
4. Mihai Cimpoi, *Lucian Blaga Paradisiacul Lucifericului Mioriticul*, Iași, 2012

¹ Martin Heidegger, *Originea operei de artă*, București, 1982, p. 169

² Mihai Cimpoi, *Lucian Blaga, Paradisiacul, Lucifericului, Mioriticul*, Iași, 2012, p.7

Ignatie GRECU

**STIH SMERIT, CU ÎNCHINĂCIUNE,
LA SFINȚII MARTIRI BRÂNCOVENI**

I.

Cum tremură, sfioasă, pana când aduc
De față vechi icoane din trecut,
Cu sânge zugrăvite, de martiri,
Căzuți la datorie pentru țară,
Pentru credința noastră sfântă și dreaptă.

Cum tremură, sfioasă, pana și așteaptă.
Căci Dumnezeu a căutat cu milă
Și S-a plecat spre noi cu îndurare
De-a ridicat din sânul acestui neam
Bărbați desăvârșiți și încercați.

Din șirul acestor mari trimiși de sus
Aleși au fost și Sfinții Brâncoveni-
Tari în credință, blânzi și gospodari,
Drepti la judecată, treji și luminați,
Umplând pământul țării de zidiri
În care se aduce slavă Celui Preaînalt.

II.

Frumos la chip, ales, bogat și luminat
El s-a-ngrijit cu râvnă pentru țară.
A ridicat biserici noi și mănăstiri,
Palate de-o frumusețe astăzi, rară.
Tiparnițe a-ntemeiat. Și multe cărți
De slujbă și de învățătură a tipărit
Ca să lumineze pe popor slujind
Lui Dumnezeu în dulcea limbă românească.

Dar oameni răi, de aproape, rude,
Cu pâri s-au dus, ascunse, la sultan,
Ca să-l doboare, falnic, din domnie,
Pe Vodă Constantin cel credincios.
Și turcii au venit și cu vicșug, l-au scos.

III.

Trei luni și jumătate au chinuit hainii
Turci cu munci în chip și fel
Pe Sfinții Brâncoveni legați în fier,
Închiși în temniță, la Țarigrad.
Trei luni și jumătate, bătuți și arși pe piept,
Cu clește înroșit în foc,
Cu șuvițări la cap, la mâini și la picioare,
Flămânzi și goi, răniți și însetați.
Trei luni și jumătate, Doamne Sfinte,
Tu singur știi ce chin au îndurat și ce urgie,
Trei luni și jumătate, până când,
Cu lanțuri încărcăți au fost aduși în piață
Să li se taie capetele pe rând.
Lor, care, s-au despărțit demult de această viață.

IV.

-Stați tari și bărbătește, fiii mei iubiți,
Și nu băgați în seamă moarte. Iată
Hristos de față este. Credeți în El tare.
Să nu vă clătinați întru credință.

V.

-Vreau să mor creștin! Lovește!
Securea a lovit și Mateiaș cel mic
Căzu și el, ca mugurul plâpând,
Când vine primavara și înflorește,
Și-un vânt hain îl smulge de pe ram
Aruncându-i capul nevinovat în zloată.

VI.

Domol și hotărât, bătrânul voievod
Se-nchină adânc și zise-ncet cu jale:
-Doamne, fie voia Ta! Și puse gâtul pe tăietor.
Ca fulgerul, securea, căzu, îngrozitor.

Și capul bătrânului lor tată
Căzu la urmă cu jale surâzând
În sângele fiilor săi înotând.
Părea cu dragoste a-l îmbrățișa pe cel nevârstnic:
-O, fiul meu prea dulce Mateiaș!...

VII.

De-atunci și până azi, nemângâiată plânge,
La țărături marea lacrimi mari de sânge.
În stânci se năpustește cu urgie
Și nimeni nu întreabă și nu știe,
De ce, mereu, cu urlat dă năvală
Și fața-nsângerată a pământului o spală.

ADAOS:

O, Românie, smerită și mult urgisită,
Dar în ceruri de Dumnezeu preamărită.
Sfinții odrăsliti din tine, veacuri la rând învăluiti în
taină,
Acum strălucesc îmbrăcați într-o preafrumoasă
haină.

Stele pe bolta bisericii noastre străbune,
Mulțime de pomi plini de rod cu virtuți veșnice
Flori cu bună mireasmă, lumini puse în sfeșnice,
Râuri care adapă poporul spre a lui Dumnezeu
înțelepciune.
Prin voi, Dumnezeu Cel slăvit în Sfânta Treime,
S-a preaslăvit,
Biserica s-a împodobit, credința s-a întărit
și țara noastră în lume s-a vestit!

Denisa LEPĂDATU

La început de drum

Locuiam împreună cu părinții și cei doi frați mai mici ai mei, într-o căsuță mică a unei familii ce părăsise de multă vreme țara și ne lăsase pe noi să îngrijim de gospodărie. Tata trebuia să plătească pentru asta o chirie destul de mare pentru cât câștiga el muncind zilnic pe ici, pe colo, pe unde găsea câte ceva.

Nu aveam hrană în fiecare zi, iar de haine curate nici nu putea fi vorba, părinții noștri munceau pe unde apucau, venind aproape mereu târziu acasă, dar nu reușeau întotdeauna să-și îndestuleze familia. Munceau pe la vecini, sau prin alte colțuri ale orașelului nostru, pe bani puțini și nu reușeau să strângă nicio dată vara pentru ca măcar o lună pe iarnă să avem lemne cu care să ne încălzim câte puțin. Vecinii ne cunoșteau bine și ne mai ajutau câteodată.

Când am împlinit șapte ani și a trebuit să merg la școală, domnul învățător Scrieru mi-a cumpărat o uniformă și o geantă și mi-a spus să am mare grijă de ele pentru că le voi folosi mult timp de acum încolo. Am mulțumit și am alergat cu ele spre casă, simțind că-mi vine să zbor ca să ajung mai repede și să mă laud în fața alor mei. Când am intrat însă pe poartă, frățiorii mei au tăbărat amândoi pe mine:

-Nicoleta, ne e foame! Mama și tata n-au venit încă!...

Cosmin, cel mai mic dintre frățiori, mă prinse de mână și mă strângea tare, privindu-mă în ochi. Văzându-i lacrimile, am simțit o rușine enormă, pentru că eu aveam lucruri noi, iar ei nu aveau ce să mănânce. Știam că mama și tata munceau până târziu și mă lăsa pe mine cu grijile casei și a celor mici. Le-am spus să mă aștepte, că mă întorc îndată și am țâșnit pe ușă. Țineam strâns în brațe geanta și uniforma mea pe care le promisem abia cu un sfert de ceas în urmă. Primele lucruri noi din viața mea... erau atât de frumoase!

M-am oprit la casa domnului învățător și am sunat la poartă. Gândul îmi era doar la cei mici, de aceea mă simțeam rușinată și nerăbdătoare în același timp să rezolv o problemă ce nu mai suporta amânare. Deodată se auziră pași, iar în prag apăru chiar domnul învățător.

-Ce-i cu tine, Nicoleta? Ți-am spus să te pregătești, mâine începe școala! Vom avea drum lung de străbătut împreună!...

Privindu-l, am izbucnit în plâns și, printre lacrimi, am început să-i vorbesc:

-Domnule învățător, frățiorilor mei le e foame! Puteți mai bine, în locul lucrurilor acestea frumoase, să-mi dați niște bani să le cumpăr ceva de mâncare? La școală tot voi veni, vă promit, orice s-ar întâmpla!...

Învățătorul mă privi îngândurat și, mângâindu-mă pe creștet, îmi spuse:

-Ești o copilă tare bună și inimoasă, fetiță! Păstrează lucrurile, pentru că așa cum ți-am spus, vei avea

nevoie de ele mult timp de acum încolo. Dar, dacă vrei, poți să vii într-o zi să mă ajuți la câteva treburi mărunte prin curte, iar eu îți voi da în schimb bănuți pentru hrană.

Îmi venea să zbor de bucurie și mă întreb cum de n-am făcut-o pe loc. Mi se părea că domnul învățător e Dumnezeu, pentru că doar El are așa o bunătate mare. Punându-mă în genunchi, așa cum îmi arătase mama că trebuie să stau la biserică, nu știam cum să-l răsplătesc și am început să spun, încercându-mă în cuvinte:

-Vă mulțumesc din suflet, domnule învățător! Abia aștept să mă apuc de treabă, pentru că am atât de multe nevoie de bani!

Băgând mâna în buzunarul de la pantaloni, domnul învățător scoase 10 lei și mi-i așeză în palmă.

-Acum du-te și cumpără ceva de mâncare! Și nu uita, mâine e prima zi de școală, la ora opt să fi prezentă în curtea școlii, ai înțeles?

Sigur că înțelesesem, dar bucuria mea era atât de mare, încât îmi venea să fac tumburi prin aer, eu împreună cu vântul, să ne rostogolim jucăuși ca și cum n-am fi avut nicio grijă. Cu geanta și uniforma într-o mână și cu bănuții în cealaltă, m-am oprit la magazinul de unde știam că tata ne cumpăra, atunci când avea mai mulți bani, câte o bomboană pe băț.

Văzându-mă, nenea Soare, vânzătorul, mă întrebă îndată:

-Ce e cu tine, puștoaico? Ce s-a întâmplat? Privindu-mă, puțin mirat, pentru că eu nu făcusem niciodată cumpărături singură, dădu din cap curios.

-Păi...

Neștiind ce să-i spun, întind banii și mă uit fix în ochii lui mari și negricioși.

-Păi ce? De unde ai banii? mă întrebă, încruntându-se.

Rușinată, încep să-i povestesc totul. După ce mă ascultă răbdător, luă din raft o pâine, câteva felii de salam și câteva roșii și le puse într-o sacoșă. Vrând să-i dau banii, îmi spuse, cu glas blând:

-Păstrează-i! Vei avea nevoie de ei, acum că începi școala!...

-Mulțumesc, nea Soare, dar trebuie să vă plătesc! Tata se va supăra aflând că nu am făcut-o!

-Grăbește-te să ajungi acasă, unde probabil că ești așteptată!

Luând din raft și două pachete de biscuiți cu ciocolată, mi-i oferii și, mângâindu-mă în treacăt pe frunte, mă sfătu:

-Ai grijă să înveți bine la școală, puștoaico! Părinții tăi sunt oameni harnici, să nu-i faci de rușine!

-Da, nea Soare! șoptesc eu, întorcându-mă cam rușinată spre ușă. Vă mulțumesc încă o dată!

Sufletul meu era ca un fluture ce se rotește în loc, descriind cercuri mai mari sau mai mici, conturând norii, soarele... Alerg, ținând toate darurile în brațe. Abia aștept să ajung acasă, să vină mama și tata, să le povestesc despre marile mele bucurii...

(fragment din romanul în pregătire "Orfan în haine de duminică")

Irina Lucia MIHALCA

O nouă naștere

*Te-aștept ca pe o pâine caldă,
s-o rup în două, s-o miros,
să stau cu nasul în mijlocul pâinii,
să simți că sunt pe aproape!
- îmi spui. Sunt pâinea ta caldă, știi asta!
În mijlocul pâinii mă simt, în mine te topești!*

Cuvintele odată scrise se pot șterge?
Dincolo de gândurile și trupurile schimbătoare,
prin sevele de lumină, cuvintele curg,
plutesc, ne visează, rămân,
se măresc, plimbându-se calde din noi în noi,
trec, pulsând, prin sângele nostru,
ne absorb ca un șuvoi de necontrolat,
capătă formă, ne dezvăluie, completându-se,
ne șoptesc povești uimitoare,
ne surprind, ne susțin, ne unesc,
ca, mai apoi, să ne separe, să se desprindă,
sfâșiindu-ne, rupându-ne în două.

Prin perdeaua de lacrimi privesc acum,
o punte ruptă prin care apa curge
în toate direcțiile... - bucuria
și durerea tuturor acelor cuvintelor -

*Ce cauți tu acolo? Cine stă
în spatele poveștilor când atingerea este
acolo unde sufletul cântă de bucurie?
Lubirile nu mor niciodată,
chiar dacă din gură în gură se transmit,
amintirea lor nu moare niciodată!
Simți atingerea cerului?
În noi am mișcat din loc pietrele,
în noi a curs izvorul! Lubirile nu mor,
se unesc, radiază
și luminează mereu, furtuna
dinaintea liniștii cerului și-a valurilor,
cântecul acela evaziv ce-ți amintește
de melodia ruptă,
o stare de spirit fără sfârșit,
un titlu fără chip, doar pasărea albastră îl știe.*

Ce înseamnă să vezi? O liniște,
acea pace prin care pătrundem în lume
și lumea ne pătrunde pe noi,
manifestarea adevărului ce dorește a fi cunoscut,
o nouă naștere, renașterea noastră.

Acel zbor cu viața

Nemuritoare poveste de iubire!
Ațipit în lumina cerului te vezi
în oglinda mea
și-auzi cum îți se deschid porțile,

ca un miraj ce te-nvăluie
din care nu te mai dezmeticești.

O revelație, o barcă pe valuri,
un călător, tu știi cine ești?
Pentru că-ți simt inima
am uitat semnul întrebării,
ești mult mai mult
decât ce vezi cu ochii unui copil.
Trezit parcă din somn,
ți-am văzut inima și jocul,
în tine e-un clocot, o frământare
și-o dorință ce nu te lasă liniștit,
atunci ești împăcat, acel transfer al prezenței,
doar cerul e deasupra pe-același palier.
Prinde-mă de mână
și-acolo vom fi pentru totdeauna!

Absorbit în albul seninului,
totul e-un nou început,
curgerea vieții te poartă spre tine,
inima mea deschide cerul inimii tale
și-o însoțește spre un alt cer
scris cu litere nevăzute,
izvorâte din adâncul ființei tale.
Ești frânt în fața unei forțe
ce va deschide, cu nebanuite chei,
paradisul vieții. Magică poezie,
de acum universul va fi
în palma ta
o lume într-un strop de rouă!

Cumva te cufunzi în adâncuri,
lași rănile deschise,
din sarea durerii cuvintele te rup,
ca niște note muzicale se desprind,
își cer dreptul la viață,
străpung lumile, rezidindu-le,
ai ritmul și-atingerile lor în tine.
Ca dintr-un pustiu uitat,
o flacără îți s-a aprins, adie peste tot,
se naște acel om
din îngemănarea inimilor în trup.

Fântân-a bucuriei, lumina lină
și caldă străbate-n liniște,
ca un foc,
stările-n care-ți așezi sufletul,
ai înțeles că Dumnezeu ești
atunci când iubești, o alchimie divină.

Cu o nălucă-n priviri
- esența ființei din nestinsa lumină -
prin tine curge acel zbor cu viața...

(continuare în pag. 26)

În noi timpul dispare

Ca o stea călăuzitoare, Dumnezeu strălucește în tine,
dornic, prin tine, să se nască în mine
revărsatul zorilor din noapte.
În această lumină evazivă, rugurile se-aprind
sub formă de pulbere de așteptare,
prin acest cer ceresc din binecuvântarea tăcută
notele albastre te-ating înainte de a-și da ultima suflare,
parcă nicio clipă din viață nu ai trăit, eventual pe-a
altora.

*Îți simt atingerea, mă copleșești, zidită ești în inima
și-n carnea mea, în noi timpul dispare,
se naște libertatea iubirii,
cu tine sunt și-n moarte, nu numai în pierdere,
pentru noi trecerea e un câștig etern,
o zbatere este ceea ce simt acum. Dar ce e timpul?!*

Simți contopirea luminilor? Unică, irepetabilă bucurie,
farmecul a două inimi scaldate în rouă,
într-o sublimă luptă de mulțumire
și focul din două suflete într-un cocon de abandon!
O sclipire de cuvânt ne cunoaștem,
- suavă, limpede, adie peste tot trupul,
fascinant mister născut din contopirea inimilor -,
fiecare șoaptă strecurată din suflet reverberează-n noi.

Clipele s-au scris irevocabil,
nu știai cum e să te vezi în oglinda ta,
ți-am reșezat lumea, prin ea se naște totul.
*Aș vrea să te-ating ca să pot fugi,
(oare mai pot să mă ascund?!)
știi atât de multe și totuși nu mă cunoști,
închiși într-o carapace a dorințelor fără sens,
nu am cum să te uit, bați mereu în inima mea.*

Ai închis ochii? Rătăcitor, te lupti cu fiarele,
schimbi cursul apelor, ajungi până dincolo de cercul
de care nu se trece, străpunți pânza polifonică,
culegi merele de aur, treci de păzitorul
porților lumii de dincolo,
din inimă-ți curg râuri de apă vie,
la porțile cerului te vei regăsi.

Cu viteză, departe te-am luat de mână,
un dans al apelor noastre în care
ne-am născut vindecați... fugim spre nicăieri,
niciunde nu putem fi atât de aproape
ca-n noi înșine. Simți cum te-așezi
în inima mea și mă arunci, înainte, spre soare?
*Fii convinsă că te doresc ca pe aerul pe care-l respir,
un tremur aparte, un ropot de simțuri,
cascadă de senzații,
fluidul ce se plimbă agale prin tot corpul,
cu tine trăiesc mereu o stare minunată,
acel dar al fiecărei privirii în inima vieții,
o nestemată împodobită cu strălucirea prezenței!*

Mihai VINTILĂ**Simplu**

Am încercat să iau un interviu
Pisicii mele
Să-mi spună cum se vede lumea
De la 10 centimetri
Să-mi amintească de ce trăim,
Cum să ne jucăm și să creștem,
Unde e bucuria
Și cum răsare tristețea.
Pisica nu mi-a răspuns
Iar în loc de vorbe
Mi-a arătat dragostea sa
Printr-o mângâiere
Și atunci am înțeles.

Momente

Garduri de sârmă
Filtrează priviri
Imagini se sparg
În cioburi, cu mii.
Viața văzută prin ele
E o viață-n felii.
Retina mângâie poze de zile
Timpul pășește parcă mai des
Încet, încet umplem sacul imaginar
Cu amintiri de vieți.

Luceafărul întors

Aerul s-a speriat de mine
Și corpul-mi stătea în hău
De vise suspendat.
Golul mă învelea cu sufletul
Său rece, treptat.
Mintea stătea, timpul stătea
Doar viața în mine curgea.
Nu știu cât a durat
Dar întoarcerea aceea
Nu am cum s-o uit
Pământul nu mai e Pământ
Oamenii nu mai sunt oameni
Dintre toate
Doar eu sunt neschimbat.

Urme

Nu mi-am mai privit
Pașii de mult.
Înainte urmele mele erau simple
Mici și dese
De om împiedicat de viață.
Acum observ că
Dispar după fiecare pas.
Poate calc mai ușor
Să nu murdăresc
Planeta cu energia mea.
Șoaptele de fapte
Nu-mi mai apasă
Tălpile de altădată.
Acum când privesc înapoi
Nu mai pot deosebi urmele
De viața din jur.

Constantin LUPEANU

Parola care deschide calea vieții este iubirea

Constanța Abălașei-Donosă, născută în luna februarie, Cal de lemn după zodiacal chinezesc, este artist plastic cu vocație înaltă, spirit scormonitor, dedat meditației, ființă care are drept reper în viață creativitatea prin fuziunea artelor.

Începând cu anul 1999, pe lângă numeroasele expoziții personale de artă plastică, a publicat, în regie proprie, deși încă înainte de studenție debutase în "Convorbiri Literare" și "Lucașul", mai multe cărți de poezie: **Sonate, Anotimpuri pentru prietenii mei, Epistole și flori, La ușa iubirii, Poezii pastelate, Lirica gândului meu.**

Aceasta din urmă, **Lirica gândului meu**, este tipărită recent (Editura InfoRapArt, 2014, Galați), cu 75 de poeme în limbile Română și Engleză, ilustrate cu 16 desene / grafică în peniță, executate de autoare. Înțelept elaborate, Autoportretul în peniță, lasă loc candorii și uimirii, iubirii față de natură și față de semeni, prin linii ușor unduite și frânte pe neașteptate, într-o rigoare bine strunită.

Constanța Abălașei-Donosă afișează în grafica "Autoportret" un chip senin - victorios ca ghiocelul care a învins pojghița de gheață de la suprafața zăpezii; are evident aer de copilă candidă răsfrântă în afară, maschează îngândurarea inimii răsucită în ea însăși la gândurile nedemne ale altora; frunte înaltă, ochi migdalați și ușor pastelați de culoarea cerului, nasul bine modelat pe mijlocul feței, buze păstoase, proferând virtuți ca geana de mesteacăn, într-o expresie dragă artistei.

Se cuvine spus de la început că, la Constanța Abălașei-Donosă, ceea ce noi numim poezie este de fapt meditație lirică. Poemele sunt expresii ale unor scene de pe pământ și raze de soare din neant. Sunt notații directe, transpuneri în cuvânt a ceea ce ochiul pictorului înregistrează de multe ori cu fidelitate - tablouri de viață. Ele aglomerează cu preferință elemente ale regnului vegetal, cu care artista se simte îngemănată, încât în unele autoportrete se confundă pe sine în peisaj. Nu ține cont de nicio regulă prozodică.

Un non-poetic voit!

Scenariile nu sunt complicate, reține spontaneitatea și extragerea esențelor. Ies în evidență aerul sensibil, foamea de lirism, deși uneori dă cu tifla prin meșteșugul poetic. De aceea, poemele, să le zicem totuși poezii, nu sunt atât formele prozodice pe cale mai veche sau mai nouă, ci gând grav, pur, tăios, incitant. Ele pulsează de vibrații nebănuite, ignorate la o lectură ușoară. Peste pagini se răsfață o tandrețe infinită, izvorâtă din prea plinul inimii; dovadă că artista iubește natura, pământul unde viețuiește, oamenii. Iubirea, scrisă în cuvinte sub cele mai diferite ipostaze, este liantul cărții și îi oferă succesul, deși se străvede sufletul trist, însingurat al artistei, împovărat de uitări nemeritate ori nopți pline de frământări, inadaptarea.

Cu "A mai trecut o zi", de exemplu, Constanța Abălașei-Donosă transmite ceva dincolo de cele douăsprezece versuri, exprimare întretăiată de geniu!

În "Geneza pentru natură", un poem extrem de încheag, reușit, este o altă dovadă. Imaginile se

Constanța Abălașei-Donosă – Autoportret

încheagă de multe ori poate fără voia autoarei, la fel cum în fața șevaletului, pensula întinde uneori culoare parcă cu de la sine putere, pentru că, așa cum scriam mai sus, ea nu face poezie, ci așterne pe hârtie cu migală, ca în pictură, trăirea inimii, dorința de a iubi mult, libertatea de a fi ea prin dorințele sale, prin gândul suprem: "*vântul violet / închis de timpuriu / în murmur țesut / peste gândul meu incert*".

Iată alte imagini poetice necăutate, dar de reținut, prin expresivitate și noutate: aerul cu transparențe vibrând; prin iubire zburător; darul lacrimii din cer; suspinul prelung al durerii; mângâieri de cuvinte și multe altele.

Constanța Abălașei-Donosă, nu caută, insistăm pe această idee, nici formele prozodice pe care le ignoră pur și simplu, nici metafora sau alte căi de potențare a versului. La ea, poezia e gând, o spune și în titlul cărții, iar forma de transcriere a gândului, în propoziții întretăiate, în vers scurt, nu este decât o modalitate de-a pune în evidență sentimentele, trăirile ei intime triumfale ori neîmplinite, percepția meditativă asupra lumii.

Scenele descrise, peisajele, falsele pasteluri, sunt pur și simplu mijloacele ei de a transmite idei.

Un singur reproș, o recomandare: cele câteva diminutive, răătăcite ici-colo nu știm cum, se cuvin scoase.

Întru totul, cartea "Lirica gândului meu" de Constanța Abălașei-Donosă, este o meditație în lanț. De la poezia care deschide volumul, "Pentru tine, pentru mine", și până la împlinitele cincisprezece elegii de la sfârșit, se trece dintr-o stare în alta, privire gravă asupra lumii sentimentelor.

Nicolae DRAGOȘ

În șoapta unei clipe...

În șoapta unei clipe, o lună se-ncovoiaie,
Își țese lin în codri un cearcăn de văpaie,
Iar cerul e pescarul ce-ar vrea să înfiripe
Năvodu' lui de stele în șoapta unei clipe.

Se-nvăluie în magic, în izvodiri sihastre,
Speranța călătoare din tainițe albastre,
Izvoare învelite în dorul ei, letargic,
Îi tulbură tăcerea, se-nvăluie în magic.

Dar clipa se sfârșește când răsăritul curge,
Lințoliul nopții cade în palme demiurge;
Cuvântul se topește, iar timpul, ca un clește,
Îngălbenește-o filă în clipa ce sfârșește.

Și lacul o cufundă în toamne orfeline,
O-ngemănează frunze...
În albiile de suspine.

De n-ai fi fost...

De n-ai fi fost, de n-aș fi fost...
Un ochi de umbră nevăzută,
O lacrimă de lut născută,
Același chip... același rost...

De n-aș fi eu, de n-ai fi tu...
Potcoavă-n ghem de cer topită,
O lună neagră adâncită
Sau poate nu... sau poate nu...

De n-aș fi fost, de n-aș fi eu...
Bătrânul scrib, o galatee,
Giuvaeriu din căi lactee,
Nisip de gând... sau Dumnezeu...

De n-ai fi fost, de n-ai fi tu...
Un șipot alb cu trup de zână,
Suspîn ascuns de o fântână,
Iar eu sau tu... sau poate nu...

Sau poate nu...

În basilici negre...

În basilici negre, umbra cade-n umbră,
Din iconostase... o privire sumbră,
Într-un ochi de ceară se topește luna,
Fumegă în neguri, fumegă întruna.

În basilici negre, dârele-s de humă,
Noaptea se prelinge lacrimă de ciură,
Gâtuit e glasul, pustiirea arde...
Prin barbare veacuri, sclavi mânați în hoarde.

În basilici negre, lanțurile-s cruce,
Din suplicii iadul volbură aduce...
Strâmbă judecată – vor să-L vândă iară,
Cina din grădină e trădare-n seară.

În basilici negre, umbra se înclină,
Iar lințoliul morții picură Lumină.

Te-oi regăsi...

Te-oi regăsi în vârstele impare,
Prin amintiri nescrise în poeme
Ce-au prefăcut în șoapte o-ntrupare,
Din cerul nins doar fulguri de vreme.

Te-oi regăsi în file, în noeme,
Un vis rănit închipuiri curbează;
Când ai pictat în orizont, devreme,
Ecolul gol... oricum nu mai contează!

Te-oi regăsi un val ce-mbrățișează
Un călător, căutător prin ape...
Târziu amurg suspînul sângerează
Sărutul stins în umbra unei pleoape.

Te-oi regăsi o zămislire-n luturi,
Un gând virgin la Porți de Întrupuri.

Mai caut...

Mai caut stele ninse, mă întomnează brume -
Sculpturi de alabastru mă picură în soare,
Adorm secunde-n toamne și anotimpul moare...
Renaște o poveste desprinsă din cutume.

Mai caut stele ninse, mă întomnează brume -
Un cearcăn de luceferi îmi întretaie cerul;
Cuvinte insolite adaugă misterul
Ce-i scris pe-o piatră albă c-un nume fără nume.

Mai caut stele ninse, mă întomnează brume -
Doar coli însângerate mai numără himere;
Un călător în taină, din straie efemere,
Pictează umbra lumii pe-o lacrimă anume.

Mai caut stele albe...
Din iernile cu nalbe

Ți-e trupul de lut...

Ți-e trupul de lut și gândul tăcere,
Un luciul de stele se-adapă-n lumină,
O lună-n potcoavă mai poartă o vină
Altarului vechi ce arde și piere.

Ți-e trupul de lut în șoapta-i calină,
O scorbura-i noaptea ascunsă în ceață,
Ursita coboară și cerul îngheață...
Fantasme de fum, miros de rășină.

Ți-e trupul de lut în ochiul ce-nchide
Imagini uitate - o ultimă veste...
Cu inima pietrei tu scrii o poveste,
În lacrimi târzii... litanii timide.

Ți-e trupul de lut și lutul îți tace...
În umbra căderii se-ntunecă zarea,
Se-mbracă în mire, ascute-nserarea
Cuvântul miop din vremuri sărace.

Ți-e trupul de lut și gândul tăcere,
Când zborul ți-e vis și versul durere...

Gheorghe GORINCU

**ȘCOALA ROMÂNEASCĂ GÂNDITĂ ȘI ORGANIZATĂ DE
CEL MAI ILUSTRU MINISTRU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
ROMÂNESC, SPIRU HARET (V)**

**INSTITUTORII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR.
EXCURSIILE ȘCOLARE**

Îmi amintesc că în perioada anilor 1932-1935 am participat la mai multe excursii, care au contribuit, în mare măsură la completarea cunoștințelor prevăzute în programa școlară...

Una dintre aceste excursii, cu un conținut instructiv-educativ complex, a fost la Mănăstirea Putna, în anul 1934. S-ar cere să fie reținut faptul că pregătirea acestei excursii a început încă din primele săptămâni ale anului școlar 1933-1934, când li s-a prezentat atât părinților, cât și elevilor, tematica excursiei, cuprinzând: perioada aleasă pentru efectuarea excursiei; mijlocul de transport ce urma să fie folosit; echipamentul și alimentele care trebuiau procurate; costul aproximativ al excursiei și, nu în ultimul rând, obiectivele istorice ce urmau să fie vizitate atât pe parcursul călătoriei cât și la Mănăstirea Putna.

Pentru reușita excursiei, am reținut că *domnu'*, institutorul nostru, în prima etapă a solicitat atât sprijinul instituțiilor publice și de cultură cât și al unor organizații de binefacere din acea perioadă, mai ales că la excursie se dorea să participe toți cei 37 de elevi, indiferent de posibilitățile materiale.

Față de această dorință a institutorului, excursia ce urma să se realizeze a devenit o adevărată obsesie, atât pentru elevi, părinți, cât și pentru unele instituții și organizații publice, sensibilizate în acest scop.

Pentru noi, elevii, călătoria cu trenul pe o distanță de peste 100 de kilometri, dus și întors, era, să zicem așa, o adevărată noutate. Mulți dintre noi nu mai călătoriseră cu trenul.

În cazul elevilor lipsiți de posibilități materiale, dacă s-ar fi realizat programul stabilit inițial, ar fi însemnat posibilitatea participării acestora la o instruire cultural-educativă de excepție, fără niciun fel de discriminare.

Și, nu în ultimul rând, în această perioadă, până la efectuarea excursiei, *domnu'*, institutorul nostru, urma să pregătească o tematică detaliată cu privire la localitățile și locurile cu un trecut istoric, aflate în drumul nostru, care se cereau să fie cunoscute de către excursioniști.

A venit și ziua mult așteptată. Îmi amintesc, cu o firească nostalgie, că în una din zilele vacanței de primăvară a anului 1934, 37 de elevi gălăgioși se aflau la ferestrele vagonului care urma să-i transporte până la Mănăstirea Putna, iar pe peron un număr impresionant de părinți, de rude, de cunoscuți și prieteni care doreau să

transmită celor din vagon, și invers, indicații de ultim moment. Era o atmosferă gen *Turnul Babel* menită să trezească și trăiri plăcute în rândul unor călători aflați temporar pe peronul gării din Fălticeni.

Clădirea fostei prefecturi a județului Baia, cu reședința în orașul Fălticeni - azi Muzeul "Ion Irimescu"

transmită celor din vagon, și invers, indicații de ultim moment. Era o atmosferă gen *Turnul Babel* menită să trezească și trăiri plăcute în rândul unor călători aflați temporar pe peronul gării din Fălticeni.

În aceste condiții, la semnalul obișnuit, trenul la care era atașat vagonul nostru a fost pus în mișcare. La început mai lent, pentru că fluturările de mâini și de o parte și de alta să mai piardă din importanță, apoi cu viteza admisă în acea perioadă, trenul cu pricina urma să ajungă la Dolhasca și, de aici, la Mănăstirea Putna.

Cum și în ce condiții s-a desfășurat călătoria? Aveam să aflăm că vagonul nostru era însoțit și de un delegat al primăriei din Fălticeni, era prevăzut cu unele amenajări speciale, cu spații pentru odihnă și dormit, cu spații pentru servirea mesei, locuri ce se cereau autogospodărite.

Ni s-a amintit că în programul excursiei era prevăzut să cunoaștem atât trecutul istoric cât și datele biografice ale unor personalități care s-au născut și au copilărit în localitățile amplasate în drumul nostru până la Dolhasca.

Astfel, în comuna Preutești, azi în județul Suceava, așezată pe dealurile ce coborau în Valea Șomuzului Mare, care mai târziu se va numi Nada Florilor, în anul 1903 s-a născut și a copilărit sculptorul **Ion Irimescu**, unul dintre marii artiști români din secolul al XX-lea, cel care, în anul 1975, a făcut o importantă donație orașului Fălticeni (cu lucrări de sculptură, desene, schițe, studii, precum și o bibliotecă cu albume de artă românească și universală). Împrospătată mereu cu noi piese, găzduită în localul fostei prefecturi a județului Baia, donația se va constitui în *Muzeul "Ion Irimescu"*, fiind considerat cel mai mare muzeu de autor din țară.

Comuna Dolhasca, azi în județul Suceava, principal nod de cale ferată, a fost reținută de istorie prin faptul că în anul 1869 aici s-a inaugurat gara din localitate, prin care a trecut primul tren, Suceava - Roman.

(continuare în pag. 40)

Rodica MORUȚAN

Eu nu strivesc albul trandafirilor...

Trandafiri albi, miresme dulci-amăru
Se revarsă crud și melancolic
Peste monotonia existenței mele...

Irezistibilă fecioară,
Uitată și ofilită de zâmbetul inocent,
Dați-i insomnia să caute pe tot pământul
Buzele dulci, în șoapte revărsate,
Imbrățișări flămânde și apocaliptice.
Mirosul genunchilor fierbinți...

Descătușați-i strigătul lăuntric
În geamăt adânc, sălbatic,
Să renască în timpul unei vieți
Dintr-un răsărit!...

A mocnit destul în dureroasele suspine,
În dimineți de nicăieri, la fel de singulare.
Dorința lacomă, mistuitoare,
Îi aprinde când și când obrazul
cu un început tulburător
Într-o liniște surdă și ameteitoare.

Pasiune împinsă până la extaz,
Dragoste neîmpărtășită
În brațe care dor de atâta așteptare...

Trandafiri albi, trandafiri albi,
Curajul primului pas de a trăi imaculat -
Esență de sinceritate...

Trandafiri albi, trandafiri albi.

Chimia vietii

Viața este o reacție chimică,
fenomen ce se petrece în timp.
Fericirea, produsul principal de reacție ;
Nu poate fi dobândită dacă
Reactanții (tu și eu) nu sunt ajutați de un catalizator
Care mărește viteza de reacție, exprimată
prin numărul de ispite,
dorințe înăbușite, piedici ce reacționează în unitatea
de timp pe unitatea de suflet.

Catalizatorul se dezactivează în perioada de inducție;
E nevoie de tine, de soare să-l reactivăm
În credință și iubire...

Dragul meu promotor, vei mări considerabil
activitatea catalizatorului, partea mea de noroc;
Dragostea (promotorul vieții), fără dăruire nu modifică
viteza reacției chimice; viața rămâne searbădă,
trăind în întuneric ești doar o umbră goală pe pământ.

Destinul este întors cu 180 grade dacă otrăvurile
(substanțe fără suflet)
urmăresc fatalitatea, sorbindu-ți și ultimele fărâme
de oxigen,
ultimele raze de soare.

Inhibitorii micșorează viteza reacțiilor chimice,
acționând
asupra reactanților,
tu, prietena mea cea mai bună care te-ai așezat
nerugată, nedorită,
ca un zid între mine și celălalt reactant,
ai rupt firul iubirii, ai udat scânteia în motorul inimii.

Te-ai erijat în apărătorul dreptății, acționând asupra
noastră, a reactanților,
"iubiți pe veci, soți-niciodată".
Și nu asupra catalizatorului, destinul care curge...

Fără iubire, fără speranță, în bătaia vântului
și înăbușit de lacrimi,
Viața trece pe lângă mine, lăsând loc altor reactanți
să reacționeze fericiți...

Eu rămân observator,
un învins fără învingător,
O clipă în așteptarea somnului,
Și ceasul s-a oprit...

Mihaela CERNĂȚEANU

**Impresii la romanul *Umbrele din Valea Rece*
al scriitoarei Elena Netcu**

*"Poți tu să spui că stăpânim ascunzișurile din mintea omului?
Furtuni, fulgere, tunete, ploii devastatoare sunt adunate de-a
valma în subconștientul omului.
Stârmește-l și să vezi nebunia!"
(Citat din roman)*

Am să fac mai întâi o mărturisire: nu mi-a fost ușor să încerc a înțelege semnificațiile romanului scriitoarei Elena Netcu. Cred că m-au ajutat foarte mult vorbele pe care dumneaei mi le-a spus: CRED ÎN ROMANUL MEU.

Primul gând care mi-a trecut prin minte după ce am terminat prima lectură a cărții a fost asemănarea cu romanul *Elixirul diavolului* a scriitorului german E. T. A. Hoffman. La ambii am văzut aceeași strategie: jocul cu cititorul. Orice lectură, avizată sau mai puțin avizată, face ca cititorul să se piardă ca-ntr-un labirint. Ceea ce atrage în mod special la roman, din punctul meu de vedere, este motivul visului care stă la baza construcției textului. La un moment dat te oprești și te întrebi: naratorul este Savu ori Săftoiu? Sau un narator omniscient aflat în afara discursului narativ? Sau toți trei ca într-o cutie chinezească? Povestea e veridică sau totul e doar un vis al unuia dintre personaje? Scriitoarea nu ne precizează explicit acest lucru. Finalul este deschis și oferă mai multe chei de interpretare.

Acțiunea se petrece într-un timp și spațiu simbolic: *"Era o zi de noiembrie cețoasă, cu negură multă pe coama dealurilor ce împrejmuiau suburbia Valea Rece. Văzută de pe Dunăre sau de pe faleza orașului Galați, Valea Rece părea o aglomerare urbană mărginită de două dealuri și o șosea șerpuiindă ce se pierdea printre ploii. La mijloc, între cele două dealuri, unde erau cele mai frumoase vile, se vedea dealul lui Găman, cu o coamă lungă. Acolo se adunau animalele satului. Era un fel de pășune, din loc în loc câte o tufă de măceș, scoruși, păducel, oțetari. Toate dădeau un aspect pitoresc.*

Pe partea dinspre Dunăre se vedea întinderea de păpuriș și de stuf și pădurea de sălcii de pe mal, o mare atracție pentru turiști. Celelalte case maiestose dominau pe verticală cele două dealuri, într-un amestec neobișnuit de modern și arhaic. Case bătrânești învelite cu stuf, colibe din papură care serveau drept adăpost pentru animale, dar tocmai ele dădeau un farmec aparte. Era un mozaic bizar cu arhitectură de import, susținută de tinerii care munceau în străinătate. Trimiteau mulți bani acasă și aveau pretenția să se ridice case în stil occidental, unele de un gust îndoielnic. Nu se armonizau cu peisajul și păreau niște coloși penibili. Turiștii se opreau și făceau glume: "ia uite! parcă-i Bastilia, murea dacă nu-și făcea gard din piatră, înalt de doi metri?"

La prima vedere, romanul se poate rezuma astfel: o comunitate rurală așezată pe malul Dunării, numită semnificativ Valea Rece, este bântuită de duhuri rele căci, în urmă cu mai mulți ani, "pe vremea războiului", acolo a trăit un anume Tyron care a săvârșit fapte grave și tot neamul lui, care s-a extins de-a lungul mai multor generații, a fost damnat: "Se spune că ar fi avut o nevastă dusă cu pluta. Pleca de-acasă și nu mai venea, se rătăcea prin păduri, se cățara prin copaci, urla ca toate lighioanele. O aduceau sătenii acasă desculță, cu hainele sfâșiate, flămândă și plină de răni de nu mai știa bietul Tyron ce să facă. Și, cum pe atunci nu se prea mai ținea cont de ce se-ntâmplă-n curtea ta, Tyron ăsta, ca să scape de ea, ar fi zidit-o în temelia casei. Apoi, a dat-o dispărută. Lumea l-a crezut, dar la urmă n-avea liniște. Îl muștra conștiința.

Gospodăria lui luase foc de vreo trei ori, animalele se-mbolnăveau de streche. Așa spuneau sătenii, dar vrăjitoarea credea că este o boală molipsitoare adusă de Tyron din război, că nu-și explicau cum oile își schimbau behăitul pe nechezat iar pisicile miorlăitul pe lătrat. Se întâmplau lucruri ciudate în curtea lui: vaca nu mai mugea, ci urla, oile nu mai behăiau, iar caii miorlăiau. Sătenii au început să-l ocolească, iar Tyron și-a pus casa la vânzare și-a plecat din sat. De-atunci, casa asta este mereu vândută și mereu cumpărată."

Textul e conceput ca o povestire în povestire, pe care Savu, unul dintre personajele cărții, i-o relatează prietenului său, Săftoiu, care se stabilise de curând în Valea Rece. La rândul său, Savu venise în sat în urmă cu zece ani însă de-atunci era mereu chinat de vise rele și de năluciri. În final doar el rămâne în sat, alături de vecina sa, Zorina, refăcând imaginea cuplului original, ambii fiind surprinși urcând un deal, după ce, în vale, totul fusese înecat de apele Dunării.

Deși așezarea e una care atrage privirile orașenilor și pământurile sunt râvnite de mulți, Valea Rece nu e tocmai un loc sigur, dat fiind faptul că în final casele se prăbușesc, Dunărea năvălește și inundă totul, ulițele și strada principală sunt acoperite de nămol, păsările zburătoare și cele din curțile oamenilor mor una câte una, oamenii „se damblagesc” sau se aruncă în Dunăre – așa cum e cazul unuia dintre personaje.

(continuare în pag. 32)

Satul se învecinează cu fluviul Dunărea, considerat dintotdeauna simbol al fertilității, al morții și al reînnoirii. Rolul său este unul purificator și, potrivit vechilor greci, nu putea fi traversat decât după ce erau respectate anumite ritualuri de purificare și rugăciune: „*Acela care străbate fluviul fără ca mai înainte să-și fi purificat mâinile de răul cu care sunt mânjite, atrage asupra-și mânia zeilor și pedepsele lor crâncene*” (Hesiod). Am citat acest fragment pentru a scoate în evidență secvența în care unul dintre personaje, Marin Chibrit care, simțindu-și un ochi arzând, („*E păcat de moarte în ochiul tău*”, îi spune Jawa) se aruncă în Dunăre ca să stingă focul. Întâmplarea e povestită a doua zi de către un pescar din sat, Petrache Țuțuianu: „*Bre, nea Jalbă, astă noapte a fost belea mare pe malul Dunării cu Marin Chibrit. Scoteam sculele din apă, cum fac mereu și îl văd pe Marin Chibrit, aruncându-se îmbrăcat în apă. Mă uit mai bine și văd cum apa îl azvârle pe mal ca o minge în câteva secunde. El se tăvălește de durere și iar se aruncă, urlând de răsună balta. Dunărea se încorda ca un balaur și iar îl azvârli afară. Măi, ce să fie? Mă dau cu barca mai aproape și ce să crezi? Marin începu să ardă de la cap în jos. Iar făcu un efort și se aruncă mai mult târâș. Dar, din nou, aceeași treabă. Nu-l primeau valurile. Strig la el. Nimic. Nu mă auzea. Și uite așa s-a chinuit, săracul, până a rămas pe mal, drept ca o lumânare și mă uitam la el cum ardea încet-încet, mai fumega, iar ardea, el nu se mai opunea deloc. Se lăsa ars mai mult mocnind și numai gemea, de țî se rupea inima, că apa nu l-a primit cu nici un chip. Ardea cum arde o funie de sus până s-a făcut un morman de tăciune.*

- *Ce-i de om ? Nimic! Eu rămăsesem mut în barcă, mi se uscaseră gura, nu puteam s-articulez nici un cuvânt, bașca să-l mai ajut cu ceva, că toată nenorocirea s-a petrecut repede, să fi fost un sfert de ceas, cât s-a luptat el cu apa.*

- *Da' chiar n-ai putut și dumneata să dai o mână de ajutor? Aveai barcă, nu?*

- *Ce era să mai fac, nene? Că mi-am dat seama de la început că nu e lucru curat. Mă uitam la el și mă apucase un fel de sfârșeală în tot corpul, mă furnica pielea și părul mi se făcuse mâciucă. Tot făceam cruce cu limba, am spus o rugăciune în gând și, cu chiu cu vai, am ajuns pe malul celălalt. Am luat-o pe ocolite, până am ajuns pe canalul ăsta din spatele lui Volintiru. Nu știu, dar așa ceva n-am văzut în viața mea.”*

Textul este unul fantastic iar scriitoarea Elena Netcu a descris existența unei comunități care trăiește neputința de a se stăpâni pe sine și de a stăpâni natura. Un singur om își dă seama de realitate, Savu, cel care se va fi salva în final: „*Suntem la cheremul NEVĂZUTULUI! Tu nu știi ce ne așteaptă! Păi dacă e vorba că au început să ne și curățe așa pe câte unul, vai de mama noastră.*” Jawa, vrăjitoarea satului, are aceeași părere: „*Aici, Savule, e de lucru, nu glumă! E un război. Să ne mulțumim dacă o să câștigăm măcar o bătălie. Trăim sub papuc. Nimic nu-i de capul nostru. Să nu crezi că puterea mea e pe termen lung! Nu sunt eu mai presus decât cel care mă are în grijă, că acum nu pot să spun cum arată, dar el îmi poruncește ce să fac. C-o fi de rău, c-o fi de bine, acum eu nu pot să știu. Vine la mine trimisul lui. E un bătrân cu un toiag*”. Dacă ne-am oprit la dânsa, ea pare că întrunește atributele unui personaj resonneur,

dându-le sfaturi, rostind descântece, sentințe, căutând o cale de purificare. În final ea este surprinsă arzând în timp ce îmbrățișa un copac, semn al sacrificiului suprem. Interesant în roman e că preotul nu este mai deloc reprezentat iar clopotul bate pentru ca oamenii să se adune în centrul satului, în ceair, pentru întrunirea cu vrăjitoarea satului sau să stea la sfat, „*să pună țara la cale*”. Numai că, odată adunați acolo, ei nu acceptă sfaturile și propunerile Jawei ca și cum mântuirea ține de o forță superioară pe care ei n-o pot controla în niciun fel dar trăiesc cu speranța că vremurile se vor schimba în bine, fără niciun minim efort din partea lor. Oamenii nu conștientizează că toate nenorocirile sunt determinate de păcatele lor, a fiecăruia în parte, ci se acuză unii pe alții. În cazul acesta, ei se vor autonimici căci satul și-a pierdut acea aura de legendă pe care a avut-o la origini: „*Măi Petrache, te sfătuiesc să te duci cu Dumnezeu, omule. În satul nostru să nu mai calci până nu se limpezesc treburile. Aici nu-i lucru curat. Aici e un blestem Se respectă ceva din ce ne-au transmis părinții din moși strămoși? Spune tu? Am intrat în Europa! Haida de! Suntem occidentali? La Sfântu' Așteaptă! Nu mai avem nici un Dum-nezeu! Măi, noi nu mai suntem țărani get-beget! Dar ce suntem? Suntem noi orășeni? Avem noi față de europeni? Știi vorba aia: nici în car nici în căruță, Aia e!!! Cineva ne-a pus gând rău! Ne execută încet și bine! N-avem și noi printre noi o minte luminată, care să ne sfătuiască. Toți trag pe turta lor. Și de! avem regim de oraș! O avem pe lawa, dar și asta-i o șnapană!... Am ajuns să ne conducă o femeie, de fapt două, că mai e și Zorina, dar măcar asta-i realis-tă, are capul pe umeri, la ea vorba e vorbă!... Vai de steaua noastră!*”

Recitind anumite fragmente din carte nu poți să nu întrebi: nu cumva Jawa este cea care i-a provocat lui Savu boala și l-a făcut să aibă coșmaruri și să vadă tot felul de spirite împrejurul casei sale? Nara-torul are grijă să ne precizeze de la început: „*Toate vrăjile le făcea într-o cameră semiobscură, cu perdele roșii în spatele unei mese dreptunghiulare cât peretele. [...] De ieșea de la lawa noaptea, dacă erai slab de înger, aveai ocazia să fii apucat de dambă.*”

Așa că nu este exclus să-l considerăm pe Savu, ca și prietenul său de dialog, Săftoiu, un caz de psihanaliză. Johannes, cărciumarul, spune despre el: „*Săracul, e cam slab de înger, De! E orășean. El a fost tot timpul plăpând, dar acum de când e vădov, s-a șubrezit rău*”. Este știut că în majoritatea textelor fantastice, personajul căruia i se întâmplă lucruri stranii este ales dintre cei sensibili într-un fel sau altul. Săftoiu la un moment dat remarcă: „*Se uita la mine cu o privire ciudată, parcă venea din altă lume. Slăbise mult. Era străveziu. Vocea îi era șoptită.*” Acum iarăși te întrebi: nu cumva totul e în imaginația lui Săftoiu, toată povestea nu este produsul propriei imaginații sau conștiințe? Sau chiar un vis al său?

Referitor la simbolurile întâlnite în roman: satul e înconjurat de *trei dealuri oarecum simetrice*: dealul lui Găman, un fel de Golgotă biblică, și alte două dealuri. Dealul lui Găman, care apare și în final, este descris așa: „*Numai dealul lui Găman își*

(continuare în pag. 33)

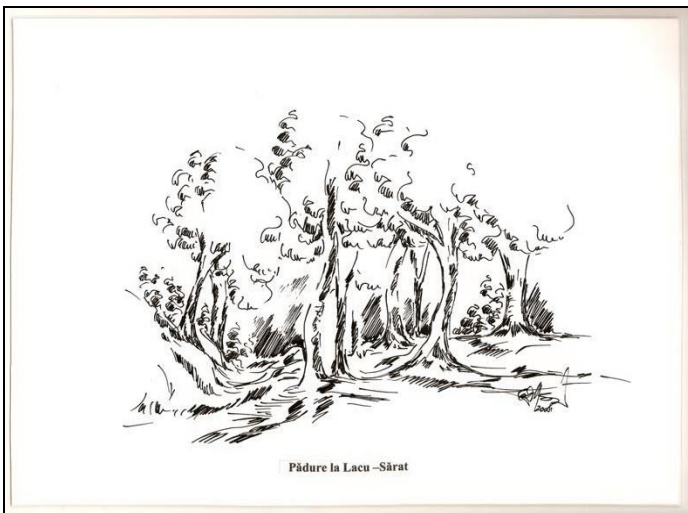
dezvelea privirilor pântecul rotunjit, răsturnat parcă pe un fotoliu imperial, dominând totul prin întindere și înălțime. Un deal ca o arenă în trepte, cu iarbă galben-verzuie, ciuntită de turmele de oi, capre și vite. Acolo, singurătatea era atotstăpânitoare și pustiul mai adânc. Cine-și simțea sufletul apăsător de griji sau de frământări, se urca pe dealul lui Găman, cât mai sus și făcea cunoștință cu infinitul. Cerul și stelele erau mai aproape, gândurile căpătau limpezime, iar sufletul se golea încet, încet de muștrări. Te întorceai în sat parcă renăscut și-o luai de la capăt.”

Oamenii se întâlneau în Valea cu Plopi, un loc magic, de condensare și coexistență a forțelor opuse, locul celei mai concentrate energii. Este de fapt o Vale a Plângerii, plopul fiind asociat în anumite credințe durerii, sacrificiului și lacrimilor.

Acțiunea are loc din toamnă până-n primăvară, finalul fiind surprins în Săptămâna Patimilor, moment cu o simbolistică deosebită. E ca și cum, o dată cu Învierea Domnului, avea să renască însăși omenirea.

Satul este privit din dublă perspectivă: trecut și prezent, tradiție și denaturare, bun și rău. Apocalipsa din final, revărsarea apelor Dunării peste întregul sat, simbol al Potopului biblic nu are aici rol distrugător, nu este un produs al divinității răzbunătoare ci este însemnul germinării și al regenerării. Este un imens botez colectiv hotărât nu de o conștiință omenească ci de una superioară și suverană. Cuplul din final, format din Savu și Zorina, simbol al cuplului biblic, se salvează prin iubire și este surprins urcând dealul, în timp ce natura înmugurește și viața își reia ciclul. Finalul este deschis oferind cititorului posibilitatea de a alege singur cheia romanului ...

Unul dintre mesajele transmise de către scriitoare ar fi că *orice am face noi ca oameni și orice adâncimi am avea în gândire și simțire, nu putem hotărî totul. Suntem determinați de natură și de univers.* Reiese de aici fragilitatea omului în fața naturii, cea care se dezlanțuie pentru că omul și-a depășit condiția încercând să fie un supraom.

Pădure la Lacu-Sărat

desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Festivalul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” - Ediția a VIII-a

REGULAMENT MODIFICAT

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează ediția a VIII-a a Festivalului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”. Festivalul se desfășoară pe două secțiuni: poezie și proză.

Pot participa creatorii de literatură din țară și străinătate, indiferent de vârstă sau afiliere la USR și alte asociații scriitoricești. Nu pot participa autorii care au obținut unul din primele trei premii la **ultimele 3 ediții** ale festivalului (**pot participa cei cărora li s-au retras valoarea premiului în bani, pentru neprezentare la festivitatea de premiere**). Lucrările vor fi expediate (în format electronic) la adresele de e-mail: Imanailescu@gmail.com, revista.fereastra@gmail.com, codrin_lum63@outlook.com.

Atenție! Toate adresele vechi, pe yahoo, ale revistei au fost blocate. Concurenții care nu au primit confirmarea sunt rugați să retrimite materialele! sau prin poștă - pe CD - la adresa: Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia”, str. Agatha Bacovia, nr. 13 A, Mizil, județul Prahova, până la 15 septembrie 2014.

Textele vor fi culese în Times New Roman, corp 14, cu diacritice (cel mult 10 pagini A4 pentru secțiunea proză sau 15 poezii).

Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru).

Se anexează un CV, care va cuprinde și adresele de corespondență (poștă, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie în JPEG sau TIF, cu latura mare de minimum 20 cm.

Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne parvin. (Lipsa confirmării este echivalentă cu neînscrisura textelor la juriere).

Textele care nu respectă prevederile acestui regulament vor fi eliminate din concurs.

Juriul (președintele juriului - scriitorul Adrian Alui Gheorghe, membri juriului - Emil Proșcan, primarul orașului Mizil, Valeria Manta Tăicuțu, Loredana Dalian, Emil Niculescu, Nicolae Tăicuțu, Lucian Mănăilescu - scriitori) va acorda următoarele premii:

Marele Premiu Ahata Grigorescu Bacovia, Premiul George Ranetti pentru poezie, Premiul Spirea V. Anastasiu pentru poezie, Premiul revistei Fereastra pentru poezie, Premiul Gheorghe Eminescu pentru proză, premiul Leonida Condeescu pentru proză, Premiul revistei Fereastra pentru proză. De asemenea vor fi acordate premii speciale și mențiuni ale unor reviste literare, instituții de cultură sau sponsori.

Jurizarea se va face astfel: Fiecare membru al juriului va nota primele 15 texte, în ordine valorică, la fiecare secțiune (cel mai valoros text primind 15 puncte, cel de al cincisprezecilea un punct). În final punctele se vor cumula și vor fi stabilite premiile, a căror valoare totală însumează minimum 5.000 roni. Premiile acordate de reviste și sponsori vor fi jurizate de către reprezentanții acestora.

Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere din luna octombrie 2014, urmând să confirme prezența. În cazul neprezentării la festivitate premiile se redistribuie.

Stanislav POPESCU**Diamantele iubirii**

ard pe frontispiciul firii
 în zăriștile nemuririi
 diamantele iubirii

în cosmice laboratoare
 s-a ivit ca har al sapienței
 plămada sfânt-a existenței

din vremuri memorabile
 iubirea este chintesența
 atracției universale

Când iubești

Când iubești
 toate porțile anotimpului luminii îți sunt larg
 deschise
 și poți să intri triumfător
 înșorind cu sufletul tău
 livezile pârguite ale bucuriei de-a iubi

când tu ești
 cel care iubește și este iubit
 aprinzi sorii de lumină ai universului
 și alungi pentru totdeauna
 tenebrele urii
 născute în gaura neagră a abisului

Iubirea-mi își adună afluenții

iubirea-mi își adună afluenții
 și devine-un fluviu maiestuos
 ce se revarsă-n vaste depărtări
 și cuprinde-n trupu-i țări și mări

iubirea-mi înflorește pe câmpiile de maci
 și se-odihnește în tăcerea stufoasă a pădurii
 iubirea-mi se îmbracă în chihlimbarul lunii
 și se răsfață-n diamantele ochilor tăi

iubirea-mi se cufundă-n
 universul fără de sfârșit al
 fluviului iubirii ce își
 adună ca un părinte afluenții

Iubirea-mi izvorăște

iubirea-mi izvorăște tumultuos
 și se revarsă peste zări și depărtări
 spre toate cele ce se văd
 că viețuiesc pe pașnicul pământ
 și strălucesc în lumea asta
 nemaivăzut de mare

iubirea-mi se revarsă maiestuos
 și înspre lună și-nspre stele
 dar se întoarce luminoasă pe pământ
 dorindu-și doar să crească simplu
 precum un pui de căprioară
 lângă maternul sân din inima pădurii

Tu-mi înflorești

Tu-mi înflorești în gânduri și în sânge
 Și-aș vrea să știu de nu cumva
 Mi se preschimbă mâinile-n petale

Și glasul tău și pasul ușor se-aseamănă
 Cu roua ce alunecă pe fruntea
 De-nvăpăiată auroră-a dimineții

Să nu îți fie teamă că în miezul
 De piersică al acestei zile magice
 Se-aprinde candela de taină a iubirii

Poezia – inima iubirii

poezia este inima magică a iubirii
 cea mai frumoasă cunună de stele
 zenitul intelectului uman

poezia este limpezimea revărsării zorilor
 drumul ce te duce tainic la sublim
 diamantul sclipind pe fruntea Creatorului

poezia este coloana de purpură a
 nesfârșitului
 sângele vieții eterne a Universului
 izvorul nesecat al tinereții spiritului

poezia este unicul lumii vrăjitor
 care-ți deschide porțile de aur pur
 ale fanteziei și irealității infinite.

Cântec de orgă

când frunza pe inima liniștii cade
 când clipa-i un ornic ce ticăie fraged
 când norii se-adună în stoluri și pleacă
 e-o albă duminică-n sufletul meu

când vine din boltă o verde răcoare
 când plouă cu spumă de valuri marine
 când suie-un luceafăr pe cerul simțirii
 e-un cântec de orgă în sufletul meu

când flori de măceș par pe cer pescărușii
 când vara dă buzna-n arterele firii
 când trupu-și golește corola iubirii
 în sângele meu se aprind trandafirii

Soare al întomnării mele

Se-adună peste ani frunzișul veșted
 Și curge cu petalele de stele
 Dar orișicâte flori ne-ar ninge-n creștet
 Tu soare ești al întomnării mele

Am străbătut albastre anotimpuri
 Sorbindu-ne din ochi cu-adâncă sete
 Sortiți alături niciodată singuri
 Plutim în slăvi cu aripi de egrete

Dorian MARCOCI

Prieteni Bianca

Trenul a poposit pentru puțin timp în halta stingheră de la marginea peretelui de stâncă. Am coborât cu grijă pe dalele mâncate de vreme. Răcoarea muntelui și mirosul de rășină, împărțit generos de brazii aflați la tot pasul, mi-au mângâiat obrazul cu o adiere molcomă. Șuierat scurt și cele trei vagoane cojite de vreme m-au încredințat peronului minuscul. Inspiram adânc, fericit, îmbătat de prospețimea locului. După traversarea liniei ferate, am coborât o pantă scurtă până aproape de podul din bârne de peste Mureș, unde o bătrânică scundă, uscățivă, cu o privire directă, ageră și senină mă aștepta răbdătoare. Era Mama Ioana, cum îi spuneau apropiații. M-a întâmpinat cu simplitate, la fel și ceilalți membrii ai familiei, după câțiva pași la intrarea în curtea casei. M-am așezat pe o bancă la umbra unui liliac să-mi trag sufletul și am privit în jur.

Într-o parte o casă mică, bătrânească, îngrijită, alături grajdul, fânarul, cotețul de păsări. Cușca unui câine lăptos am ghicit-o după o grămadă de lemne și în cele din urmă casa cea nouă strălucind curată în lumina după-amiezei. Gospodărie de oameni harnici, obișnuiți cu viața aspră de la munte.

M-am cazat într-o cabană de lemn din vecinătate, alegând o cameră de la etaj, cu vedere spre râul Mureș. Lumina pătrundea tihnită prin perdelele scrobite, dezvăluind o încăpere simplă, un pat cu dimensiuni generoase pe care m-am lăsat istovit, nederanjat de asprimea păturii de lână. Într-un colț, lângă fereastră se afla o masă încărcată de cărți vechi, îngălbenite și probabil răscitite, apoi privirea mea a căutat repere... în visare.

O lumină plăcută, aurie a încercat să-mi convingă pleoapele să se întredeschidă. Ce minunăție, de după un colț de stâncă, plutind deasupra pâlcurilor de ceață fină, zâmbea șagalnic un soare care își întregea tot mai mult din contur. Astrul pipăia blând creștetul brazilor, diluând pâcla în fuiuare care se risipeau pe văi, apoi cobora în roua pajștilor și în undele șoptite ale râului. Am deschis larg fereastra să particip la această scenă magică, abandonat și întâmpinat de aerul aburind al dimineții. Am rămas așa multă vreme, apoi s-a auzit glasul Mamei Ioana:

-Ați ales camera lui Dorin, fiul meu cel mare. De acolo se vede cel mai bine când răsare soarele. Haideți să beți niște lapte cald!

Câtă frumusețe și simplitate! Am mai rămas câteva zile, dar cea dimineață nu a mai fost egalată de următoarele. Ziua mergeam la pescuit sau mă refugiam la umbra pădurii de brazi cercetând după zmeură târzie. Parfumul dulceag răsfirat din siropul roșiatic amestecat cu cel de rășină și de mușchi jilav lungeau popasurile

mele. Pierzând șirul timpului mă așezam pe câte o piatră în preajma apei, iar gândurile îmi zburau fără hotare.

Apoi, într-una din zile, un glas de copil mă scutură de starea aceea.

-Ce faceți? Nu pescuiți?

Mică, bălaie, cu ochi senini și trăsături ce semănau izbitor cu ale Mamei Ioana, mă privea o fetiță de vreo cinci-șase ani. Era Bianca, nepoata celei amintite. Seriozitate, franchețe, naivitate și o curiozitate scâpărătoare s-au revărsat apoi spre mine. La început am fost puțin încurcat, intimitatea mea se spulberase, dar acel ghem de inocență și curiozitate m-a cucerit treptat. Vroia să știe de toate, pune uneori întrebări greu de anticipat, dar cred că m-am descurcat onorabil.

Pe drumul de întoarcere am trecut pe lângă un chioșc unde, spunea Bianca, aveau o înghețată foarte bună. M-am conformat și, savurând înghețata, mi-a spus că îmi va face cunoștință cu Sânziana când vom ajunge la casa lor. Nu eram foarte curios, dar am fost de acord.

Ne-a întâmpinat Mama Ioana, zâmbind ascuns și vrând să știe dacă Bianca nu a fost obraznică. În timp ce discutam liniștiți, așezați pe banca de lângă liliacul umbros, fetița a fugit până la fânar, iar după un timp a revenit cu un iepure blând în brațe.

-De ce ai adus iepuroaica și nu ai lăsat-o să mănânce? Întrebă bunica.

-Păi, i-am promis domnului că-i fac cunoștință cu Sânziana Ana Maria Măgurean! răspunse Bianca cu seriozitate.

Biata Sânziana! Nu a avut un destin prea fericit. Nu vreau să vă întristez dar, după un timp am vorbit cu mama Biancăi la telefon și am aflat printre altele că Sânziana a nimerit în meniul unui vulpoi care-și avea sălașul pe acele meleaguri.

Surpriza

A fost un ianuarie incert. La început cu temperaturi de primăvară iscoditoare, dar după jumătatea lunii și-a adus aminte că este totuși iarnă și, după câteva zile ploioase, a început să îngă. Cât am așteptat-o, ninsoare deasă, protectoare! Plecat hai-hui, întâmpinând-o departe pe malul Mureșului, m-am adâncit în lumea albă, rece-lipicioasă și plină de imaginație. Parcă se depăna firul unei povești când o baghetă magică transforma totul în personaje și imagini fantastice din lumea copilăriei. Ninge întruna, aerul rece și fulgii îmi împrășteau fața și sufletul, poteca acum nevăzută, pașii mei o ghiceau fără dificultate, scuturând lentoarea anilor. Avântându-se înainte, mereu înainte... Nu vroiam să privesc ceasul, avea timpul o altă valoare, o lăsasem în urmă. Adulmecam aerul acela proaspăt, mulțumit, risipind povara gândurilor cenușii, încălzit de o bucurie inocentă. Mă năpădeau atâtea amintiri, copilul din mine întindea parcă mâna după ele, dar nu putea să le atingă. O luau mereu înainte, șagalnice, de neoprit...

(continuare în pag. 36)

Tiptil, fumul înserării amestecat cu cel al câtorva case risipite s-a insinuat printre copacii reverențios albi, peste Mureșul sinuos și întunecat, surprinzându-mă de parte de oraș. Regretul întoarcerii mi-a încetinit mersul, călăuzit de luminile palid-portocalii de la periferia urbei. Era aproape întuneric când am ajuns la podul de peste Mureș. M-am oprit. Între două târâmurii, poveste și civilizație, ceva în adâncul meu ezita să aleagă. Câțiva trecători au intrat în lumea de poveste, apoi numărul lor a crescut. Eram prea mulți și am trecut podul.

Pe cealaltă parte, niște copii gălăgioși se dădeau cu săniile de pe dig, se tăvăleau în zăpadă fericiți, stărnind interesul unui băiețel de vreo cinci ani care trecea pe acolo împreună cu mama lui. S-a dezlipit brusc de aceasta, începând să urce digul spre grupul de copii, apoi, ajuns pe culme, a dat cu ochii de Mureșul încremenit parcă în valuri înghețate. Confuz și hilar, a izbucnit:

-Uite mamă, marea!

Cuptorul

Eram medic undeva la țară. Toamnă și o zi obișnuită de teren. Trebuia să mă deplasez la un punct sanitar, unde săptămânal examinam bolnavii din sat. Am plecat cu șareta și cu... Costică, vizitiul pricopsit al dispensarului medical. Era dimineață, destul de frig, iar deplasarea șaretei pe pământul tare și cu hârtoape îmi ținea mintea limpede în monotonia drumului. Învelit cu o pătură sură, simțeam mirosul aspru de cal, de fân, de aer de la țară.

A început să plouă mărunț și des. Ploaie mocănească. Brusc mi-a venit în minte părul ondulat, lung și negru pe care l-am sărutat aseară, care mi-a mângâiat pleoapele. O căldură plăcută mă petrecea prin aerul rece și umed, prin imaginea îngălbenită de toamnă. Drumul cotea mereu, aspru, urcând și coborând printre dealuri. O căruță s-a intersectat cu noi, țăranul voinic și cu o față roșie și-a ridicat vesel căciula rotundă și neagră:

-Să trăiți, domnule doctor!

-Să trăiești și dumneata!

Și ne-am continuat drumul, eu cu gândurile departe, Costică sfichiind arareori sau îndemnând cu glasul iapa plictisită a dispensarului. Fornăia din când în când, aburi calzi împungând aerul la fiecare respirație. Copitele tocău mărunț drumul, iar acea cadență îmi amintea ciudat de glasul sacadat al trenului și gândurile mele pluteau tot mai departe...

-Domnule doctor, ne apropiem de sat! Scăpăm noi de ploaia asta nesuferită!

Costică mă trezi, mă adusese de departe înapoi pe drumul plin de băltoace, în atmosfera cenușie. Primele case se zăreau deja. Se zărea și stâlpul de telegraf pe care o barză își construise cuibul în urmă cu ceva timp. Pustiu acum. Și totuși nu inspira tristețe, ci așteptare, o așteptare blândă, răbdătoare, vecină cu cea a locului.

Apoi un miros cald și bun, mirosul de pâine făcută în cuptor, m-a învăluit și am zărit-o pe mama Angelei, asistenta noastră, trebăluind pe lângă cuptorul mare din curte.

-Angela vă așteaptă la dispensar. Haide, luați niște palanețe cu prune sau cu varză, că le mâncați până acolo!

M-am apropiat de poarta de lemn, mucegăită pe alocuri, străjuită de un păr cu frunzele chircite, galben-stacojii. Într-un ștergar curat am primit câteva plăcinte aburind minunat în aerul acela rece. Mi-am apropiat obrazul de ele, am simțit mirosul cald de pâine, de prune, de livadă scăldată în soare...

-Uite, Costică! Ia de-aici, că sunt destule!

Alinare

Câteva pisici s-au aciuat lângă blocul unde locuiesc, îngrijite de două doamne cu sufletul bun și dragoste de animale. Uneori după-amiezele le surprindeam așteptând nemișcate, mogâldețe mătăsoase, dar vigilente, spionând intrarea în imobil. De aici trebuiau să apară binefăcătoarele. Așteptau răbdătoare, mereu la aceeași oră, apoi brusc apărea transformarea. Se ridicau pe lăbuțe înălțând cozile stufoase, cu un început de arcuire a spinărilor. Era semnalul sosirii doamnelor. Într-adevăr, ușa se deschidea și o animație de felină le înconjura, acum spinările se arcuiau mai vârtos, atingeri sinuoase se multiplicau pe gabele celor două, însoțite de un mieunat intermitent. Farfuriile erau umplute generos și se așternea liniștea. Mâncau într-o anumită ordine, fără sfadă. După aceea urma siesta, pisicile adulte veneau să fie dezmiardate, pe când puii încroapeau jocuri leneșe.

Era o după-amiază însorită de ianuarie, lume puțină în piața din apropiere. Rătăcind printre coșurile de gunoi, un tânăr îmbrăcat sărăcăcios iscodea perseverent. Poate căuta speranțele Revoluției din 1989, ori binefacerile democrației sau ale capitalismului în tranziție de 24 de ani. Câte ceva mai reușea să afle și, după o scurtă evaluare, îndesa în plasa de rafie cu o tresărare de mulțumire. A trecut o vreme, coș de coș fiind cercetat cu răbdare, până când a observat lângă o statuie pe unul dintre puii târcați de pisică. L-a privit ciudat, apoi cu mișcări blânde, șoptind ceva înțeles doar de ei doi, s-a apropiat și a început să mângâie felina, liniștind-o. Puiul s-a lăsat luat în brațe fără vreo împotrivire, în timp ce tânărul și-a îngropat fața în blana mătăsoasă cu o expresie de fericire și mirare care l-au transformat complet. Nu mai înceta să și lipească când un obraz, când pe celălalt, de pisicul cocoloșit, care se abandonase la pieptul său. Două destine se împleteau acum firav, îndepărtându-se fără țință sub un soare care și cuibărise câteva raze în blana micului animal și în ochii senini ai adolescentului.

-Acum va avea două guri de hrănit, spuse îngândurată o doamnă aflată lângă mine.

Intrușii

Părea o zi de sâmbătă obișnuită dintr-un început timpuriu de primăvară. Cer copleșit de nori cenușii, plictisiți parcă să mai ude un pământ saturat de apă. Magazinele de lângă Teatrul Național absorbau mare parte dintre trecătorii prezenți în piața centrală a orașului. Oameni cu înfățișări felurite, de

(continuare în pag. 37)

Clelia IFRIM

Despre Yohaku

În estetica artei japoneze există termeni pereche, care definesc un contrast de imagine, de cuvinte sau de înțelesuri. Un contrast care generează o dinamică poetică sau picturală, o acțiune reciprocă între două câmpuri, un schimb sau o transformare.

Sunt bine cunoscuți termeni pereche ca: *fueki-ryuko*, adică contrastul dintre etern și efemer, sau *wabi-sabi*, lumina armoniei eterne și lumina lucrurilor simple, trecătoare sau un ultim exemplu, *yojo-yohaku*, termeni care definesc spațiul plin și spațiul gol.

Traducerile și implicit interpretările sunt destul de nuanțate. Trebuie să pătrunzi mai în adâncul lor, în apropierea înțelesului original care a generat denumirea lor. Poate nu este lipsit de interes să ne amintim de "Gradul zero al scriiturii" al lui Roland Barthes.

Ajungând la acest grad zero, putem găsi sensuri nebănuite și înțelesuri mai bogate, fertile pentru imaginația noastră, și implicit pentru a scrie haiku sau a picta, sau a fotografia imagini care conțin poeme haiku. Mă refer la zero în sensul oriental al cuvântului, nu la cel occidental. Zero ca spațiu de origine.

Să luăm un exemplu: silaba "bi" înseamnă lumină. Lumina zilei, lumina focului, lumina stelelor. În termenul pereche *wabi-sabi*, ea are același înțeles: Lumină. Cel mai adesea este tradus și înțeles prin "frumusețe". Sigur, lumina naște frumusețe, sau este frumoasă, dar este o extrapolare a termenului de origine. Cred că dacă ne amintim acest lucru foarte simplu, putem înțelege mai bine un haiku sau un photo haiku.

Un alt exemplu este și termenul *yohaku*, perechea termenului *yojo*. *Yohaku* înseamnă spațiu gol, vid și foarte adesea este tratat sau tradus ca spațiu alb.

Este o convenție uzuală de a trata un spațiu gol ca spațiu alb. Dar nu știm de fapt ce culoare are un spațiu vid. De aceea consider că este de fapt doar o convenție acceptată în mod cotidian de a numi *yohaku* ca spațiu alb. În realitate, "*yohaku*" înseamnă negru, noapte, adică negru nopții, sau o noapte neagră, fără stele, și atunci putem traduce și interpreta golul, vidul ca un spațiu negru. Albul și negrul nu sunt culori. Ele sunt egale ca sensuri. Este, dacă vreți, gradul zero al culorilor, ca să-l parafrazăm din nou pe Roland Barthes. *Yohaku*, spațiul alb, poate fi o gaură neagră care atrage tot spațiul plin, adică *yojo*. Termenul este din astronomie, dar este foarte ilustrativ și pentru arta haiku-ului, sau pentru haiga cu varianta ei modernă, photo-haiku.

Și dacă acceptăm, pentru că la urma urmei este doar o convenție general folosită, să numim un spațiu gol ca fiind alb, putem accepta în egală măsură că un spațiu gol este un spațiu negru.

Unde poate fi găsit sau localizat *yohaku* în haiku? Cred că în pauza "kireji". Acolo este un spațiu ideal, un spațiu zero, un spațiu al surselor. Este un spațiu gol în care cele două părți ale haiku-ului sunt atrase ca într-o gaură neagră. Materia poemului sau photo haiku-ului, imaginile reale sau vibrația cuvintelor, sunt atrase, sunt înghițite de antimateria din gaura neagră.

Un spațiu alb poate fi o gaură neagră.

Dar dincolo de aceste interpretări, traduceri cu toate nuanțele posibile, dincolo de metafizica unui text, vă propun un joc foarte simplu: Vă rog să treceți mâna printr-o rază de soare care luminează o fereastră, o casă, sau chiar care vă luminează pe dumneavoastră înșivă. Treceți mâna prin această rază de soare. Urma lăsată de mâna dumneavoastră în raza de soare este o formă de *yohaku*.

(urmare din pag. 36)

condiție diferită, dar parcă cu un numitor comun în privirile preocupate: grija. Sau era doar o simplă impresie. Câțiva tineri au destrămat-o, ieșind bine dispuși din magazin, glumind și râzând cu detașarea tinereții. Dădeau o parte din prospețimea vârstei lor zilei mohorâte, celor din jur, care erau disponibili să o primească.

Am auzit glasul unui pescăruș, de undeva de sus, dinspre Palatul Culturii. Pasăre cu asocieri controversate, prezență nefirească în centrul acestui oraș din mijlocul Ardealului. I-a răspuns un altul, probabil perechea lui, și mă gândeam la misterul prezenței lor aici. Am auzit despre oportunismul lor vecin cu hoția și i-am surprins privirile insistent-cercetătoare, în timp ce plana deasupra, la mică distanță. A dispărut. L-a făcut uitat zgomotul neîncetat al mașinilor, forfota și glasul trecătorilor. A urmat o perioadă de amorțeală, teatrul parcă s-a închis în sine, meditând la spectacolele de pe afișe, iar magazinele apăreau cu geamurile lor mari, asemenea unei mirări naționale, imobile în fața abundenței de mărfuri.

Apoi, ceva a scuturat monotonia. Un copil zdrențaros, murdar, cu priviri furișate, atitudine furișată, s-a strecurat în magazin. L-a urmat un altul, după puțin timp. Aceeași furișare, aceeași imagine murdară, sărăcăcioasă. Probabil vor să cerșească, mă gândeam, sau... O femeie fără vârstă, cu o scurtă, blugi și încălțăminte ponosite a apărut de nicăieri. Dar, pe lângă furișare, i-am citit în privire și hăituirea. Era matură, a avut timp probabil să afle ce înseamnă hăituirea. De foame, griji, intemperii, nesiguranță etc. Dar cea mai aprigă, hăituirea din partea semenilor ei.

În fugă a intrat în galeriile cu mărfuri, fără să zăbovească prea mult, a reapărut tot în grabă împreună cu cei doi copii. Aceeași furișare din priviri, amestecată cu impresia de animal hăituit, îi stăpânea acum pe toți trei. Câteva șoapte printre mișcări repezite și... au dispărut.

Prezența neobișnuită, acea atitudine de animal încolțit, privirile neliniștite, furișate, iscoditoare, neîncrezătoare, încă persistau în aburul de voci și trupuri reprezentând firescul civilizației. O civilizație cu obrazul zgâriat de rodul propriei nepăsări.

Năstase MARIN

Dincolo de poezie

Se știe că toți scriitorii lumii au fost (și sunt) niște argonauți ai Cuvântului, într-o permanentă căutare a misteriosului ADEVĂR DE AUR al omenirii. Căci ce pot fi altceva celebrele povești și poezii nemuritoare scrise până acum, decât aventurile omului în căutarea Adevărului despre existența sa în lumea de aici și de Dincolo? Despre sensul și rostul existenței sale au gândit și au scris toți poeții și gânditorii lumii, fiecare aducându-ne mesaje cu imagini mai mult sau mai puțin luminoase, mai mult sau mai puțin complete, uneori clare, alteori amăgitoare, ale ascunsului Adevăr. Însuși Marele Eminescu a căutat cuvântul magic pentru găsirea lui: „unde vei găsi cuvântul...”.

Cred că un astfel de argonaut poate fi considerat și poetul gălățean Constantin Oancă, autorul volumului intitulat simplu: „LOT”, publicat în acest an la editura InfoRapArt și prezentat la Festivalul Cărții „AXIS LIBRI”, organizat de Biblioteca „V.A.Urechia” în luna mai 2014.

Cartea „LOT” reprezintă pentru poetul Constantin Oancă cea emoționantă călătorie în căutarea „Adevărului de aur” al omului, care nu-i altul decât însuși Dumnezeu. Călătorie în care și-a fixat drept stea polară călăuzitoare chiar Biblia. A considerat că „poezia nu-i scop în sine, ci o cărare înflorită care duce la Dumnezeu” și poate ajunge acolo doar dacă este „un bun cunoscător al Bibliei - reperul gândirii noastre” (pag.13 - „Talent și inspirație”). Așa a pornit pe luminosul drum spre Dumnezeu, după un prealabil și aprofundat studiu al Bibliei, pentru a găsi răspunsuri la numeroasele întrebări ce i le-a pus neconținut existența în această lume.

Răspunsurile i s-au revelat în chinuitoarele căutări, pe care le-a concretizat în surprinzătoare observații și comentarii asupra marilor probleme existențiale și fapte din viața noastră.

Volumul cuprinde două părți: prima, reflectă fascinanta călătorie a poetului pe înflorita cale spre Dumnezeu, unde i se revelează strălucitoarele aspecte ale Adevărului divin, transpuse în concise și clare observații și comentarii. A doua, dezvăluie edenicul tărâm de „Dincolo de poezie”, unde ajunge poetul, după ce a găsit pe Dumnezeu în inima sa. Mirifica priveliște este descrisă într-o suită de poeme, din care picură esențe aurii de sacralitate.

Împreună cu poetul, să mergem și noi pe calea poeziei, prin văile adevărilor biblice și să ne „înduhovnicim” odată cu el. Pentru că observațiile și comentariile autorului la problemele și trăirile noastre în această lume sunt raportate numai la învățăturile cristice, când „gândirea noastră duhovnicească este puțină, ca la orice început, dar în acest nivel al evoluției spirituale se ascunde viitorul adevăratei noastre înțelegeri” (pag.20 - „Nevoia de înduhovnicire”).

Mai trebuie să menționez că poetul se sprijină în raționamentele sale și pe suportii fundamentali ai poeziei românești, Mihail Eminescu, Nichita Stănescu, Lucian Blaga, poeți „de Dumnezeu inspirați” și, nu în ultimul rând, soarbe din izvorul nesecat al creației populare,

raportându-se deseori la mesajele metafizice ale nemuritoarei Miorița.

Tot în drumul său de căutare a „Dumnezeului cel viu”, poetul a întâlnit „Martirii, care au călcat din dragoste pe urmele Mântuitorului...preferând să plece din lume și să cânte în fața morții”, martiri care i-au servit drept modele în calea sa. Așa a aflat că „lumea aceasta este trecătoare” și că ieșirea din ea „este soluția salvării de la ceea ce numim sfârșitul lumii” (pag.77- Ieșirea din lume).

De fapt, toate observațiile și comentariile ce formează corpul primei părți a cărții, eu le consider revelațiile poetului obținute în condițiile menționate mai sus. Așa a ajuns la adevărata înțelegere a învățămintelor biblice și a mesajelor din operele marilor poeți români, cu privire la problemele fundamentale ale oamenilor. Poetul doar le-a transpus în microeseuri sau aforisme clare, limpezi, precum undele cristaline, concise și pe-nțelesul tuturor. Uneori, constatările sale sunt simple propoziții-panseuri de tipul: „Gândul este trup iar cuvântul haină” (pag.59 - Gândul și cuvântul), sau „Înțelepciunea este înțelegerea în duh și adevăr a tainelor lui Dumnezeu” (pag.68 - Înțelepciunea).

Desigur că adevărurile relevate de poet, părți din Adevărul de aur, numit Dumnezeu, sunt numeroase, fiindu-mi imposibil să mă refer la toate. Las plăcerea oricărui cititor, de a gusta din miezul lor dulce, dar îmi rezerv, totuși, câteva felii din aceasta, în scopul de a stârni interesul față de uimitoarele meditații revelatoare ale autorului: -în „Moarte și înviere” poetul caută sensul Morții în lungul drum al Eternității, descoperind „două sensuri ale acesteia, cel propriu și cel dorit, dătător de viață”. De aici explicația sensului unic al Morții, ca trecere a Vieții dintr-o stare în alta, poetul considerând că este „o schimbare de mentalitate, care-ți oferă o stare de entuziasm și o sete nemaîntâlnită de viață echivalentul a ceea ce numește Biblia „ieșirea din lume” și urmată de facerea voii lui Dumnezeu.” O revelație ce explică într-un fel și credințele dacilor „nemuritori”, mai apropiați de adevărul dumnezeesc decât contemporanii noștri, care au o teribilă frică de moarte.

-În „Sfârșitul lumii” poetul atrage atenția asupra deosebirii dintre două înțelegeri ale acestei sintagme: cea greșită „sfârșitul naturii și realizărilor umane” și cea corectă „sfârșitul mentalităților deviate, când lumea nu mai trăiește în noi, ci Dumnezeu, punctul terminus al evoluției noastre sufletești în lumea de pe pământ”.

-În „Talent și inspirație” observă că inspirația „venită de la Dumnezeu, nu de la muze, reprezintă tainele lui Dumnezeu revelate poetului”. Aceasta este „Poezia de Dincolo de poezie”.

-„Muzica și poezia” sunt „două căi de comunicare cu Dumnezeu”. Apoi, citează pe Beethoven: „unde se termină cuvântul acolo începe muzica”. Mai constată că granița dintre poezie și muzică este imperceptibilă, lumea fiind zidită pe acestea.

-Interesantă observația privind relația dintre adevăr și metaforă: „adevărul nu se descoperă la prima vedere, cel puțin din două motive: ca să fie prote-

(continuare în pag. 39)

jat de profanatori(cei ce înțeleg doar văzutele) și, ca să ajungem la el prin efort. De aceea el se ascunde în metaforă”.

-În „Păcatul estetic” poetul demască urâtul „venit în lume în numele frumosului”. Cu urâtul, „răul a golit pământul de normalitate”. Acest păcat este considerat tot atât de mare, dacă nu chiar mai mare decât păcatele morale, întrucât lumea este murdărită de falsitate și minciună, derutând oamenii prin inversarea valorilor. De aici observația pertinentă a poetului: „urâtul are mare succes, deoarece vine când omul doarme, furându-i trezirea numită „bun gust”.

-În „Nevoia de simplificare”: „adevărata bogăție este cea spirituală. Bogăția materială este sărăcie când da pe-afară sub forma unor grămezi de bunuri materiale”.

-„În lume nu stăpânim nimic” deși toate sunt pentru noi. Dovada, „apa, ploaia, vântul, soarele, care vorbesc despre acest adevăr”. Doamne, cât de greu ne este să acceptăm acest crud adevăr al Tău! Simțul nostru de proprietate ne-a orbit atât de mult, încât vrem să fie numai ale noastre, soarele, vântul, apa, fulgerele, tunelele și să câștigăm bani grei pe ele, înrobindu-i pe semenii noștri. Iartă-ne, Doamne, orbirea!

-Prin comentariul făcut poeziei eminesciene, poetul ajunge la o concluzie-esență: „prin iubire învățăm să murim cotidian pentru a renaște în eternitatea din noi”. A doua concluzie (amară): „unii înțeleg după o viață cum se cuvine pe Eminescu, iar alții niciodată, deși el vorbește pe înțelesul tuturor”.

-„Împărăția cerurilor” nu este „un loc, ci o stare”, iar „credința-n Dumnezeu trebuie să fie desprinsă de repere materiale”.

-„Lot și femeia lui” un episod biblic ce l-a fascinat pe autor prin învățămintele acestei parabole care cuprind adevărul dureros că „ieșirea din lumea aceasta se face numai scuturându-ne în totalitate de cele lumești”.

-În „Marea confuzie” poetul revine obsedant la alt adevăr dureros: „minciuna și kitschul n-ar avea trecere dacă n-ar semăna cu adevărul și, respectiv, frumosul”, completând cu afirmația: „lucrurile materiale sunt doar aparente, în spatele lor ascunzându-se cele adevărate”.

-„Ce înseamnă a avea totul” (pag.35)? Poetul răspunde simplu: „cine are pe Dumnezeu n-are trebuință de nimic, deoarece Dumnezeu însuși se va îngriji de cele trebuitoare lui”. De aici concluzia logică: dorința noastră de a stăpâni cât mai multe lucruri materiale din lumea asta, este o iluzorie deșertăciune. Ca să o înțelegem, poetul ne trimite la capitolul „Ecleziastul” din Biblie. Și cât ne mai zbatem noi, rugându-ne la Dumnezeu să ne dea, să ne tot dea, aia, ailaltă, dacă se poate, pe toate, să fie numai ale noastre. A trebuit să ne reamintească poetul acest adevăr simplu din Biblie: îl aveți pe Dumnezeu, nu vă mai trebuie nimic! Lăsați-L pe El să aibă grijă de cele necesare vouă!

-În „Puterea falsului”, poetul revine obsedant cu ideea: „Lumea știe că doar frumusețea o va salva, și atunci vine răul cu imitarea frumuseții”. Pentru că, se pare, mai presus de criza economică sau criza morală, lumea este bântuită de o criză estetică, o criză a frumuseții, o criză de autentic, de normalitate și adevăr. Ca să îndepărteze oamenii de Dumnezeu, răul a venit cu minciuna, contrafacerea, falsul, otrăvuri fumigene, cu

care a manipulat omenirea, a derutat-o, reușind cu ceața falsului s-o abată din drumul limpede care duce la Adevărul trăirilor sale curate.

Mă opresc aici cu incursiunea pe „cărarea înflorită” a poetului, din partea întâi a cărții, invitându-vă pe dvs., stimați cititori, să-i descoperiți comorile de spirit, risipite de dânsul pe această cale a Poeziei.

Voi poposi în partea a doua a volumului, căreia i-am zis „Dincolo de poezie”, sintagmă folosită de altfel și de poet, undeva, în textele volumului. Cred că suita acestor poeme din această parte reprezintă acel tărâm edenic găsit în inima sa după „ieșirea din lume” de care a pomenit în prima parte. Aici, poezia lui Constantin Oancă s-a eliberat de cătușele lumii pământești și a îmbrăcat hainele moi de mătase cerească, brodate cu metafore scilicet, în care sunt încrustate nestematele înțelegerii adevărate, ale vieții de lângă Dumnezeu.

Poemele sunt limpezi și simple în claritatea lor, scrise pe-nțelesul tuturor, dar în adâncul limpezimilor, înțelesurile sunt prea multe și de neînțeles pentru cei care nu s-au străduit să iasă din întunericul acestei lumi. Aceștia nu le vor vedea, vor fi contrariați și chiar stupefiați de versurile poetului.

Întrebările și mirările poetului din poeme sunt încrustate în lacrimi de chihlimbar care „și caută ochii de plâns”, așa cum exclamă în poezia cu acest titlu: „unde ești aproapele meu?/vino să mă vezi cât de mult te caut/și ce sunt eu fără tine”.

De fapt, chiar în primul poem, ne atrage atenția și este dezamăgit că, „După restaurarea omului/prin Iisus Hristos/șarpele a venit iar cu fructul oprit/și omul iar a mușcat”... (pag.107, „Omul iar a mușcat”). De aici mirarea poetului, tot dezamăgitoare, de ce „o plantă sau un animal/reacționează pozitiv la o muzică/simfonică/în timp ce el abia așteaptă să se termine” (pag.110 - „Regn”). De-acolo, din Eden, poetul ne spune că „muzica este o mare ființă rănită de moarte/al cărei sânge curge/spre iertarea păcatelor noastre estetice”(pag.111- „Muzică”).

În „Potopul neînțelegerii”(pag.112), poetul ne avertizează că, din lumea pământească „scapă numai cine înțelege”, cine se apropie și-l primește pe Dumnezeu în sine, aflând Adevărul de aur că „Lumea cealaltă este făcută/din nemuritori”, atrăgându-ne atenția că „inima omului nu încapă în lume/deși tot ce vedem în jur/sunt sentimentele noastre:/frunze/păsări călătoare/înserări”(„Pe lac”-pag.114).

Tot din Edenul de „Dincolo de poezie” poetul vede cum în lumea pământească „timpul trece le-neș dar la timp/cu plugul pe chipul nostru”(Timpul”-pag.115) și tot în lumea noastră observă că „dragostea iartă totul/timpul în schimb nu iartă pe nimeni”, concluzionând la pag.117 că „Tineretea fără bătrânețe/este a omului de lângă Dumnezeu/iar bătrânețea fără tinerețe este a fiului rătăcit”(„Tinerete fără bătrânețe”). La aceste idei revine și le completează în poezia „Tinerete fără bătrânețe (2)”: „tinerețea propriu-zisă / și viața aceasta / nu

(continuare în pag. 40)

sunt nimic pe lângă / tinerețea fără bătrânețe și viața fără de / moarte. / La fel și cu prigonirea din lumea asta... / Fără prigonire / nici n-ar fi posibilă/ieșirea din lume / așa cum cere Dumnezeu”.

Declarând: „Pentru mine lumea s-a și sfârșit” (pag.125 - „Lumea s-a și sfârșit”), ne reamintește îndemnul biblic prin care „suntem sfătuiți să ieșim” din lume, primindu-L pe Dumnezeu în noi chiar din lumea asta. Atunci vom înțelege limba adamică și vom afla Adevărul mult căutat. (pag.127 - „Limba adamică”). Atunci vom auzi și înțelege „Simfonia a opta de Gustav Mahler” unde „cerul trece prin paginile Bibliei, / salcâmi trec prin mijlocul păsărilor / și florile prin inima culorilor”.

Când aduce vorba de crizele lumesti, poetul atrage atenția că acestea reprezintă „doar o posibilitate de / verificare a prezenței lui Dumnezeu / în viața noastră” („Criza de Dumnezeu”).

Nu voi extinde căutările nestematelor poetice în toate poemele de „Dincolo de poezie”. Sunt convins că oricare cititor cu inima curată și deschisă a-L primi pe Dumnezeu, va fi încântat de frumusețile acestora, cel puțin tot atât cât m-au fermecat pe mine. Pentru că, terminând citirea lor, inima îți dă ghes să le recitești ca să descoperi alte și alte frumuseți și înțelesuri.

De aceea nu reușesc să termin aceste rânduri, până nu voi reda o poezie care m-a făcut să o recitesc de mai multe ori: „DREPTATEA” - „Cerul a fost conceput ca dreptate făcută / pământului / cum copilul este dreptatea făcută / brațelor / mamei / cum deșertul este dreptatea făcută / deșertăciunii / cum ochiul este dreptatea făcută / frumuseții / cum dragostea este dreptatea făcută / inimii” ...Aici aș completa: cum poetul Constantin Oancă este dreptatea făcută / nevoii noastre de înțelegere și apropiere de Dumnezeu.

Mănăstirea Rohia - desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Constantin Arseni

Tot în această localitate s-a născut, la 3 februarie 1912, neurochirurgul **Constantin Arseni**, profesor titular de clinică neurochirurgicală, membru titular al Academiei de Științe Medicale, titular al Academiei Române, membru fondator al Societății Internaționale de Psihoneuroendocrinologie și, în ultima parte a vieții sale, a fost recunoscut ca membru al Academiei Internaționale de Neurochirurgie. A încetat din viață la București, în anul 1994.

Fostul Combinat de Fibre Artificiale Brăila

În anul 1916 s-a născut și a copilărit la Dolhasca **Elena Calistru**, profesor universitar, cercetător de prestigiu în chimia celulozei și hârtiei, precum și în tehnologia fibrelor artificiale, cu colaborări însemnate la fostul Combinat de Fibre Artificiale din Brăila. A decedat la Iași, în anul 1983.

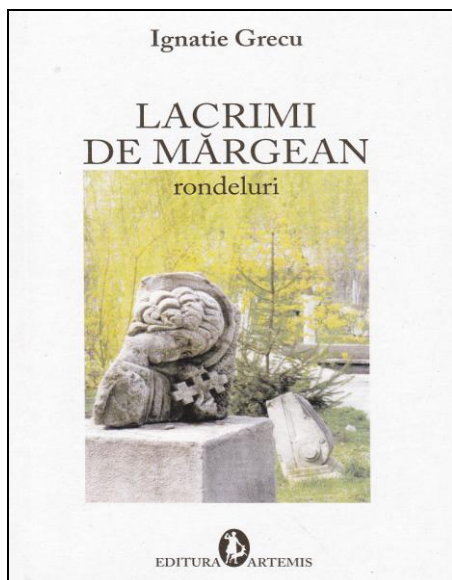
Tot la Dolhasca aveam să asist, pentru prima dată, la manevra de decuplare și staționare a vagonului nostru pe o linie laterală, oarecum mai îndepărtată de peron și apoi la cuplarea vagonului la trenul care urma să vină de la București în direcția Suceava.

Am părăsit Dolhasca cu regretul că în perioada staționării vagonului nostru nu am vizitat și Mănăstirea Proboata, cu puternicele sale ziduri destinate să străjuiască biserica și Casa Domnească, biserică ctitorită de Petru Rareș, în anul 1530.

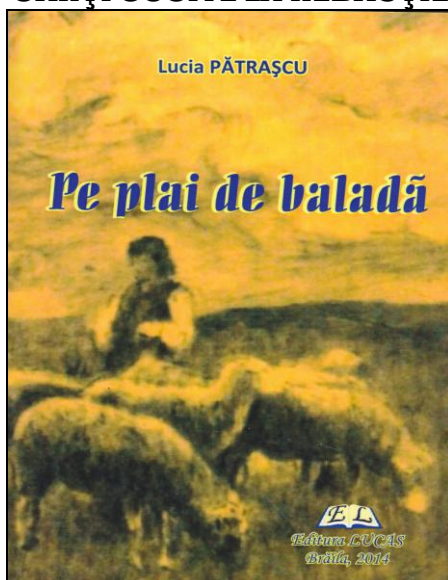
Despre cum a decurs vizita la Suceava și în continuare, la Mănăstirea Putna, precum și întoarcerea vagonului la Fălticeni, în episodul următor.

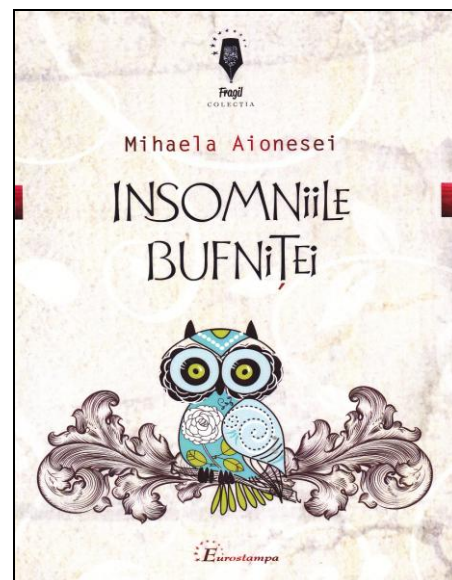
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

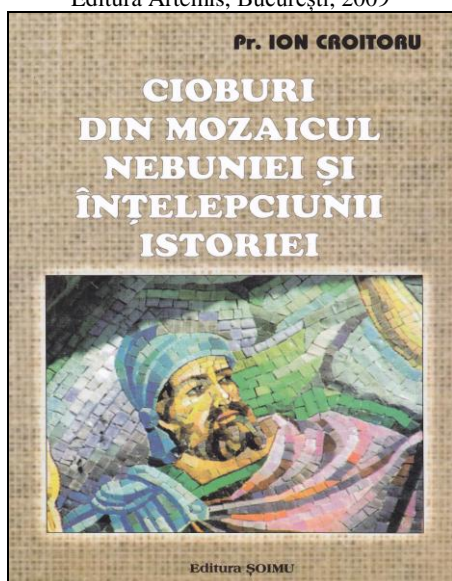
Ignatie Grecu – Lacrimi de mărgean
Editura Artemis, București, 2009

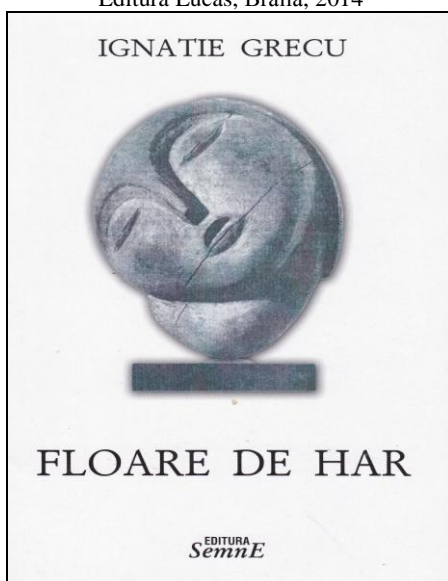
Lucia Pătrașcu – Pe plai de baladă
Editura Lucas, Brăila, 2014

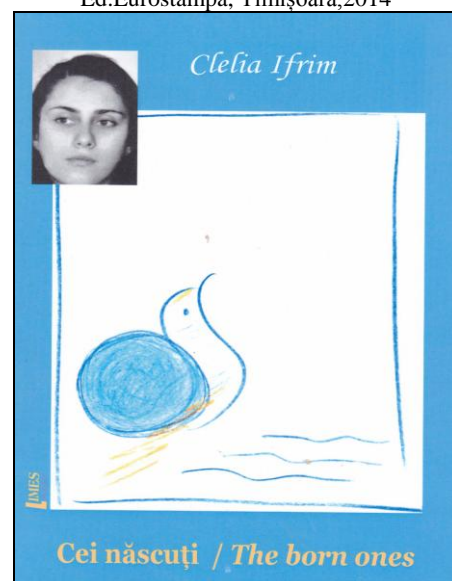
Mihaela Aionesei – Insomniile bufniței
Ed. Eurostampa, Timișoara, 2014

Pr. Ion Croitoru - Cioburi din mozaicul nebuniei și înțelepciunii istoriei, Ed. Șoimu, 2013

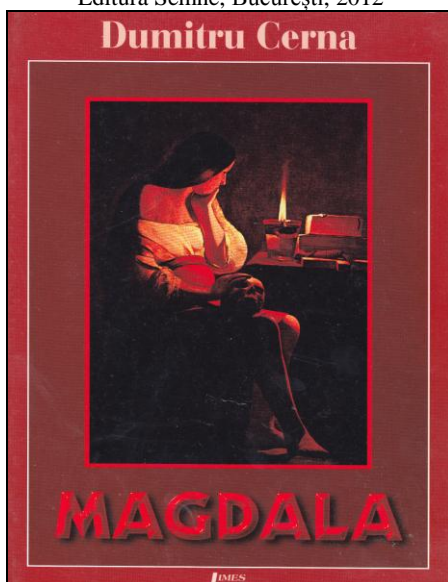
Ignatie Grecu – Floare de har
Editura Semne, București, 2012

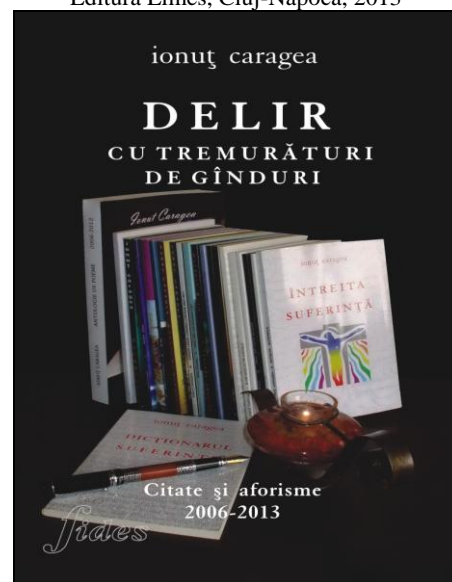
Clelia Ifrim – Cei născuți / The born ones
Editura Limes, Cluj-Napoca, 2013

Clelia Ifrim – Nautil,
Editura Universitară, București, 2011

Dumitru Cerna – Magdala
Editura Limes, Cluj-Napoca, 2011

Ionuț Caragea – Delir cu tremurături de gânduri,
Editura Fides, Iași, 2013

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596 225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro